

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ»**

кафедра кримінального процесу

**Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, І.В. Гловюк, В.К. Волошина,
О.В. Малахова, О.О. Торбас**

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Навчально-методичний посібник

Одеса – 2020

Укладачі:

Аленін Ю.П. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук, заслужений юрист України, професор кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» - тема 1,3,5,7,12

Аркуша Л.І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та виконавчого права Національного університету «Одеська юридична академія» - тема 6

Гловюк І.В. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» - тема 4,10

Волошина В.К. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» - опис та тематика навчальної дисципліни, тема 2,4,9,11, плани практичних занять, завдання до практичних та самостійних занять

Малахова О.В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» - тема 9

Торбас О.О. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» - тема 8,9

Рекомендовано до друку

Навчально-методичною радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 4 від 5 березня 2020 року).

Рецензенти:

В.В. Тіщенко, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія»

М.І. Пашковський, кандидат юридичних наук, доцент, науковий радник АО «Barristers»

Аленін Ю.П., Аркуша Л.І., Гловюк І.В., Волошина В.К., Малахова О.В., Торбас О.О. / за ред. В.К. Волошиної. Досудове розслідування: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] 2020. 141 с.

Навчально-методичний посібник підготовлений для здобувачів вищої освіти (магістратура) для підготовки до занять зі спеціального курсу «Досудове розслідування». Посібник містить навчальну (робочу навчальну) програму початкової дисципліни з матеріалами для вивчення, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, літературу для спеціального курсу.

ВСТУП

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процедура проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій на стадії досудового розслідування, а також відповідне оформлення процедури та результатів проведення процесуальних дій. Він включає до себе: викладення спірних питань нормативного регулювання функціонування досудового провадження, висвітлення закономірностей, сучасних проблем та тенденцій розвитку правозастосовної практики, наукових поглядів щодо основних напрямів реформування та шляхів оптимізації цієї стадії кримінального процесу. Стадія досудового розслідування є першою стадією кримінального процесу, на якій відбувається формування доказової бази, яка в подальшому може бути використана в суді. Крім того, в ході проведення досудового розслідування, уповноважені посадові особи можуть зробити висновок про відсутність події або складу кримінального правопорушення тощо, що взагалі унеможлиблює перехід провадження на інші стадії. Відповідно, детальне вивчення та дослідження стадії досудового розслідування є критично важливими в розрізі гарантування виконання завдань кримінального провадження.

Навчальна дисципліна «Досудове розслідування» знаходиться у тісному зв'язку з іншими юридичними дисциплінами, перш за все, з кримінальним процесом, який встановлює основні поняття та регламентує основні процедурні елементи зазначеної дисципліни. Крім того, тісний зв'язок даної дисципліни також існує з теорією держави і права, яка забезпечує його категоріальним апаратом, з конституційним, кримінальним, адміністративним і цивільним правом, оскільки в діяльності органів досудового розслідування досить часто виникають питання, що пов'язані з відшкодуванням завданої кримінальним правопорушенням шкоди, кваліфікацією суспільно небезпечних діянь, забезпеченням конституційних прав і свобод людини, адміністративною відповідальністю тощо.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Досудове розслідування» спрямована на поглиблене вивчення стадії досудового розслідування кримінальних проваджень з позицій висвітлення та аналізу комплексу дискусійних практичних проблем та перспектив їх вирішення.

Виходячи із мети вивчення навчальної дисципліни «Досудове розслідування» та відповідно до вимог профілю освітньо-професійної програми, здобувачі вищої освіти повинні знати:

- процесуальні повноваження слідчого, прокурора, слідчого судді на стадії досудового розслідування;
- особливості проведення слідчим процесуальних дій на стадії досудового розслідування

повинні вміти :

- складати протоколи слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій

- процесуально оформлювати інші процесуальні дії;
- складати підсумкові документи стадії досудового розслідування

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	Лекційні заняття, год.	Практичні заняття, год.	Самостійна робота, год.
1	Поняття, значення, завдання стадії досудового розслідування	2	2	2
2	Загальні умови досудового розслідування	4	4	10
3	Початок досудового розслідування	2	2	4
4	Заходи забезпечення кримінального провадження на стадії досудового розслідування	4	4	10
5	Слідчі (розшукові) дії	6	6	10
6	Негласні слідчі (розшукові) дії	4	4	10
7	Повідомлення про підозру. Зупинення та відновлення досудового розслідування	2	2	6
8	Закінчення досудового розслідування	4	4	6
9	Досудове розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування	2	2	4
10	Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування	2	2	4
11	Міжнародне співробітництво під час досудового розслідування.	2	2	6
12	Особливості оформлення процесуальних дій та складання процесуальних рішень на стадії досудового розслідування	2	4	4
	ВСЬОГО	36	38	76

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Тема 1. Поняття, значення, завдання стадії досудового розслідування

1. Визначення стадії кримінального провадження.
2. Особливості стадії досудового розслідування.
3. Етапи досудового провадження.
4. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків.
5. Реалізація принципів кримінального провадження у досудовому розслідуванні.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо стадій кримінального провадження, виділення особливостей стадії досудового розслідування з-поміж інших стадій та встановлення особливостей реалізації принципів кримінального провадження у досудовому розслідуванні.

Результати навчання

Після лекції студент буде спроможний:

1. обґрунтувати місце стадії досудового розслідування з-поміж інших стадій кримінального провадження;
2. вказати відмінності між дізнанням та досудовим слідством;
3. описати особливості реалізації принципів кримінального провадження у досудовому розслідуванні.

Література:

12,19,30,42,67,68,75,76-82,89,90,95,131,150,151,163,191

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Досудове розслідування - стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Називаючи розслідування «досудовим», законодавець тим самим вказує на його співвідношення з основною частиною судового розгляду - судовим слідством. Досудове розслідування передує провадженню в суді і покликане забезпечити його успішне проведення, однак його не можна розглядати тільки як стадію, провадження якої здійснюється до суду і для суду. Ця стадія має особливості, що свідчать про її самостійний характер, зокрема, вона:

1) має свої самостійні завдання, які випливають із загальних завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК);

2) чітко окреслені межі в системі кримінального процесу - з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до винесення рішення, яким завершується провадження розслідування (в ряді випадків кримінальне провадження отримує й своє вирішення по суті, коли провадження в ньому закривається при наявності до того законних підстав);

3) свій зміст та свою процесуальну форму;

4) характеризується колом суб'єктів, які беруть в ній участь;

5) характеризується колом специфічних рішень, що можуть бути прийняті після закінчення досудового розслідування: закриття кримінального провадження, звернення прокурора до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, або звернення прокурора до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру або клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру, направлення до суду обвинувального акту з підписаною стороною угодою. *(Детальніше див. Торбас О.О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України: моногр. Одеса: Юридична література, 2015. 168 с.)*

Досудове розслідування є основною формою досудової підготовки матеріалів кримінального провадження, яке здійснюється у формі дізнання та досудового слідства.

Дізнання - це одна з форм досудового розслідування, яка представляє собою врегульовану кримінально-процесуальним законодавством діяльність слідчого, співробітників інших підрозділів органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, що полягає в провадженні досудового розслідування кримінальних проступків, з метою досягнення завдань кримінального судочинства.

Під час досудового розслідування кримінальних проступків не допускається застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, застави або тримання під вартою.

Для досудового розслідування кримінальних проступків дозволяється виконувати всі слідчі (розшукові) дії, передбачені КПК, окрім негласних слідчих (розшукових) дій.

Слідчий зобов'язаний у найкоротший строк, але не пізніше двадцяти п'яти днів після повідомлення особі про підозру, подати на затвердження прокурору один з зазначених процесуальних документів:

1) проект рішення про закриття кримінального провадження;

2) проект клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності;

3) обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру або клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру;

4) клопотання про продовження строку досудового розслідування з підстав, передбачених КПК.

У разі необхідності прокурор має право самостійно оформити вищезазначені процесуальні документи.

Прокурор зобов'язаний до спливу тридцятиденного терміну після повідомлення особі про підозру здійснити одну з зазначених дій:

1) прийняти рішення про закриття кримінального провадження;

2) звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності;

3) звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру;

4) подати клопотання про продовження строку досудового розслідування з підстав, передбачених цим Кодексом.

Встановивши під час досудового розслідування, що підозрюваний беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден з розглядом обвинувального акта за його відсутності, а потерпілий не заперечує проти такого розгляду, прокурор має право надіслати до суду обвинувальний акт, в якому зазначає клопотання про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні.

Слідчий, прокурор зобов'язаний роз'яснити підозрюваному, потерпілому зміст встановлених досудовим розслідуванням обставин, а також те, що у разі надання згоди на розгляд обвинувального акта у спрощеному порядку вони будуть позбавлені права оскаржувати вирок в апеляційному порядку з підстав розгляду провадження за відсутності учасників судового провадження, недослідження доказів у судовому засіданні або з метою оспорити встановлені досудовим розслідуванням обставини. Крім того, слідчий, прокурор зобов'язаний впевнитися у добровільності згоди підозрюваного та потерпілого на розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

До обвинувального акта з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні повинні бути додані:

1) письмова заява підозрюваного, складена в присутності захисника, щодо беззаперечного визнання своєї винуватості, згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні;

2) письмова заява потерпілого щодо згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного

оскарження та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні;

3) матеріали досудового розслідування, у тому числі документи, які засвідчують беззаперечне визнання підозрюваним своєї винуватості.

Досудове слідство є основною формою досудового розслідування, яка забезпечує максимальні гарантії встановлення істини та забезпечення прав учасників процесу.

Воно провадиться у всіх кримінальних провадженнях, за винятком проваджень щодо кримінальних проступків.

Таким чином, законодавець віддає перевагу в розслідуванні органам досудового слідства - слідчим, розслідування для яких - це основна форма діяльності.

Досудове слідство провадиться, слідчі підрозділами органів Національної поліції; органів безпеки; органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; органів Державного бюро розслідувань; підрозділи детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України.

Серед суб'єктів права на розслідування кримінальних правопорушень слід назвати також керівника органу досудового розслідування, який має право брати участь у провадженні досудового слідства та особисто провадити досудове слідство, користуючись при цьому повноваженнями слідчого (ст. 39 КПК), і прокурора (ст.36 КПК), який має право починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених КПК; мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування; доручати органу досудового розслідування проведення досудового розслідування; доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення чи брати участь у них.

Тема 2. Загальні умови досудового розслідування

1. Визначення та система загальних умов досудового провадження. Співвідношення загальних умов досудового розслідування із специфічними принципами досудового розслідування.
2. Підслідність кримінальних проваджень .
3. Особливості здійснення розслідування групою слідчих. Проблеми нормативної регламентації діяльності слідчих та слідчо-оперативних груп.
4. Форми та способи взаємодії слідчого з оперативними підрозділами, проблеми нормативної регламентації взаємодії.
5. Порядок створення і діяльність слідчо-оперативних груп. Повноваження слідчого в складі слідчо-оперативної групи.
6. Строки досудового розслідування, їх продовження.

7. Забезпечення прав учасників досудового розслідування.
8. Відомчий процесуальний контроль, прокурорський нагляд та судовий контроль за здійсненням досудового розслідування.

Мета вивчення

Метою вивчення є встановлення системи умов проведення досудового розслідування та оцінка особливостей таких умов (підслідність, строки досудового розслідування, відомчий контроль тощо).

Результати навчання

Після лекції здобувач зможе:

1. визначити систему умов проведення досудового розслідування;
2. описати основні умови проведення досудового розслідування

Література: 8,9,12,20,30,33,34,35,41,44,45,46,57,58,59,67,68,75,76-82,89,90,94, 96, 97,113,120,133,143,145,147,155,167,169,170,180,192

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Загальні умови досудового розслідування - це встановлені кримінальним процесуальним законом правила, які визначають відповідні вимоги до порядку провадження, процесуальних дій та рішень у стадії досудового розслідування. Співвідношення загальних умов досудового розслідування із специфічними принципами досудового розслідування (див. *Волошина В. К. Реалізація галузевих та специфічних принципів кримінального процесу у стадії досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09.Одеса, 2010. 236 с.*)

До загальних умов досудового розслідування можна віднести: повноваження слідчого, керівника органу досудового розслідування, прокурора; місце провадження досудового розслідування; підслідність кримінальних проваджень; об'єднання та виділення кримінальних проваджень; недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування; розгляд клопотань під час досудового розслідування; ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення; початок провадження досудового розслідування та закінчення досудового розслідування; роз'яснення та забезпечення прав учасників процесу; провадження досудового розслідування групою слідчих; взаємодія слідчого з оперативними підрозділами; строки досудового розслідування; використання техніко-криміналістичних засобів при розслідуванні кримінальних правопорушень; прокурорський нагляд; відомчий процесуальний контроль; судовий контроль.

Підслідність кримінальних проваджень - це сукупність встановлених законом юридичних ознак кримінального провадження, відповідно до яких вона

належить до відання певного органу досудового розслідування. Розрізняють наступні види підслідності:

- предметна (родова) підслідність;
- персональна або спеціальна;
- за зв'язком кримінальних проваджень;
- територіальна підслідність

Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. У випадках необхідності в одному провадженні можуть бути об'єднані матеріали досудових розслідувань щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення, або щодо однієї особи, підозрюваної у вчиненні кількох кримінальних правопорушень, а також матеріали досудових розслідувань, у яких не встановлено підозрюваних, проте є достатні підстави вважати, що кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюються ці розслідування, вчинені однією особою (особами).

Не можуть бути об'єднані в одне провадження матеріали досудових розслідувань щодо кримінального проступку та щодо злочину.

У випадках необхідності матеріали досудового розслідування щодо одного або кількох кримінальних правопорушень можуть бути виділені в окреме провадження, якщо одна особа підозрюється у вчиненні кількох кримінальних правопорушень або дві чи більше особи підозрюються у вчиненні одного чи більше кримінальних правопорушень. Матеріали досудового розслідування не можуть бути виділені в окреме провадження, якщо це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

Рішення про об'єднання чи виділення матеріалів досудового розслідування приймається прокурором.

Рішення про об'єднання чи виділення матеріалів досудового розслідування не може бути оскаржене.

Днем початку досудового розслідування у провадженні, виділеному в окреме провадження, є день, коли було розпочато розслідування, з якого виділено окремі матеріали, а у провадженні, в якому об'єднані матеріали кількох досудових розслідувань, - день початку розслідування того провадження, яке розпочалося раніше.

Строки досудового розслідування.

Строк досудового розслідування обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження.

Строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру становить:

- 1) шість місяців - у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку;
- 2) дванадцять місяців - у кримінальному провадженні щодо злочину

невеликої або середньої тяжкості;

3) вісімнадцять місяців - у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Досудове розслідування повинно бути закінчено:

1) протягом одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку;

2) протягом двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину.

Строк досудового розслідування може бути продовжений у порядку, передбаченому параграфом 4 глави 24 КПК. При цьому загальний строк досудового розслідування не може перевищувати:

1) двох місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку;

2) шести місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину невеликої або середньої тяжкості;

3) дванадцяти місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до винесення постанови про відновлення кримінального провадження, а також строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 КПК, не включається у строки досудового розслідування.

Загальний строк досудового розслідування при об'єднанні кримінальних проваджень у порядку, передбаченому ст. 217 КПК, визначається:

1) у провадженнях, які розслідувалися в один проміжок часу, - шляхом поглинання меншого строку більшим;

2) у провадженнях, які розслідувалися в різні проміжки часу, - шляхом додавання строків досудового розслідування по кожному із таких проваджень, які не пересікаються, в межах строків досудового розслідування злочину, який передбачає найбільш тривалий строк досудового розслідування з урахуванням можливості його продовження, передбаченої ч. 2 ст.219 КПК.

Обрахований відповідно до ч.4 ст.219 КПК загальний строк досудового розслідування в об'єднаному кримінальному провадженні визначається прокурором, зазначеним у ч. 4 ст. 295 КПК, про що ним виноситься відповідна постанова. У разі необхідності одночасно з обрахуванням загального строку в об'єднаному кримінальному провадженні може бути вирішено питання його продовження.

Розгляд клопотань під час досудового розслідування

Клопотання сторони захисту, потерпілого і його представника чи законного представника про виконання будь-яких процесуальних дій слідчий, прокурор зобов'язані розглянути в строк не більше трьох днів з моменту подання і задовольнити їх за наявності відповідних підстав (ст.220 КПК).

Про результати розгляду клопотання повідомляється особа, яка заявила клопотання. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання

виноситься мотивована постанова, копія якої вручається особі, яка заявила клопотання.

Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення.

Слідчий, прокурор зобов'язаний за клопотанням сторони захисту, потерпілого надати їм матеріали досудового розслідування для ознайомлення, за виключенням матеріалів про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, а також тих матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню. Відмова у наданні для ознайомлення загальнодоступного документа, оригінал якого знаходиться в матеріалах досудового розслідування, не допускається.

Під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування особа, що його здійснює, має право робити необхідні виписки та копії.

Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Згідно зі ст. 222 КПК дані досудового розслідування за загальним правилом не можуть бути розголошені.

Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

У необхідних випадках слідчий, прокурор попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з прийняттям в ньому участі, про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом

(Щодо проблем тлумачення та реалізації див. Гловюк І. В. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення та недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування // Південноукраїнський правничий часопис. 2014. №4. С. 239-243.)

Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.

Взаємодія органів розслідування – це регламентована кримінальним процесуальним законодавством їх спільна узгоджена діяльність, яка спрямована на вирішення завдань, що перед ними стоять. Така взаємодія істотно впливає на досудове розслідування, а тому є його загальною умовою.

Основним завданням взаємодії органів досудового розслідування є запобігання кримінальним правопорушенням, їх виявлення та розслідування, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів фізичних і юридичних осіб.

Взаємодія органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами поліції відбувається на основі [Конституції України](#), [Кримінального кодексу України](#), [Кримінального процесуального кодексу України](#), [Закону України «Про Національну поліцію»](#), інших актів законодавства України з питань організації взаємодії між органами та підрозділами поліції в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні.

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні

кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні (затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575 до принципів взаємодії відносить:

1) швидке, повне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень;

2) самостійність слідчого в процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється;

3) оптимальне використання наявних можливостей органів досудового розслідування та оперативних підрозділів Національної поліції України у запобіганні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень;

4) дотримання загальних засад кримінального провадження;

5) забезпечення нерозголошення даних досудового розслідування.
Детальніше див. Інструкцію з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>)

Форми взаємодії слідчого та працівників підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, можуть бути різними, як зазначає М. Багрій, їх потрібно розмежовувати на : нормативно-правові (формальні), що пов'язані з положеннями КПК України, законами та організаційно-тактичними (неформальні). Перша форма взаємодії стосується питань: 1) передачі слідчому матеріалів про виявлені шляхом оперативно-розшукових заходів ознаки кримінального правопорушення; 2) проведення слідчим процесуальних дій одночасно зі здійсненням оперативним підрозділом оперативних заходів; 3) проведення оперативно-розшукових заходів у провадженні, в якому не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення; 4) виконання доручень слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій; 5) здійснення заходів щодо встановлення особи підозрюваного (розшуку) після зупинення досудового розслідування; 6) привід підозрюваного, обвинуваченого, свідка. Друга форма взаємодії полягає у безпосередній реалізації функціональних обов'язків слідчих та оперативних працівників у процесі розкриття й розслідування злочинів. Вона не має процесуального характеру і зазвичай регулюється відомчими нормативними актами, котрі передбачають організаційні заходи, спрямовані на забезпечення узгодженої та цілеспрямованої діяльності оперативного працівника й слідчого в межах кримінального судочинства. Відомча регламентація таких питань досить загальна й не конкретизує ці форми. Серед організаційно-тактичних форм взаємодії у справах про злочини, вчинені організованими групами, виділяють: а) створення слідчо-оперативних груп, до складу яких входять слідчі й оперативні працівники; б) використання слідчим результатів оперативно-розшукової діяльності в процесі побудови версій у кримінальному провадженні; в) спільне планування роботи з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень; г) інструктаж оперативних працівників, безпосередньо задіяних у слідчих діях і тактичних комбінаціях, криміналістичних операціях; д) взаємний обмін

інформацією між слідчим та оперативно-розшуковим апаратом та ін. (див. *Багрій М. Взаємодія слідчого з працівниками підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність // Вісник Львівського університету. Сер. : Юридична. 2013. Вип. 57. С. 315-321. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2013_57_41)*

Також, форми взаємодії слідчого с оперативними підрозділами можна поділяти: за характером зв'язків між слідчим та іншими суб'єктами узгодженої діяльності; за часом реалізації; за функціями; залежно від належності суб'єктів взаємодії до однієї чи різних систем правоохоронних органів; за ступенем конспірації; за етапами здійснення; залежно від виду конкретного суб'єкта, з яким слідчий взаємодіє у кримінальному провадженні; залежно від факту урегульованості діяльності суб'єктів взаємодії у законодавстві; залежно від територіального рівня (локалізації); залежно від виду (групи) злочинів, у кримінальному провадженні стосовно яких здійснюється взаємодія слідчого; залежно від кількості окремих видів взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами у кримінальному провадженні, що у своїй сукупності утворюють відповідну форму взаємодії. (Детальн. див. *Малюга В.М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в системі методики розслідування злочинів: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2016. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-22.pdf>*)

Для усебічного, повного і неупередженого досудового розслідування у складних та великих за обсягом кримінальних провадженнях, а також щодо тяжких та особливо тяжких злочинів, учинених в умовах неочевидності, кримінальних правопорушень, які набули суспільного резонансу або учинені на території декількох адміністративно-територіальних одиниць України, утворюються слідчо-оперативні групи (далі - СОГ).

Метою створення та діяльності СОГ є здійснення ефективної взаємодії слідчих та працівників оперативних підрозділів поліції під час досудового розслідування у кримінальних провадженнях, у яких здійснення досудового розслідування доручено Генеральним прокурором України, його заступниками, керівниками регіональних прокуратур за вмотивованими постановами, у разі неефективного досудового розслідування.

Утворення СОГ здійснюється наказом Голови Національної поліції України, першого заступника Голови Національної поліції України, заступника Голови Національної поліції України - начальника Головного слідчого управління, керівника територіального органу поліції, керівника територіального (відокремленого) підрозділу поліції або осіб, які виконують їх обов'язки.

Утворення СОГ наказом керівника територіального органу поліції, керівника територіального (відокремленого) підрозділу поліції погоджується з керівником органу досудового розслідування.

Утворення СОГ за участю оперативних працівників міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України та їх територіальних (відокремлених) підрозділів здійснюється спільним наказом керівника органу

досудового розслідування та керівника відповідного міжрегіонального територіального органу або його територіального (відокремленого) підрозділу.

До складу СОГ можуть залучатися працівники структурних підрозділів апарату центрального органу управління поліцією, територіальних органів поліції, у тому числі міжрегіональних територіальних органів поліції, їх територіальних (відокремлених) підрозділів. Керівником СОГ є слідчий, визначений керівником органу досудового розслідування для проведення досудового розслідування кримінального правопорушення.

Контроль за роботою СОГ покладається на керівника органу досудового розслідування, який за погодженням з керівником територіального органу, підрозділу поліції має право організовувати проведення оперативних нарад за участю слідчих та працівників інших органів, підрозділів поліції з питань виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, у тому числі стану виконання доручень слідчих та взаємодії служб.

Порядок створення, припинення та організацію роботи детальніше див. *Інструкцію з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні*// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>)

Діяльність СОГ здійснюється на підставі плану проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, який розробляється з урахуванням наданих обґрунтованих пропозицій усіх працівників, уключених до складу СОГ. У зазначеному плані відображаються версії вчинення кримінального правопорушення, заходи, спрямовані на їх перевірку, а також зазначаються конкретні виконавці та строки виконання. План погоджується керівниками органу досудового розслідування і оперативного підрозділу та затверджується керівником територіального органу, підрозділу поліції. Якщо план проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій виконано, а кримінальне правопорушення залишається нерозкритим, розроблюється план додаткових заходів. Виконання зазначених планів контролюється керівниками органу досудового розслідування та відповідних оперативних підрозділів за напрямками роботи.

Оперативний супровід досудового розслідування забезпечується з моменту створення СОГ і до ухвалення судом вироку або постановлення ухвали, які набрали законної сили, або у разі закриття кримінального провадження.

Виконання співробітниками оперативного підрозділу письмових доручень про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування. Під час досудового розслідування кримінальних правопорушень слідчий дає уповноваженим оперативним підрозділам поліції письмові доручення про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій (далі - доручення). У разі створення СОГ слідчий дає доручення про проведення слідчих (розшукових) дій працівникам оперативного підрозділу, включеним до її складу.

Не допускається надання слідчим оперативному підрозділу (працівнику оперативного підрозділу - члену СОГ) неконкретизованих доручень та доручень

без встановленого строку їх виконання. Працівники оперативних підрозділів не мають права здійснювати процесуальні дії в кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися із клопотанням до слідчого судді чи прокурора. Доручення слідчого є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом. Доручення, які даються оперативному підрозділу, реєструються в канцелярії територіального органу, підрозділу поліції та передаються в порядку, передбаченому нормативним актом про організацію діловодства. У дорученнях зазначаються найменування кримінального провадження, його реєстраційний номер та дата початку досудового розслідування; правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) [КК України](#); короткий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення; конкретний перелік слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій, які потрібно виконати; інші відомості, необхідні для виконання цих дій. Виконання доручень слідчих повинно здійснюватися у строки, зазначені у дорученнях. У разі неможливості своєчасного виконання доручення продовження строку його виконання письмово погоджується зі слідчим, який дав доручення.

Матеріали про виконання доручень слідчих надсилаються до органу досудового розслідування разом із супровідним листом залежно від рівня органу досудового розслідування за підписом керівника структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліцією, керівника територіального органу поліції, керівника міжрегіонального територіального органу поліції, керівника територіального (відокремленого) підрозділу, яким виконувалося доручення слідчого. Указані матеріали реєструються в канцелярії відповідного органу, підрозділу поліції.

Контроль за виконанням доручень слідчих працівниками оперативних підрозділів територіального органу, підрозділу поліції покладається на керівника територіального органу, підрозділу поліції, який зобов'язаний:

- 1) визначати конкретних осіб із числа працівників оперативних підрозділів, на яких покладаються обов'язки з виконання доручень слідчих (за винятком доручень, які надаються працівникам оперативного підрозділу, включеним до складу СОГ);
- 2) визначати шляхом видання наказу конкретних осіб із числа працівників оперативних підрозділів, на яких покладаються обов'язки щодо ведення обліку доручень слідчих для їх своєчасного виконання;
- 3) щотижня під час оперативних нарад керівництва територіального органу, підрозділу поліції інформувати про стан виконання доручень слідчих.

Керівник органу досудового розслідування розглядає матеріали виконаного доручення слідчого, які надійшли від оперативного підрозділу. У разі його неналежного виконання повертає матеріали відповідно до вимог діловодства керівникові територіального органу, підрозділу поліції для усунення недоліків та вжиття до винних заходів дисциплінарного впливу в установленому порядку.

У разі необхідності проведення окремих слідчих (розшукових) дій на території іншої держави слідчий за погодженням з прокурором надсилає до уповноваженого (центрального) органу України запит про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні відповідно до [розділу IX](#) «Міжнародне

співробітництво під час кримінального провадження» КПК України. При прийнятті рішення про направлення цього запиту уповноваженому (центральному) органу запитуваної сторони слідчий інформує про направлення запиту про міжнародну правову допомогу Департамент Інтерполу та Європолу Національної поліції України.

За необхідності проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на території декількох держав або таких, що порушують інтереси цих держав, слідчий відповідно до статті 571 КПК України направляє запит до Генеральної прокуратури України, яка розглядає та вирішує питання про створення спільної слідчої групи. Про прийняття рішення щодо створення такої групи слідчий інформує Департамент Інтерполу та Європолу Національної поліції України.

Тема 3. Початок досудового розслідування.

1. Проблеми інституціоналізації початку кримінального провадження.
2. Єдиний реєстр досудових розслідувань.
3. Проблеми автоматичного початку досудового розслідування.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань студента щодо особливостей проведення кримінальних процесуальних процедур на початку досудового розслідування

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. самостійно описати початок досудового розслідування;
2. продемонструвати знання Єдиного реєстру досудових розслідувань

Література: 3, 41, 43, 46, 47, 48, 67, 68, 75, 76-82, 90, 92, 166, 117, 120, 122, 131, 144, 145, 149, 153, 159, 185, 186

Основний зміст

Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства. Велика Палата Верховного Суду звертає увагу на те, що питання реєстрації кримінальних правопорушень,

осіб, які їх учинили, обліку прийнятих під час досудового розслідування рішень та результатів судового провадження регулюються Положенням про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженим [наказом Генерального прокурора України 6 квітня 2016 року № 139](#), що набрало чинності 21 червня 2016 року, (*Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань від 05 травня 2016 р. за № 680/28810 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16>*) (Постанова ВП ВС від 26 березня 2019 року, Справа № 807/1456/17, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81329392>

Відповідно до підпунктів 2 і 3 пункту 1 розділу I Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань реєстр - створена за допомогою автоматизованої системи електронна база даних, відповідно до якої здійснюються збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, зазначених у пункті 1 глави 2 цього розділу, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру, з дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства та законодавства, яким врегульовано питання захисту персональних даних та доступу до інформації з обмеженим доступом.

Реєстр утворений та ведеться відповідно до вимог [КПК](#) з метою забезпечення: реєстрації кримінальних правопорушень (проваджень) та обліку прийнятих під час досудового розслідування рішень, осіб, які їх учинили, та результатів судового провадження; оперативного контролю за додержанням законів під час проведення досудового розслідування; аналізу стану та структури кримінальних правопорушень, вчинених у державі; інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів.

Також треба відзначити, що Велика Палата Верховного Суду зазначає, що внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР є процесуальною дією. У ч. 1 [статті 303 КПК](#) визначено, які рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора можуть бути оскаржені на досудовому провадженні. Зі змісту цієї норми убачається, що нею не передбачено права оскаржити на цій стадії дії слідчого або прокурора щодо внесення відомостей до ЄРДР. За частиною другою цієї статті скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора не розглядаються під час досудового розслідування і можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді згідно з правилами [статей 314 - 316 КПК](#). Таким чином, скарги на рішення, дії, чи бездіяльність слідчого або прокурора, які не можуть бути оскаржені у порядку частини першої [статті 303 КПК](#) під час досудового розслідування, можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у порядку [КПК](#). (Постанова ВП ВС від 5 грудня 2018 року, справа № 826/2253/18, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78750862>)

До Єдиного реєстру досудових розслідувань вносяться відомості про:

1) дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

- 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника;
- 3) інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;
- 4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела;
- 5) попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;
- 6) прізвище, ім'я, по батькові та посада слідчого, прокурора, який вніс відомості до реєстру та розпочав розслідування;
- 7) інші обставини, передбачені положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань.

У Єдиному реєстрі досудових розслідувань автоматично фіксується дата внесення інформації та присвоюється номер кримінального провадження.

Слідчий невідкладно у письмовій формі повідомляє прокурора про початок розслідування, підставу початку розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст.214 КПК.

У випадку, якщо відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесені прокурором, він зобов'язаний невідкладно, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності передати наявні у нього матеріали до органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування.

Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Огляд місця події у невідкладних випадках може бути проведений до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, яке здійснюється негайно після завершення огляду. У випадку виявлення ознак кримінального правопорушення на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України, досудове розслідування розпочинається негайно; відомості про нього вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань при першій можливості.

Слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

Тема 4. Заходи забезпечення кримінального провадження на стадії досудового розслідування

1. Поняття, види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

2.Заходи забезпечення кримінального провадження, які не потребують рішення слідчого судді (виклик слідчим прокурором; судовий виклик; тимчасове вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом, у затриманої особи; тимчасове вилучення майна), підстави та порядок їх застосування.

3.Заходи забезпечення кримінального провадження, які потребують рішення слідчого судді Порядок звернення до слідчого судді та розгляду клопотання слідчим суддею.

4.Підстави та порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження, що потребують рішення слідчого судді: привід; накладення грошового стягнення; тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; відсторонення від посади; тимчасовий доступ до речей і документів; арешт майна.

5.Підстави та порядок продовження застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження. Підстави та порядок скасування арешту майна.

6.Поняття, значення запобіжних заходів. Мета застосування запобіжних заходів. Система та види запобіжних заходів.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо умов та порядку застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. встановити систему заходів забезпечення кримінального провадження;
2. визначити загальні та спеціальні умови застосування заходів забезпечення кримінального провадження;
3. продемонструвати знання щодо особливостей процедури застосування заходів забезпечення кримінального провадження

Література: 14,21,27,31,39,50,67,68,75,76-82,120

Основний зміст

Заходи забезпечення кримінального провадження застосовуються з метою досягнення дієвості цього провадження. Заходи забезпечення кримінального провадження – це регламентовані нормами кримінального процесуального законодавства із дотриманням вимог «якості закону» кримінально-процесуальні засоби, які мають характер примусу самотійного і зовнішнього спрямування, що полягає в обмеженні прав та свобод особи, які застосовуються на підставах, умовах та в обсязі, співмірних меті забезпечення дієвості кримінального

провадження. (Див. Зіньковський І.П. Повноваження слідчого при обранні, зміні та скасуванні заходів забезпечення кримінального провадження: дис. ... доктора філософії. Одеса, 2019. URL

[:http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12271/%d0%94%d0%b8c%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%20%d0%97%d1%96%d0%bd%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%b3%d0%be.pdf?sequence=8&isAllowed=y\)](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12271/%d0%94%d0%b8c%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%20%d0%97%d1%96%d0%bd%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%b3%d0%be.pdf?sequence=8&isAllowed=y)

Заходами забезпечення кримінального провадження є:

- 1) виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід;
- 2) накладення грошового стягнення;
- 3) тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом;
- 4) відсторонення від посади;
- 4-1) тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя;
- 5) тимчасовий доступ до речей і документів;
- 6) тимчасове вилучення майна;
- 7) арешт майна;
- 8) затримання особи;
- 9) запобіжні заходи.

Заходи забезпечення кримінального провадження застосовуються на підставі ухвали слідчого судді або суду, за винятком випадків, передбачених КПК.

Клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді подається до місцевого загального суду, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.

Застосування заходів забезпечення кримінального провадження не допускається, якщо слідчий, прокурор не доведе, що:

1) існує обґрунтована підозра щодо вчинення кримінального правопорушення такого ступеня тяжкості, що може бути підставою для застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

2) потреби досудового розслідування виправдовують такий ступінь втручання у права і свободи особи, про який ідеться в клопотанні слідчого, прокурора;

3) може бути виконане завдання, для виконання якого слідчий, прокурор звертається із клопотанням.

Для оцінки потреб досудового розслідування слідчий суддя або суд зобов'язаний врахувати можливість без застосованого заходу забезпечення кримінального провадження отримати речі і документи, які можуть бути використані під час судового розгляду для встановлення обставин у кримінальному провадженні. Як зазначається у літературі, «із точного тлумачення формулювань ч. 4 ст. 132 КПК можна зробити висновок, що це положення застосовується лише до одного виду ЗЗКП - тимчасового доступу до речей і документів. І.В. Гловюк виділяє алгоритм встановлення обставин локального предмета доказування при розгляді клопотання про обрання заходу забезпечення кримінального провадження: 1) встановлення можливості

забезпечити ефективність кримінального провадження шляхом виконання завдання, для виконання якого слідчий, прокурор звертається з клопотанням (належність); 2) оцінка можливості без застосованого заходу забезпечення кримінального провадження отримати речі і документи, які можуть бути використані під час судового розгляду для встановлення обставин у кримінальному провадженні; 3) встановлення, чи потреби досудового розслідування виправдовують такий ступінь втручання у права і свободи особи, про який йдеться в клопотанні слідчого, прокурора у кореляції з обґрунтованою підозрою щодо вчинення кримінального правопорушення такого ступеня тяжкості, що може бути підставою для застосування заходів забезпечення кримінального провадження (розумність) (Див. *Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія/За заг. ред. Ю.П. Аленіна; відп. за вип. І.В. Гловюк. - Одеса, 2018. С.12-39.*)

Під час розгляду питання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження сторони кримінального провадження повинні подати слідчому судді або суду докази обставин, на які вони посилаються.

До клопотання слідчого, прокурора про застосування, зміну або скасування заходу забезпечення кримінального провадження додається витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, в рамках якого подається клопотання.

Виклик. Привід.

Слідчий, прокурор під час досудового розслідування має право викликати підозрюваного, свідка, потерпілого або іншого учасника кримінального провадження у встановлених цим Кодексом випадках для допиту чи участі в іншій процесуальній дії.

Слідчий, прокурор під час досудового розслідування мають право викликати особу, якщо є достатні підстави вважати, що вона може дати показання, які мають значення для кримінального провадження, або її участь у процесуальній дії є обов'язковою.

Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні та наслідки неприбуття за викликом передбачені у ст.ст. 135-138 КПК.

Привід полягає у примусовому супроводженні особи, до якої він застосовується, особою, яка виконує ухвалу про здійснення приводу, до місця її виклику в зазначений в ухвалі час.

Рішення про здійснення приводу приймається: під час досудового розслідування - слідчим суддею за клопотанням слідчого, прокурора або з власної ініціативи, а під час судового провадження - судом за клопотанням сторони кримінального провадження, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, або з власної ініціативи. Рішення про здійснення приводу приймається у формі ухвали.

Привід може бути застосований до підозрюваного, обвинуваченого або свідка. Привід свідка не може бути застосований до неповнолітньої особи, вагітної жінки, осіб з інвалідністю першої або другої груп, особи, яка одноосібно виховує дітей віком до шести років або дітей з інвалідністю, а також осіб, які

згідно із КПК не можуть бути допитані як свідки. Привід співробітника кадрового складу розвідувального органу України під час виконання ним своїх службових обов'язків здійснюється тільки в присутності офіційних представників цього органу.

Порядок застосування приводу див.ст.ст.142-143КПК

Тимчасове обмеження у користування спеціальними правами.

У разі наявності достатніх підстав вважати, що для припинення кримінального правопорушення чи запобігання вчиненню іншого, припинення або запобігання протиправній поведінці підозрюваного щодо перешкоджання кримінальному провадженню, забезпечення відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, необхідно тимчасово обмежити підозрюваного у користуванні спеціальним правом, слідчий, прокурор, інша уповноважена службова особа мають право тимчасово вилучити документи, які посвідчують користування спеціальним правом, у законно затриманої ними особи в порядку, передбаченому статтею 208 КПК.

Тимчасово вилученими можуть бути документи, які посвідчують користування таким спеціальним правом:

- 1) право керування транспортним засобом або судном;
- 2) право полювання;
- 3) право на здійснення підприємницької діяльності.

Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом може бути здійснене на підставі рішення слідчого судді під час досудового розслідування на строк не більше двох місяців.

Особа, яка здійснила затримання у передбаченому статтею 208 КПК порядку, зобов'язана одночасно із доставленням затриманої особи до уповноваженої службової особи (особи, якій законом надано право здійснювати тимчасове вилучення документів, що посвідчують користування спеціальним правом) передати їй тимчасово вилучені документи, які посвідчують користування спеціальним правом, якщо такі документи було вилучено. Факт передання тимчасово вилучених документів, які посвідчують користування спеціальним правом, засвідчується протоколом, складеним в порядку, передбаченому КПК.

Слідчий, прокурор, інша уповноважена службова особа під час законного затримання та тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом, або негайно після їх здійснення зобов'язана скласти відповідний протокол у порядку, визначеному цим Кодексом.

Після складення протоколу про тимчасове вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом, слідчий, прокурор, інша уповноважена службова особа зобов'язана передати тимчасово вилучені документи на зберігання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Прокурор, слідчий за погодженням з прокурором під час досудового розслідування має право звернутися до слідчого судді із клопотанням про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. У випадку тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним

правом, прокурор, слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний звернутися до слідчого судді із відповідним клопотанням не пізніше двох днів з моменту тимчасового вилучення. Пропуск зазначеного строку тягне за собою необхідність повернення тимчасово вилучених документів.

Тимчасовий доступ до речей і документів.

Тимчасовий доступ до речей і документів полягає у наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої знаходяться такі речі і документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії та вилучити їх (здійснити їх виїмку).

Тимчасовий доступ до електронних інформаційних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку здійснюється шляхом зняття копії інформації, що міститься в таких електронних інформаційних системах або їх частинах, мобільних терміналах систем зв'язку, без їх вилучення.

Тимчасовий доступ до речей і документів здійснюється на підставі ухвали слідчого судді, суду.

Сторони кримінального провадження мають право звернутися до слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження із клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів, за винятком зазначених у статті 161 КПК. Слідчий має право звернутися із зазначеним клопотанням за погодженням з прокурором.

Слідчий суддя, суд розглядає клопотання за участю сторони кримінального провадження, яка подала клопотання, та особи, у володінні якої знаходяться речі і документи, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті. Неприбуття за судовим викликом особи, у володінні якої знаходяться речі і документи, без поважних причин або неповідомлення нею про причини неприбуття не є перешкодою для розгляду клопотання. Зміст та порядок розгляду клопотання визначений ст.ст. 160-164 КПК. Однак, КПК України не врегульовано питання переліку документів, що додаються до клопотання про надання тимчасового доступу до речей та документів (органи досудового розслідування обмежуються лише наданням інформації про внесення відомостей до ЄРДР; копій постанов про призначення процесуального прокурора, створення групи слідчих; рапортів оперативних співробітників; протоколів допиту свідків).

Також, відповідно до вимог кримінального процесуального Закону, участь сторони кримінального провадження, яка подала клопотання, при розгляді є обов'язковою. Законодавство не врегульовує наслідки неявки слідчого чи прокурора в судові засідання для розгляду клопотання. Наявні випадки, коли дане клопотання втратило інтерес для слідчого і він не з'являється до слідчого судді. В даному випадку, згідно Закону слідчий суддя не може ні повернути

к
л
о
п
о
р
а
н
н
я
,

Слідчий суддя, суд постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, якщо сторона кримінального провадження у своєму

клопотанні доведе наявність достатніх підстав вважати, що ці речі або документи:

1) перебувають або можуть перебувати у володінні відповідної фізичної або юридичної особи;

2) самі по собі або в сукупності з іншими речами і документами кримінального провадження, у зв'язку з яким подається клопотання, мають суттєве значення для встановлення важливих обставин у кримінальному провадженні;

3) не становлять собою або не включають речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю.

Слідчий суддя, суд постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю, якщо сторона кримінального провадження, крім обставин, передбачених частиною п'ятою цієї статті, доведе можливість використання як доказів відомостей, що містяться в цих речах і документах, та неможливість іншими способами довести обставини, які передбачається довести за допомогою цих речей і документів.

Доступ особи до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю, здійснюється в порядку, визначеному законом. Доступ до речей і документів, що містять відомості, які становлять державну таємницю, не може надаватися особі, що не має до неї допуску відповідно до вимог закону.

Слідчий суддя, суд в ухвалі про надання тимчасового доступу до речей і документів може дати розпорядження про надання можливості вилучення речей і документів, якщо сторона кримінального провадження доведе наявність достатніх підстав вважати, що без такого вилучення існує реальна загроза зміни або знищення речей чи документів, або таке вилучення необхідне для досягнення мети отримання доступу до речей і документів.

Арешт майна.

Арештом майна є тимчасове, до скасування у встановленому КПК порядку, позбавлення за ухвалою слідчого судді або суду права на відчуження, розпорядження та/або користування майном, щодо якого існує сукупність підстав чи розумних підозр вважати, що воно є доказом злочину, підлягає спеціальній конфіскації у підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб, конфіскації у юридичної особи, для забезпечення цивільного позову, стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди, можливої конфіскації майна. Арешт майна скасовується у встановленому цим Кодексом порядку.

Завданням арешту майна є запобігання можливості його приховування, пошкодження, псування, знищення, перетворення, відчуження. Слідчий, прокурор повинні вжити необхідних заходів з метою виявлення та розшуку майна, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, зокрема шляхом витребування необхідної інформації у Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб. Слідчий, прокурор повинні вжити необхідних заходів з метою виявлення та розшуку майна, на яке може бути

накладено арешт у кримінальному провадженні, зокрема шляхом витребування необхідної інформації у Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб.

Арешт майна допускається з метою забезпечення:

- 1) збереження речових доказів;
- 2) спеціальної конфіскації;
- 3) конфіскації майна як виду покарання або заходу кримінально-правового характеру щодо юридичної особи;
- 4) відшкодування шкоди, завданої внаслідок кримінального правопорушення (цивільний позов), чи стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди.

З клопотанням про арешт майна до слідчого судді, суду має право звернутися прокурор, слідчий за погодженням з прокурором, а з метою забезпечення цивільного позову - також цивільний позивач. Клопотання про арешт майна складається у відповідності до ст.171 КПК.

Клопотання про арешт майна розглядається слідчим суддею, судом не пізніше двох днів з дня його надходження до суду, за участю слідчого та/або прокурора, цивільного позивача, якщо клопотання подано ним, підозрюваного, обвинуваченого, іншого власника майна, і за наявності - також захисника, законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Неприбуття цих осіб у судове засідання не перешкоджає розгляду клопотання.

Клопотання слідчого, прокурора, цивільного позивача про арешт майна, яке не було тимчасово вилучене, може розглядатися без повідомлення підозрюваного, обвинуваченого, іншого власника майна, їх захисника, представника чи законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, якщо це є необхідним з метою забезпечення арешту майна.

Слідчий суддя, суд, встановивши, що клопотання про арешт майна подано без додержання вимог статті 171 КПК, повертає його прокурору, цивільному позивачу та встановлює строк в сімдесят дві години або з урахуванням думки слідчого, прокурора чи цивільного позивача менший строк для усунення недоліків, про що постановляє ухвалу. У такому разі тимчасово вилучене в особи майно підлягає негайному поверненню після спливу встановленого суддею строку, а у разі звернення в межах встановленого суддею строку з клопотанням після усунення недоліків - після розгляду клопотання та відмови в його задоволенні.

Під час розгляду клопотання про арешт майна слідчий суддя має право за клопотанням учасників розгляду або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про арешт майна.

Слідчий суддя, суд відмовляють у задоволенні клопотання про арешт майна, якщо особа, що його подала, не доведе необхідність такого арешту, а також наявність ризиків, передбачених абзацом другим частини першої статті 170 КПК.

Не допускається арешт майна/коштів банку, віднесеного до категорії неплатоспроможних, а також майна/коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

При вирішенні питання про арешт майна слідчий суддя, суд повинен враховувати:

1) правову підставу для арешту майна;

2) можливість використання майна як доказу у кримінальному провадженні (якщо арешт майна накладається у випадку, передбаченому пунктом 1 частини другої статті 170 КПК);

3) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення або суспільно небезпечного діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність (якщо арешт майна накладається у випадках, передбачених пунктами 3, 4 частини другої статті 170 КПК);

3-1) можливість спеціальної конфіскації майна (якщо арешт майна накладається у випадку, передбаченому пунктом 2 частини другої статті 170 КПК);

4) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, неправомірної вигоди, яка отримана юридичною особою (якщо арешт майна накладається у випадку, передбаченому пунктом 4 частини другої статті 170 КПК);

5) розумність та співрозмірність обмеження права власності завданням кримінального провадження;

6) наслідки арешту майна для підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб.

Відмова у задоволенні або часткове задоволення клопотання про арешт майна тягне за собою негайне повернення особі відповідно всього або частини тимчасово вилученого майна.

У разі задоволення клопотання слідчий суддя, суд застосовує найменш обтяжливий спосіб арешту майна. Слідчий суддя, суд зобов'язаний застосувати такий спосіб арешту майна, який не призведе до зупинення або надмірного обмеження правомірної підприємницької діяльності особи, або інших наслідків, які суттєво позначаються на інтересах інших осіб.

Прокурор одночасно з винесенням постанови про закриття кримінального провадження скасовує арешт майна, якщо воно не підлягає спеціальній конфіскації.

Суд одночасно з ухваленням судового рішення, яким закінчується судовий розгляд, вирішує питання про скасування арешту майна. Суд скасовує арешт майна, зокрема, у випадку виправдання обвинуваченого, закриття кримінального провадження судом, якщо майно не підлягає спеціальній конфіскації, непризначення судом покарання у виді конфіскації майна та/або незастосування спеціальної конфіскації, залишення цивільного позову без розгляду або відмови в цивільному позові.

Ухвала про арешт майна виконується негайно слідчим, прокурором.

Запобіжними заходами є:

- 1) особисте зобов'язання;
- 2) особиста порука;
- 3) застава;
- 4) домашній арешт;
- 5) тримання під вартою.

Тимчасовим запобіжним заходом є затримання особи, яке застосовується з підстав та в порядку, визначеному КПК.

Слідчий суддя, суд відмовляє у застосуванні запобіжного заходу, якщо слідчий, прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів обставини, є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених частиною першою цієї статті, не може запобігти доведеним під час розгляду ризику або ризикам. При цьому найбільш м'яким запобіжним заходом є особисте зобов'язання, а найбільш суворим - тримання під вартою.

Запобіжні заходи застосовуються: під час досудового розслідування - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження - судом за клопотанням прокурора.

Метою застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам:

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;
- 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;
- 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Прецедентне право Конвенції сформулювало чотири базових причини для відмови у звільненні під заставу: а) ризик того, що підсудний не з'явиться в судові засідання; б) ризик того, що підсудний вживатиме заходів для запобігання відправленню правосуддя; в) скоїть інші правопорушення; г) стане причиною порушення громадського порядку¹.

Передбачені ст. 177 КПК ризики у цілому відповідають ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Судам роз'яснено, що судові рішення стосовно обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або продовження його застосування має містити як чітке визначення законодавчих підстав для його обрання (продовження), так і дослідження та

¹ Посібник зі статті 5 Конвенції (право на свободу і особисту недоторканність). Стаття 5 Конвенції // Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf - С. 28

обґрунтування достовірності обраних підстав у контексті конкретних фактичних обставин вчинення злочину, врахування особи винного та інших обставин (ризиків, наведених у ч. 1 ст. 177 КПК)².

У справі «Воляник проти України» така підстава тримання під вартою, як те, що заявник не визнавав своєї провини та відмовлявся давати свідчення, суперечить таким важливим елементам концепції справедливого суду як право не свідчити проти себе та презумпції невинуватості. В контексті вирішення питання щодо застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, наведення таких підстав видається, викликає особливе занепокоєння, оскільки це вказує на те, що особу може бути покарано за користування своїми основними правами на справедливий суд. Суд погодився з тим, що у справах, пов'язаних з організованою злочинністю і у яких кілька обвинувачених, ризик того, що затриманий, будучи звільненим, може чинити тиск на свідків та співучасників або у інший спосіб перешкоджати провадженню, часто є особливо великим. Проте той факт, що особу обвинувачують у злочинній змові, не є сам по собі достатнім для виправдання тривалих періодів тримання під вартою – особисті обставини та поведінка особи завжди повинні братися до уваги. У цій справі не має жодних ознак того, що національні суди у який-небудь спосіб перевірили, чи дійсно заявник намагався або планував залякати свідків або у інший спосіб перешкодити відправленню правосуддя. Твердження, що заявник міг впливати на свідків та інших осіб, не було підкріплено жодними доказами або принаймні посиленнями на імена таких осіб та спосіб, у який заявник міг впливати на них. Не вказувалася, чи перебували С. та Д. на волі, чи були у заявника інші співучасники та ким вони були. За таких обставин Суд не вважає, що небезпеку втручання заявника у відправлення правосуддя було продемонстровано достатньою мірою. Суд не був переконаний, що існувала небезпека того, що заявник переховуватиметься від слідства та суду або знову вчинить злочин, оскільки у матеріалах справи немає доказів, які б підтверджували такі твердження. Щодо посилення суду на тяжкість пред'явлених заявникові обвинувачень, Суд неодноразово постановляв, що ця причина не може сама по собі виправдовувати тримання під вартою. Більше того, саме лише посилення суду під час вирішення питання про продовження тримання заявника під вартою на потребу у проведенні слідчих дій не є достатньою підставою тривалого тримання під вартою³.

Крім того, відсутність або недостатність обґрунтування в рішеннях про тримання під вартою є одним з елементів, який враховується Судом при оцінці законності тримання під вартою згідно зі статтею 5 § 1. Таким чином, відсутність будь-яких підстав у рішеннях судових органів, які санкціонують тримання під вартою протягом тривалого періоду часу, може бути несумісним з принципом захисту від свавілля, закріпленим у статті 5 § 1. Так само, надто коротке рішення,

² П. 18 Інформаційного листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ "Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України"

³ Рішення Європейського суду з прав людини «Воляник проти України» від 2 жовтня 2014 р. // Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_a15

у якому відсутні посилання на будь-які правові положення, що дозволяли б тримання під вартою, не може забезпечити достатнього захисту від свавілля⁴. Це знайшло відображення у справі «Вітрук проти України», де Суд повторив, що відсутність будь-яких підстав у судових рішеннях, якими санкціонується тримання особи під вартою протягом тривалого часу, не відповідає принципів захисту від свавілля, встановленому пунктом 1 статті 5 Конвенції. З огляду на ці обставини Суд вважає, що вищезгадані рішення не забезпечили заявнику належного захисту від свавілля, який є невід'ємним складником «законності» тримання під вартою у значенні пункту 1 статті 5 Конвенції, і тому тримання його під вартою на підставі рішень судів так само не відповідає підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції⁵. У справі "Харченко проти України" Суд указав, що практика тримання обвинувачених під вартою без конкретних правових підстав або чітких правил, що регулюють їх положення – призводить до результату, коли вони можуть бути позбавлені волі на невизначений термін без судової санкції, що є несумісним з принципами правової визначеності та захисту від свавілля, які є визначальними для Конвенції в цілому і принципу верховенства права⁶.

Таким чином, слідчим суддям слід уникати вказання в ухвалах типового (нормативного) переліку ризиків (шаблонних формулювань), без уточнення, якими доказами підтверджено окремо кожен з них. Проте, досить часто у клопотаннях про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою слідчим, прокурором не розкриваються обставини та не підтверджуються факти необхідності застосування до осіб запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою⁷.

Підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. ЕСПЛ надав визначення "обґрунтована підозра" означає, що існують факти або інформація, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити правопорушення. Мета затримання для допиту полягає в сприянні розслідуванню злочину через підтвердження або спростування підозр, які стали підставою для затримання. Однак, вимога, що підозра має ґрунтуватись на обґрунтованих підставах, є значною частиною гарантії недопущення свавільного затримання і тримання під вартою. Більше того, за відсутності обґрунтованої підозри особа не може бути за жодних обставин затримана або взята під

⁴ Посібник зі статті 5 Конвенції (право на свободу і особисту недоторканність). Стаття 5 Конвенції // Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf С. 10

⁵ Рішення Європейського суду з прав людини «Вітрук проти України» від 16 вересня 2010 р. // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_823

⁶ Рішення Європейського суду з прав людини "Харченко проти України" від 10 лютого 2011 р. // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_662

⁷ Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження (витяг) // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14>

варту з метою примушення її зізнатися у злочині, свідчити проти інших осіб або з метою отримання від неї фактів чи інформації, які можуть служити підставою для обґрунтованої підозри (Рішення Європейського суду з прав людини "Нечипорук і Йонкало проти України"). Стандарт доказування «обґрунтована підозра» в системі інших стандартів доказування, що застосовуються в кримінальному провадженні України, вимагає встановлення можливого (ймовірного) існування певного факту чи обставини. У випадку вирішення питання про застосування заходу забезпечення кримінального провадження причетність особи до вчинення кримінального правопорушення не повинна мати категоричного висновку, а свідчити лише про її можливість. (Див. Гловюк І. В. Стандарт доказування "обґрунтована підозра" у кримінальному провадженні / І. В. Гловюк, А. С. Степаненко // *Правова позиція*. - 2018. №1 (20). - С. 13-20.)

Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК.

При вирішенні питання про обрання запобіжного заходу, крім наявності ризиків, зазначених у статті 177 КПК, слідчий суддя, суд на підставі наданих сторонами кримінального провадження матеріалів зобов'язаний оцінити в сукупності всі обставини, у тому числі:

- 1) вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;
- 2) тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання підозрюваного, обвинуваченого винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується;
- 3) вік та стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого;
- 4) міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання, у тому числі наявність в нього родини й утриманців;
- 5) наявність у підозрюваного, обвинуваченого постійного місця роботи або навчання;
- 6) репутацію підозрюваного, обвинуваченого;
- 7) майновий стан підозрюваного, обвинуваченого;
- 8) наявність судимостей у підозрюваного, обвинуваченого;
- 9) дотримання підозрюваним, обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше;
- 10) наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення;
- 11) розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється, обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

Відповідно до ст.194 КПК під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу слідчий суддя зобов'язаний встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про: наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим

кримінального правопорушення; наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених [ст. 177](#) КПК, і на які вказує слідчий, прокурор; недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

Слідчий суддя зобов'язаний постановити ухвалу про відмову в застосуванні запобіжного заходу, якщо під час розгляду клопотання прокурор не доведе наявність всіх обставин, передбачених [ч. 1](#) ст.194 КПК.

Слідчий суддя має право зобов'язати підозрюваного прибувати за кожною вимогою до суду або до іншого органу державної влади, визначеного слідчим суддею, якщо прокурор доведе наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним кримінального правопорушення, але не доведе наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених [ст. 177](#) КПК, та недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

Якщо при розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу прокурор доведе наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним кримінального правопорушення та наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених [статтею 177](#) КПК, і на які вказує слідчий, прокурор, але не доведе недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні, слідчий суддя має право застосувати більш м'який запобіжний захід, ніж той, який зазначений у клопотанні, а також покласти на підозрюваного, обов'язки, передбачені [ч. 5](#), [б](#) ст.194 КПК, необхідність покладення яких встановлена з наведеного прокурором обґрунтування клопотання.

Якщо під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу, не пов'язаного з триманням під вартою, прокурор доведе наявність всіх обставин, передбачених [ч.1](#) ст.194 КПК, слідчий суддя, застосовує відповідний запобіжний захід, зобов'язує підозрюваного прибувати за кожною вимогою до суду або до іншого визначеного органу державної влади, а також виконувати один або кілька обов'язків, необхідність покладення яких була доведена прокурором, а саме:

- 1) прибувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю;
- 2) не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду;
- 3) повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи;
- 4) утримуватися від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом, або спілкуватися з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом;
- 5) не відвідувати місця, визначені слідчим суддею або судом;
- 6) пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності;
- 7) докласти зусиль до пошуку роботи або до навчання;

8) здати на зберігання до відповідних органів державної влади свій паспорт (паспорти) для виїзду за кордон, інші документи, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну;

9) носити електронний засіб контролю.

В інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством, крім обов'язків, передбачених ч.5 ст.194 КПК, суд може застосувати до особи, яка підозрюється у вчиненні такого кримінального правопорушення, один або декілька таких обмежувальних заходів:

1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства;

2) обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності;

3) заборона наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку із роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин;

4) заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб;

5) направлення для проходження лікування від алкогольної, наркотичної або іншої залежності, від хвороб, що становлять небезпеку для оточуючих, направлення для проходження програми для кривдників.

Вище зазначені обов'язки, можуть бути покладені на підозрюваного, обвинуваченого на строк не більше двох місяців. У разі необхідності цей строк може бути продовжений за клопотанням прокурора. Після закінчення строку, в тому числі продовженого, на який на підозрюваного були покладені відповідні обов'язки, ухвала про застосування запобіжного заходу в цій частині припиняє свою дію і обов'язки скасовуються.

До підозрюваного у вчиненні злочину, за який передбачено основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, може бути застосовано запобіжний захід лише у вигляді застави або тримання під вартою.

У контексті законності слід розглядати і правові позиції ЄСПЛ щодо пункту 4 статті 5 Конвенції. §4 статті 5 надає заарештованій або затриманій особі право звернутися до суду з *метою перевірки процесуальних та матеріальних умов*, необхідних для дотримання «законності» позбавлення волі в розумінні §1 статті 5 Конвенції. Процедура перегляду задовольняє вимоги Конвенції у тому випадку, коли проводиться судом з дотриманням як матеріальних, так і процесуальних норм національного законодавства та відповідно до мети статті 5, яка полягає у захисті особи від свавілля. § 4 статті 5 не зобов'язує суд, який розглядає заяву про правомірність тримання під вартою, досліджувати кожен аргумент у поданні заявника. Однак суд не може нехтувати або вважати неістотними конкретні факти, на які посилається затриманий і які можуть поставити під сумнів наявність необхідних умов «законності» позбавлення волі відповідно до Конвенції. Вимога процесуальної

справедливості відповідно до § 4 статті 5 не означає обов'язкового застосування одноманітного незмінного стандарту, незалежно від контексту, фактів та обставин. Незважаючи на те, що провадження, передбачене § 4 статті 5 не завжди має обов'язково супроводжуватись тими самими гарантіями, що вимагаються статтею 6 при розгляді кримінальної або цивільної справи, воно **повинне мати судовий характер та забезпечувати гарантії відповідно до характеру позбавлення волі**, що розглядається. Коли позбавлення волі підпадає під дію пункту (с) § 1 статті 5, необхідним є **проведення слухання** (Nikolova v. Bulgaria (Ніколова проти Болгарії) [ВП], § 58). Надання можливості бути заслуханим особисто або за допомогою представника займає важливе місце серед основоположних процесуальних гарантій у справах, що стосуються позбавлення волі. Однак, § 4 статті 5 не вимагає заслухання ув'язненого щоразу, коли він оскаржує рішення про продовження строку тримання під вартою, але він повинен мати можливість реалізувати своє право бути заслуханим в розумні проміжки часу. **Процес має носити змагальний характер і бути заснованим на принципі рівноправності сторін**⁸. Такі гарантії неможливі за відсутності доступу до процедури перевірки. Відповідно до пункту 4 статті 5 Конвенції особи, що тримаються під вартою, мають право на доступ до процедури, за допомогою якої питання їхнього продовжуваного тримання під вартою може бути швидко розглянуто з урахуванням їхньої конкретної ситуації та особистого становища (див., наприклад, рішення у справах «Буряга проти України» (Buryaga v. Ukraine), заява № 27672/03, пп. 73-74, від 15 липня 2010 року; «Вітрук проти України» (Vitruk v. Ukraine), заява № 26127/04, пп. 92-93, від 16 вересня 2010 року, та вищенаведене рішення у справі «Третьяков проти України» (Tretuyakov v. Ukraine), п. 66)⁹.

В межах доступу до досліджуваної процедури слід розглянути положення ст. 206 КПК України. Частина 2 ст. 206 КПК передбачає: якщо слідчий суддя отримує з будь-яких джерел відомості, які створюють обґрунтовану підозру, що в межах територіальної юрисдикції суду знаходиться особа, позбавлена свободи за відсутності судового рішення, яке набрало законної сили, або не звільнена з-під варти після внесення застави в установленому КПК порядку, він зобов'язаний постановити ухвалу, якою має зобов'язати будь-який орган державної влади чи службову особу, під вартою яких тримається особа, негайно доставити цю особу до слідчого судді для з'ясування підстав позбавлення свободи.

Таким джерелом інформації про незаконне позбавлення волі може бути і звернення підозрюваного, його захисника, законного представника. Форма цього звернення, до речі, КПК не визначена. Аналіз ухвал слідчих суддів показує, що подаються скарги, заяви, клопотання. У зв'язку із відсутністю вказівки на форму звернення до слідчого судді у порядку ст. 206 КПК у судовій практиці є випадки відмови у відкритті провадження, оскільки у порядку ст. 206 КПК подавалася

⁸ Посібник зі статті 5 Конвенції (право на свободу і особисту недоторканність). Стаття 5 Конвенції // Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf С. 31-32

⁹ Рішення Європейського суду з прав людини "Осаковський проти України" від 17 жовтня 2014 р. // Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_a26

скарга, а у ст. 303 КПК вона не зазначена¹⁰. Такий підхід є сумнівним, адже у скарзі було вказано, що адвокат ОСОБА_2 звернулася до суду зі скаргою в порядку ст. 206 КПК України¹¹. Це однозначно вказує на необхідність розгляду цієї скарги саме у порядку ст. 206 КПК, а не у порядку ст. ст. 303, 306, 307 КПК; при цьому поіменування цього звернення скаргою не є неправильним, адже ст. 206 не встановлює форму звернення до слідчого судді.

Крім того, проблемним є і питання про те, чи повинен слідчий суддя у разі подання заяви за ст. 206 КПК перевіряти законність та обґрунтованість затримання особи. У разі, якщо на незаконність або необґрунтованість затримання вказується у заяві (клопотанні, скарзі), слідчий суддя зобов'язаний перевірити ці факти¹², адже підозрюваний має право вимагати перевірки обґрунтованості затримання (п. 6 ч. 3 ст. 42 КПК), а право на перевірку законності затримання гарантується ч. 4 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Більше того, формулювання ч. 3 ст. 206 КПК дозволяє розглядати і питання про законність та обґрунтованість затримання особи за підозрою у вчиненні злочину в порядку ст. ст. 207, 208 КПК. Відмітимо, що відсутність прямої вказівки на це у ст. 206 КПК є прогалиною.

Проблема виникає, якщо у заяві (клопотанні, скарзі) підозрюваний, його захисник посилається на інші обставини (наприклад, вплив строку затримання), і не оспорує законність або обґрунтованість затримання. З одного боку, у відповідності до ч. 3 ст. 26 КПК, слідчий суддя у кримінальному провадженні вирішує лише ті питання, що винесені на його розгляд сторонами та віднесені до його повноважень КПК. Однак слід враховувати і положення ч. 3 ст. 206 КПК, а незаконне та необґрунтоване затримання не може розглядатися як правова підстава для позбавлення особи свободи. Тому вважаємо, якщо особу було незаконно та/або необґрунтовано затримано, і строк затримання ще не закінчився, слідчий суддя зобов'язаний перевіряти законність та обґрунтованість затримання особи, виходячи тим самим за межі заяви (клопотання, скарги).

Важливим питанням при реалізації суддівських повноважень, передбачених ст. 206 КПК, є визначення локального предмета доказування та розподілу тягара доказування. Аналіз положень ст. 206 КПК дозволяє віднести до локального предмета доказування такі обставини, як: 1) позбавлення особи свободи; 2) правова підстава позбавлення особи свободи.

Найперше має бути встановлений саме реальний факт позбавлення особи свободи. У судовій практиці є приклади, коли цей факт не знайшов свого

¹⁰ Ухвала слідчого судді Орджонікідзевського районного суду м. Маріуполя від 25 жовтня 2013 р. (справа № 265/8009/13-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pravoscope.com/act-uxvala-sudu-265-8009-13-k-kozlov-d-o-25-10-2013-ne-viznacheno-s>.

¹¹ Ухвала слідчого судді Орджонікідзевського районного суду м. Маріуполя від 25 жовтня 2013 р. (справа № 265/8009/13-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pravoscope.com/act-uxvala-sudu-265-8009-13-k-kozlov-d-o-25-10-2013-ne-viznacheno-s>.

¹² Ухвала слідчого судді Червонозаводського районного суду м. Харкова від 30 січня 2014 р. (справа № 646/647/14-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36938039>; Ухвала слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва від 24 січня 2014 р. (справа № 759/974/14-к). — <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36850419>; Ухвала слідчого судді Балаклавського районного суду м. Севастополя від 24 жовтня 2013 р. (справа № 762/3700/13-к). — <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34413290>.

підтвердження при розгляді скарги слідчим суддею¹³. Крім того, має бути з'ясована правова підстава позбавлення особи свободи. Слідчий суддя зобов'язаний звільнити позбавлену свободи особу, якщо орган державної влади чи службова особа, під вартою яких тримається ця особа, не надасть судове рішення, яке набрало законної сили, або не доведе наявності інших правових підстав для позбавлення особи свободи. Незалежно від наявності клопотання слідчого, прокурора, слідчий суддя зобов'язаний звільнити особу, якщо орган державної влади чи службова особа, під вартою яких трималася ця особа, не доведе: 1) існування передбачених законом підстав для затримання особи без ухвали слідчого судді, суду; 2) неперевикнення граничного строку тримання під вартою; 3) відсутність зволікання у доставленні особи до суду. Отже необхідно встановлювати, чи закінчився строк затримання особи без ухвали слідчого судді. Так, слідчі судді відмовляють у задоволенні клопотань (заяв, скарг) про звільнення підозрюваного з-під варти у разі, якщо такі строки ще не закінчилися, як передчасно поданих¹⁴.

Враховуючи формулювання ч. 3, 5 ст. 206 КПК, можна із упевненістю стверджувати, що тягар доказування наявності правової підстави позбавлення особи свободи покладається саме на слідчого, прокурора. Саме тому слідчий, прокурор зобов'язані довести наявності правової підстави для позбавлення особи свободи. У протилежному випадку слідчий суддя зобов'язаний звільнити особу.

Відповідно, якщо слідчий суддя відмовляє у негайному звільненні особи, в його ухвалі повинні бути детально викладені доводи та докази, якими, на думку слідчого суддів, спростовуються доводи сторони захисту щодо незаконного позбавлення підозрюваного волі. Є випадки, коли підстави для відмови у задоволенні прохання сторони захисту в ухвалі детально не викладаються: так, було зазначено, що «разом з тим, на даній стадії, не вбачаю підстав для задоволення клопотання в частині зобов'язання ІТТ ГУ МВС України в м. Києві звільнити ОСОБА_5, оскільки доводи захисника щодо незаконного затримання ОСОБА_5 спростовано слідчим та прокурором, порушення ст. ст. 207–208 КПК України не встановлено»¹⁵; «в судовому засіданні старшим слідчим... та старшим прокурором... обґрунтовано законність затримання ОСОБА_1»¹⁶.

Тема 5. Слідчі (розшукові) дії

¹³ Ухвала слідчого судді Іллічівського міського суду Одеської області від 8 листопада 2013 р. (справа № 501/5123/13-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34862008>.

¹⁴ Ухвала слідчого судді Московського районного суду м. Харкова від 11 жовтня 2013 р. (справа № 643/15886/13-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34305473>; Ухвала слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва від 3 лютого 2014 р. (справа № 759/1557/14-к). — <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36933181>.

¹⁵ Ухвала слідчого судді Дніпровського районного суду м. Києва від 10 грудня 2013 р. (справа № 755/31145/13-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36006463>.

¹⁶ Ухвала слідчого судді Харківський районного суду Харківської області від 30 жовтня 2013 р. (справа № 635/10113/13-к) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/34562417>.

1. Поняття слідчих (розшукових) дій. Система та класифікація слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій
2. Допит свідка, потерпілого, підозрюваного. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.
3. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи.
4. Пред'явлення для впізнання, поняття, види, порядок провадження.
5. Поняття обшуку, підстави і умови проведення.
6. Поняття і види огляду.
7. Поняття, підстави, порядок проведення освідування.
8. Поняття, підстави, порядок проведення слідчого експерименту.
9. Підстави і порядок провадження експертизи. Отримання зразків для експертизи.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо умов та порядку проведення гласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. оцінити особливості проведення кожної гласної слідчої (розшукової) дій;
2. встановити додаткові вимоги відносно тих слідчих (розшукових) дій, проведення яких потребує ухвали слідчого судді;
3. визначити порядок фіксації результатів кожної слідчої (розшукової) дії.

Література: 36, 53-55, 60-62, 65-69, 75-82, 84, 102, 111, 114, 120, 121, 137, 138, 155-157, 160, 161

Основний зміст

Слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство виділяє наступні види слідчих (розшукових) дій:

- допит;
- пред'явлення для спізнання;
- обшук;
- огляд;
- огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією;
- слідчий експеримент;
- освідування особи;
- експертиза.

Підставами для проведення слідчої (розшукової) дії є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети.

Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені. Перед проведенням слідчої (розшукової) дії особам, які беруть у ній участь, роз'яснюються їх права і обов'язки, передбачені КПК, а також відповідальність, встановлена законом.

Проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (з 22 до 6 години) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного.

У разі отримання під час проведення слідчої (розшукової) дії доказів, які можуть вказувати на невинуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення, слідчий, прокурор зобов'язаний провести відповідну слідчу (розшукову) дію в повному обсязі, долучити складені процесуальні документи до матеріалів досудового розслідування та надати їх суду у випадку звернення з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Слідча (розшукова) дія, що здійснюється за клопотанням сторони захисту, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, проводиться за участю особи, яка її ініціювала, та (або) її захисника чи представника, крім випадків, коли через специфіку слідчої (розшукової) дії це неможливо або така особа письмово відмовилася від участі в ній.

Під час проведення такої слідчої (розшукової) дії присутні особи, що її ініціювали, мають право ставити питання, висловлювати свої пропозиції, зауваження та заперечення щодо порядку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, які заносяться до протоколу.

Слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих) для пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідчування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне.

Обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії.

Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження.

Зазначені особи можуть бути допитані під час судового розгляду як свідки проведення відповідної слідчої (розшукової) дії.

Допит свідка, потерпілого, підозрюваного. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Допит проводиться за місцем проведення досудового розслідування або в іншому місці за погодженням із особою, яку мають намір допитати. Кожний свідок допитується окремо, без присутності інших свідків.

Допит не може продовжуватися без перерви понад дві години, а в цілому - понад вісім годин на день.

Перед допитом встановлюється особа, роз'яснюються її права, а також порядок проведення допиту. У разі допиту свідка він попереджається про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілий - за давання завідомо неправдивих показань. За необхідності до участі в допиті залучається перекладач.

У разі відмови підозрюваного відповідати на запитання, давати показання особа, яка проводить допит, зобов'язана його зупинити одразу після отримання такої заяви.

Під час допиту може застосовуватися фотозйомка, аудіо- та/або відеозапис.

Допитувана особа має право використовувати під час допиту власні документи і нотатки, якщо її показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими відомостями, які важко зберегти в пам'яті.

За бажанням допитуваної особи вона має право викласти свої показання власноручно. За письмовими показаннями особи їй можуть бути поставлені додаткові запитання.

Особа має право не відповідати на запитання з приводу тих обставин, щодо надання яких є пряма заборона у законі (таємниця сповіді, лікарська таємниця, професійна таємниця захисника, таємниця нарадчої кімнати тощо) або які можуть стати підставою для підозри, обвинувачення у вчиненні нею, близькими родичами чи членами її сім'ї кримінального правопорушення, а також щодо службових осіб, які виконують негласні слідчі (розшукові) дії, та осіб, які конфіденційно співпрацюють із органами досудового розслідування.

Слідчий, прокурор має право провести одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях. На початку такого допиту встановлюється, чи знають викликані особи одна одну і в яких стосунках вони перебувають між собою. Свідки попереджаються про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілі - за давання завідомо неправдивих показань.

Викликаним особам по черзі пропонується дати показання про ті обставини кримінального провадження, для з'ясування яких проводиться допит, після чого слідчим, прокурором можуть бути поставлені запитання. Особи, які беруть участь у допиті, їх захисники чи представники мають право ставити одна одній запитання, що стосуються предмета допиту.

Оголошення показань, наданих учасниками допиту на попередніх допитах, дозволяється лише після давання ними показань.

У кримінальних провадженнях щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, а також щодо злочинів, вчинених із

застосуванням насильства або погрозою його застосування, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей в їхніх показаннях не може бути проведений за участю малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого разом з підозрюваним.

У виняткових випадках, пов'язаних із необхідністю отримання показань свідка чи потерпілого під час досудового розслідування, якщо через існування небезпеки для життя і здоров'я свідка чи потерпілого, їх тяжкої хвороби, наявності інших обставин, що можуть унеможливити їх допит в суді або вплинути на повноту чи достовірність показань, сторона кримінального провадження, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, мають право звернутися до слідчого судді із клопотанням провести допит такого свідка чи потерпілого в судовому засіданні, в тому числі одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб. У цьому випадку допит свідка чи потерпілого здійснюється у судовому засіданні в місці розташування суду або перебування хворого свідка, потерпілого в присутності сторін кримінального провадження з дотриманням правил проведення допиту під час судового розгляду.

Пред'явлення для впізнання, поняття, види, порядок провадження.

Перед тим, як пред'явити особу для впізнання, слідчий, прокурор попередньо з'ясовує, чи може особа, яка впізнає, впізнати цю особу, опитує її про зовнішній вигляд і прикмети цієї особи, а також про обставини, за яких вона бачила цю особу, про що складає протокол. Якщо особа заявляє, що вона не може назвати прикмети, за якими впізнає особу, проте може впізнати її за сукупністю ознак, у протоколі зазначається, за сукупністю яких саме ознак вона може впізнати особу. Забороняється попередньо показувати особі, яка впізнає, особу, яка повинна бути пред'явлена для впізнання, та надавати інші відомості про прикмети цієї особи.

Особа, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими особами тієї ж статі, яких має бути не менше трьох і які не мають різних відмінностей у віці, зовнішності та одязі. Перед тим як пред'явити особу для впізнання, їй пропонується у відсутності особи, яка впізнає, зайняти будь-яке місце серед інших осіб, які пред'являються.

Особі, яка впізнає, пропонується вказати на особу, яку вона має впізнати, і пояснити, за якими ознаками вона її впізнала.

З метою забезпечення безпеки особи, яка впізнає, впізнання може проводитися в умовах, коли особа, яку пред'являють для впізнання, не бачить і не чує особи, яка впізнає, тобто поза її візуальним та аудіоспостереженням. Про умови проведення такого впізнання та його результати зазначається в протоколі. Про результати впізнання повідомляється особа, яка пред'являлася для впізнання.

Поняття обшуку, підстави і умови проведення. Поняття і види огляду. Поняття, підстави, порядок проведення освідування.

Обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукання знаряддя

кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб.

Обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду.

Ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи може бути виконана слідчим чи прокурором. Для участі в проведенні обшуку може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, представник та інші учасники кримінального провадження. З метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для участі в обшуку має право запросити спеціалістів. Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення обшуку осіб, чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені. Незалежно від стадії цієї слідчої дії слідчий, прокурор, інша службова особа, яка бере участь у проведенні обшуку, зобов'язані допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями ст. 50 КПК.

Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді повинен відбуватися в час, коли заподіюється найменша шкода звичайним заняттям особи, яка ними володіє, якщо тільки слідчий, прокурор не вважатиме, що виконання такої умови може істотно зашкодити меті обшуку.

Перед початком виконання ухвали слідчого судді особі, яка володіє житлом чи іншим володінням, а за її відсутності - іншій присутній особі повинна бути пред'явлена ухвала і надана її копія.

Слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню обшуку. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність.

Слідчий, прокурор не має права заборонити учасникам обшуку користуватися правовою допомогою адвоката або представника. Слідчий, прокурор зобов'язаний допустити такого адвоката або представника до обшуку на будь-якому етапі його проведення.

У разі відсутності осіб у житлі чи іншому володінні копія ухвали повинна бути залишена на видному місці у житлі чи іншому володінні особи. При цьому слідчий, прокурор зобов'язаний забезпечити схоронність майна, що знаходиться у житлі чи іншому володінні особи, та неможливість доступу до нього сторонніх осіб.

Обшук на підставі ухвали слідчого судді повинен проводитися в обсязі, необхідному для досягнення мети обшуку. За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження.

Обшук особи здійснюється особами тієї самої статі у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі у

проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку. Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі.

Положеннями ч.7 [ст.223 КПК України](#) чітко регламентовано, що обшук особи здійснюється з обов'язковою участю не менше двох понятих. Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані у результатах кримінального провадження. Тобто законодавець установлює імперативну вимогу залучення двох незаінтересованих понятих при проведенні наведеної вище слідчої дії. Понятий - це незаінтересована у результатах кримінального провадження особа, запрошена слідчим чи прокурором для посвідчення факту провадження слідчої дії, її ходу та результатів.

При цьому, ККС ВС зауважує, що участь понятих є гарантією правильного безпосереднього сприйняття при провадженні слідчих дій обставин та фактів, що мають значення для кримінального провадження, їх належного фіксування у процесуальних документах.

Під незаінтересованістю понятого слід розуміти відсутність його власного процесуального інтересу у кримінальному провадженні. Наявність такого інтересу є підставою для відмови у його залученні як понятого (Постанова ККС ВС від 22 листопада 2018 року справа № 194/1437/15-к <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78297771>).

Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у частині третій цієї статті.

При обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження. Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження. Вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукання в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном.

Особі, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку.

Другий примірник протоколу обшуку разом із доданим до нього описом вилучених документів та тимчасово вилучених речей (за наявності) вручається особі, у якої проведено обшук, а в разі її відсутності - повнолітньому членові її сім'ї або його представникові.

При проведенні обшуку на підприємстві, в установі або організації другий примірник протоколу вручається керівнику або представникові підприємства, установи або організації.

Обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису.

Верховний Суд визнавав неприпустимість проведення обшуку під виглядом огляду місця події, зокрема у постановах від 07 червня 2018 року (справа № 740/5066/15-к), від 26 лютого 2019 року (справа № 266/4000/14-к), від 19 березня 2019 року (справа № 380/157/14-к), оскільки таким чином нівелюються вимоги судового контролю, передбачені ст. [233](#), ч. 2 ст. [234 КПК](#). Для з'ясування допустимості доказів, отриманих під час огляду в житлі чи іншому володінні особи, якщо наявність та/або добровільність згоди володільця ставиться стороною під сумнів, суд має виходити із сукупності всіх обставин, що супроводжували цю слідчу дію, враховуючи, але не обмежуючись, наявністю письмового підтвердження такої. (Постанова від 26 лютого 2019 року у справі № 266/4000/14-к, від 12 лютого 2019 року у справі № 159/451/16-к).

Запис у протоколі про те, що огляд проведений на підставі заяви власника приміщення, не можна брати до уваги як підставу для проникнення до житла без ухвали слідчого судді. (Постанова ККС ВС від 22 травня 2019 року, справа № 640/2449/16-к, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82001802>). (Також див. Постанова ККС ВС від 07 червня 2018 року *справа № 740/5066/15-к*, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74598730>)

Виходячи із кримінальних процесуальних норм, які містяться у ч. 1 ст. [233](#), ч. 2 ст. [234](#) та ч. 2 ст. [237 КПК](#) України, огляд житла чи іншого володіння особи може бути проведено за добровільною згодою особи, яка ним володіє, за умови, що були наявні процесуальні гарантії, які захищали здатність особи висловлювати свою справжню думку при наданні такої згоди.

Постанова ККС ВС від 15 листопада 2018 року, справа № 554/3707/16-к, (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/78011384>).

Як зазначає, ККС ВС з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів, яка полягає в безпосередньому спостереженні, виявленні, фіксуванні й дослідженні його учасниками матеріальних об'єктів, пов'язаних з обставинами вчинення кримінального правопорушення. Згідно з вимогами ч. 1 ст. [234 КПК](#) обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, здобутого у результаті його вчинення, а також установлення місцезнаходження розшукуваних осіб. Отже, обшук є слідчою дією примусового характеру, яка полягає у цілеспрямованому обстеженні приміщень, будівель та ділянок місцевості. Відповідно до ч. 6 ст. [236 КПК](#) слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі. Таким чином, для розмежування проведеної слідчої дії, її оцінки, а також оцінки доказів, отриманих у результаті проведення слідчої (розшукової) дії, потрібно враховувати не назву документа, використану для оформлення процедури її проведення, а зміст та спосіб фактично вчинюваних уповноваженою особою дій, мети проведення слідчої дії. (Постанова ККС ВС від

Огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється згідно з правилами КПК, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи.

Для участі в огляді може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, законний представник та інші учасники кримінального провадження. З метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для участі в огляді може запросити спеціалістів.

Особи, у присутності яких здійснюється огляд, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу огляду.

При проведенні огляду дозволяється вилучення лише речей і документів, які мають значення для кримінального провадження, та речей, вилучених з обігу. Усі вилучені речі і документи підлягають негайному огляду і опечатуванню із завіренням підписами осіб, які брали участь у проведенні огляду. У разі якщо огляд речей і документів на місці здійснити неможливо або їх огляд пов'язаний з ускладненнями, вони тимчасово опечатуються і зберігаються у такому вигляді доти, доки не буде здійснено їх остаточні огляд і опечатування.

Слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце огляду до його закінчення та вчинювати будь-які дії, що заважають проведенню огляду. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність.

При огляді слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження. Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження. Вилучені речі та документи, що не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном.

Поняття, підстави, порядок проведення слідчого експерименту.

З метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор має право провести слідчий експеримент шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань.

За необхідності слідчий експеримент може проводитися за участю спеціаліста. Під час проведення слідчого експерименту можуть проводитися вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складатися плани і схеми, виготовлятися графічні зображення, відбитки та зліпки, які додаються до протоколу.

До участі в слідчому експерименті можуть бути залучені підозрюваний, потерпілий, свідок, захисник, представник.

Проведення слідчого експерименту допускається за умови, що при цьому не створюється небезпека для життя і здоров'я осіб, які беруть у ньому участь, чи оточуючих, не принижуються їхні честь і гідність, не завдається шкода.

Слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи, здійснюється лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, яке розглядається в порядку, передбаченому КПК, для розгляду клопотань про проведення обшуку в житлі чи іншому володінні особи.

Про проведення слідчого експерименту слідчий, прокурор складає протокол згідно з вимогами КПК. Крім того, у протоколі докладно викладаються умови і результати слідчого експерименту.

Підстави і порядок провадження експертизи.

Експертиза проводиться експертною установою, експертом або експертами, яких залучають сторони кримінального провадження або слідчий суддя за клопотанням сторони захисту у випадках та порядку, передбачених ст. 244 КПК, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Не допускається проведення експертизи для з'ясування питань права.

Слідчий або прокурор зобов'язані забезпечити проведення експертизи щодо:

- 1) встановлення причин смерті;
- 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень;
- 3) визначення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності, обмеженої осудності;
- 4) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення питання про можливість притягнення її до кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати ці відомості;
- б) визначення розміру матеріальних збитків, якщо потерпілий не може їх визначити та не надав документ, що підтверджує розмір такої шкоди, розміру шкоди немайнового характеру, шкоди довіллю, заподіяного кримінальним правопорушенням.

Примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи здійснюється за ухвалою слідчого судді, суду.

Експерт залучається у разі наявності підстав для проведення експертизи за дорученням сторони кримінального провадження.

Сторона захисту має право самостійно залучати експертів на договірних умовах для проведення експертизи, у тому числі обов'язкової.

Експерт може бути залучений слідчим суддею за клопотанням сторони захисту у випадках та порядку, передбачених ст. 244 КПК.

Тема 6. Негласні слідчі (розшукові) дії

1. Негласні слідчі (розшукові) дії. Поняття та система негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій, їх фіксування.
2. Підстави та порядок втручання у приватне спілкування.
3. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Моніторинг банківських рахунків. Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину 1) контрольована поставка; 2) контрольована та оперативна закупка; 3) спеціальний слідчий експеримент; 4) імітування обстановки злочину).
4. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
5. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.
6. Використання конфіденційного співробітництва. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань студентів щодо умов та порядку проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. встановити умови проведення всіх негласних (слідчих) розшукових дій;
2. визначити особливості складання клопотання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій;
3. встановити особливості фікації результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Література: 10,24,48,68,70,75-82, 88,108,109,111,120,123,125,126,134,135,141,162,164-166,182,183,189

Основний зміст

Негласні слідчі (розшукові) дії не відокремлюються від інших слідчих (розшукових) дій, а є їх різновидом (ч. 1 ст. 246 КПК).

Факт проведення негласних слідчих (розшукових) дій не підлягає розголошенню, за винятком умов, передбачених ст. 253 КПК. При цьому слід враховувати, що методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій не повинні бути розголошені (за винятком встановлення фактів порушення діючого законодавства під час їх застосування), а задля забезпечення можливості використання отриманих внаслідок проведення негласних слідчих (розшукових) дій наявних доказів, їх оцінки та допустимості у відкритому судовому провадженні, передбачено порядок розсекречування, який визначено п.п. 5.9 – 5.30 Інструкції про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: спільний наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL ::http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12 (далі за текстом Інструкція).

Систему негласних (слідчих) (розшукових) дій складають дії, вичерпний перелік яких містить глава 21 КПК містить, до яких відносяться: аудіо- та відеоконтроль особи (ст. 260 КПК); накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261, 262 КПК); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК); зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК); обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК); установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК); спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК); моніторинг банківських рахунків (ст. 269¹ КПК); аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК); контроль за вчиненням злочину у чотирьох формах: контрольована поставка, контрольована та оперативна закупка, спеціальний слідчий експеримент, імітування обстановки злочину (ст. 271 КПК); виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК).

За підставами проведення негласні слідчі (розшукові) дії можливо розподілити на ті, які проводяться у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів виключно (ст. 260, 261, 262, 263, 264 КПК), а також у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді (ст. 267, 269, 269¹, 270, 271, 272, 274 КПК).

Питання про наявність достатніх підстав для проведення негласних слідчих (розшукових) дій в кожному конкретному випадку вирішується чітко визначеним колом осіб, а саме: слідчим, прокурором, слідчим суддею, які приймають рішення про наявність чи відсутність фактів або обставин, що потребують проведення негласних слідчих (розшукових) дій. І тільки виключно

прокурор має право прийняти рішення про проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії, як контроль за вчиненням злочину (ч.4. ст. 246 КПК).

У виняткових невідкладних випадках (випадках, пов'язаних з врятуванням життя людей, випадках, пов'язаних з запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (ст. 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК України) за рішенням слідчого або прокурора можливо розпочати проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій, як установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК) та спостереження за особою, річчю або місцем (ст.269 КПК).

Підставою для початку проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій, як установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ч. 2 ст. 268 КПК) та спостереження за особою (ч. 2,3 ст. 269 КПК) у випадках, визначених ч.1 ст. 250 КПК є рішення слідчого, узгоджене з прокурором, або рішення прокурора. При цьому обов'язок прокурора невідкладно після початку такої негласної слідчої (розшукової) дії звернутися з відповідним клопотанням до слідчого судді.

Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, а також, за дорученням слідчого уповноважені оперативні підрозділи Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної кримінально-виконавчої служби України, органів Державної прикордонної служби України (ч. 6 ст. 246 КПК). Крім того слід наголосити на тому, що оперативний підрозділ не має права передоручати виконання доручення іншим оперативним підрозділам (п.3.4.2. Інструкції).

Порядок та тактика проведення негласних слідчих (розшукових) дій визначено та урегульовано відомчими та міжвідомчими нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України, Національної поліції України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Державної кримінально-виконавчої служби України, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, з урахуванням положень ЗУ «Про державну таємницю»

Процесуальним документом, у якому фіксуються хід та результати негласної слідчої (розшукової) дії є протокол, який повинен відповідати вимогам ч. 3. ст.104 КПК. Крім того в протоколі обов'язково необхідно відобразити хід проведення негласної слідчої (розшукової) дії. До протоколу у разі необхідності можуть долучатися додатки.

Протокол про проведення негласної слідчої (розшукової) дії повинен бути складений особою, яка її проводила та відразу після її закінчення. Складання протоколу проведення негласної слідчої (розшукової) дії через тривалий проміжок часу є підставою для визнання отриманих доказів недопустимими (Див., наприклад, постанову ККС ВС від 18.12.2019, справа № 588/1199/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86505861>.)

Якщо протоколи негласних слідчих (розшукових) дій, речі та документи, одержані у результаті їх проведення, не містять інформації або доказів, які можуть бути використані у кримінальному провадженні, зазначені матеріали повинні бути знищено за умовами ст. 255 КПК. При цьому знищення відомостей, речей та документів здійснюється під контролем прокурора.

Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами гарантовано право будь-якої особи на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, невтручання у її особисте та сімейне життя. Також визначено можливість обмеження цих прав лише за рішенням суду (ст. ст. 31, 32 Конституції України, п.7 ч. 1 ст. 7, ст. ст. 14, 15, ч.1, 5 ст. ст. 258, 260, 261, 263, 264 КПК, ст. 9 ЗУ «Про телекомунікації», ст. 6 ЗУ «Про поштовий зв'язок»).

Спілкуванням є передання інформації у будь-якій формі від однієї особи до іншої безпосередньо або за допомогою засобів зв'язку будь-якого типу. Спілкування є приватним, якщо інформація передається та зберігається за таких фізичних чи юридичних умов, при яких учасники спілкування можуть розраховувати на захист інформації від втручання інших осіб.

Різновидами негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних із втручанням в приватне спілкування є: аудіо-, відеоконтроль особи; арешт, огляд і виїмка кореспонденції; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Втручання у приватне спілкування можливо виключно згідно ухвали слідчого судді (ч. 1 ст. 258 КПК). Для отримання ухвали слідчого судді прокурор або слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний звернутися до слідчого судді з клопотанням про дозвіл на втручання у приватне спілкування у порядку, передбаченому ст.ст. 246, 248, 249 КПК.

Категорично заборонено втручання у приватне спілкування захисника, священнослужителя з підозрюваним, обвинуваченим, засудженим, виправданим.

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Моніторинг банківських рахунків. Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину 1) контрольована поставка; 2) контрольована та оперативна закупка; 3) спеціальний слідчий експеримент; 4) імітування обстановки злочину).

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи це негласна слідча (розшукова) дія, яка полягає у обстеженні публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи шляхом таємного проникнення до них, у тому числі з використанням технічних засобів, з метою: 1) виявлення і фіксації слідів вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, речей і документів, що мають значення для їх досудового розслідування; 2) виготовлення копій чи зразків зазначених речей і документів; 3) виявлення та вилучення зразків для дослідження під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину; 4) виявлення осіб, які розшукуються; 5) встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю особи.

Здійснюється на підставі клопотання слідчого, узгодженого з прокурором, або клопотання прокурора до слідчого судді про дозвіл на проведення обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи з метою встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю особи та клопотання слідчого, узгодженого з прокурором, або клопотання прокурора до слідчого судді про дозвіл на проведення аудіо-, відеоконтролю особи у зазначених місцях.

Може здійснюватися у: публічно недоступних місцях до яких неможливо увійти або в яких неможливо перебувати на правових підставах без отримання на це згоди власника, користувача або уповноважених ними осіб (ч.2 ст. 267 КПК); житлі особи, тобто приміщенні, яке знаходиться у постійному чи тимчасовому володінні особи, незалежно від його призначення і правового статусу, та пристосоване для постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також всі складові частини такого приміщення (ч.2 ст. 233 КПК); іншому володінні особи, тобто транспортному засобі, земельній ділянці, гаражі, інших будівлях чи приміщеннях побутового, службового, господарського, виробничого та іншого призначення, які знаходяться у володінні особи (ч.2 ст. 233 КПК).

Неможливо проведення обстеження приміщень, які спеціально призначені для утримання осіб, права яких обмежені відповідно до закону (приміщення з примусового утримання осіб у зв'язку відбуттям покарання, затримання, взяттям під варту тощо), тому що вони мають статус публічно доступних (ч. 3 ст. 267 КПК).

Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу - негласна слідча (розшукова) дія, яка полягає у застосуванні технічних засобів для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, у тому числі мобільного терміналу систем зв'язку, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, без розкриття змісту повідомлень, що передаються, якщо в результаті його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження. Проводиться на підставі ухвали слідчого судді, постановленої в порядку, передбаченому ст.ст. 246, 248-250 КПК.

Спостереження за особою, річчю або місцем є негласною слідчою (розшуковою) дією, яка полягає у негласному (замаскованому) візуальному стеженні за діями особи (або групи осіб), з метою пошуку, фіксації і перевірки під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину відомостей про особу (осіб) та її (їх) поведінку або тих, з ким ця особа (особи) контактує, або певної речі чи місця у публічно доступних місцях з використанням або без використання відеозапису, фотографування, спеціальних технічних засобів для спостереження.

За результатами спостереження за особою, річчю або місцем складається протокол, до якого долучаються отримані фотографії та /або відеозапис.

Спостереження за особою в публічно доступних місцях проводиться на підставі ухвали слідчого судді, постановленої в порядку, передбаченому ст.ст. 246, 248-250 КПК. Цьому передуює складання слідчим клопотання про дозвіл на спостереження за особою з подальшим узгодженням з прокурором (на підставі

ст.ст. 246, 248-250, 270 КПК). Таким чином спостереження за річчю або місцем не потребує ухвали слідчого судді, постановленої у передбаченому законом порядку.

За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися інші особи, до яких можуть належати спеціальні оперативні підрозділи, діяльність яких спрямована саме на професійне здійснення візуального спостереження

Крім того візуальне спостереження є оперативно-розшуковим заходом, особливості застосування якого регламентуються ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» та іншими відомчими нормативними актами. Зазначений захід оперативно-розшукової діяльності здебільшого має значення на етапі збору оперативної інформації про підготовку до вчинення злочинів, а також при виявленні та встановленні осіб, причетних до вже вчиненого злочину.

Як свідчить аналіз оперативно-розшукової практики, для отримання необхідних результатів від зазначеного заходу необхідно володіти певними професійними здібностями, які десятиріччями накопичувались у підрозділах, обслуговуючих оперативні підрозділи суб'єктів оперативно-розшукової діяльності, забезпечуючи їх необхідною інформацією, яка має не тільки доказове, але орієнтовне значення. Специфіка (підвищений рівень конфіденційності) існування та застосування зазначених підрозділів також виправдовується сучасними умовами протидії злочинній діяльності.

У кримінальних провадженнях, віднесених до підслідності НАБУ, за наявності підозри, що особа здійснює злочинні дії з використанням банківського рахунку, є можливість проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії як моніторинг банківських рахунків. Крім перевірки означеної інформації, метою такої негласної слідчої (розшукової) дії є розшук чи ідентифікація майна, що підлягає конфіскації або спеціальній конфіскації.

Підставою для проведення моніторингу банківських рахунків є звернення виключно прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури до слідчого судді в порядку, передбаченому ст.ст. 246, 248, 249 КПК, та винесена після цього ухвала слідчого судді про моніторинг банківських рахунків.

П. 16. Ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», прийнятий від 01.12.2019 (набуває чинності 28.04.2020) визначає «державний фінансовий моніторинг спеціально уповноваженого органу - сукупність заходів із збору, обробки та аналізу інформації про фінансові операції, що подається до спеціально уповноваженого органу суб'єктами первинного і державного фінансового моніторингу та іншими державними органами, відповідними органами іноземних держав, іншої інформації, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та/або фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення та/або з іншими незаконними фінансовими операціями, а також заходів з перевірки такої інформації згідно із законодавством України та інших

заходів, спрямованих на виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії»;

З урахуванням цих положень можливо припустити, що моніторинг банківських рахунків є одним із видів державного фінансового моніторингу зі своєю специфічною метою, завданням, підґрунтям та суб'єктом проведення.

У випадках наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин, доцільним є застосування такої негласної слідчої (розшукової) дії як контроль за вчиненням злочину, яку може бути проведено у чотирьох формах, а саме:

- контрольована поставка, що полягає в організації і здійсненні слідчим та оперативним підрозділом контролю за переміщенням (перевезенням, пересиланням, передачею, ввезенням, вивезенням з України чи транзитним переміщенням її територією) товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, з метою виявлення ознак злочину та фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачена КПК (п. 1.12.1 Інструкції);

- контрольована закупка, яка полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, який перебуває у вільному обігу, з метою викриття і документування факту вчинення злочину та особи, яка його вчинила (п. 1.12.2 Інструкції);

- оперативна закупка, яка полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, обіг якого обмежений чи заборонений чинним законодавством, з метою викриття і документування факту вчинення злочину та особи, яка його вчинила (п. 1.12.3 Інструкції);

- спеціальний слідчий експеримент, який полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, з метою перевірки дійсних намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо вчинення злочину (1.12.4 Інструкції);

- імітування обстановки злочину, яке полягає в діях слідчого, уповноваженої особи, з використанням імітаційних засобів, які створюють у оточуючих уяву про вчинення реального злочину, з метою його запобігання та викриття відомої чи невідомої особи (осіб), яка планувала чи замовляла його вчинення. (п. 1.12.5 Інструкції).

Категорично заборонено під час підготовки та проведення заходів з контролю за вчиненням злочину провокувати (підбурювати) особу на вчинення злочину з метою його подальшого викриття, допомагаючи особі вчинити злочин, який вона би не вчинила, як би слідчий цьому не сприяв, або з цією самою метою впливати на її поведінку насильством, загрозами, шантажем. Здобуті в такий спосіб речі і документи не можуть бути використані у кримінальному провадженні.

У разі необхідності фіксування незаконного переміщення через територію України транзитом, ввезення до України або вивезення за межі України речей,

вилучених з вільного обігу, або інших речей чи документів можливо застосування контролю за вчиненням злочину, який може бути проведений у порядку, передбаченому законодавством, за домовленістю з відповідними органами іноземних держав або на підставі міжнародних договорів України.

При проведенні контролю за вчиненням злочину виникає необхідність тимчасового обмеження конституційних прав особи, однак, воно має здійснюватися в межах, які допускаються [Конституцією України](#), на підставі рішення слідчого судді згідно з вимогами КПК.

Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Під час досудового розслідування тяжких або особливо тяжких злочинів можуть бути отримані відомості, речі і документи, які мають значення для досудового розслідування, особою, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є учасником зазначеної групи чи організації, який на конфіденційній основі співпрацює з органами досудового розслідування.

Виконання зазначеними особами такого спеціального завдання, як негласна слідча (розшукова) дія, здійснюється на підставі постанови слідчого, погодженої з керівником органу досудового розслідування, або постанови прокурора із збереженням у таємниці достовірних відомостей про особу.

У постанові, крім відомостей, передбачених статтею 251 КПК, зазначається:

- 1) обґрунтування меж спеціального завдання;
- 2) використання спеціальних несправжніх (імітаційних) засобів.

Виконання спеціального завдання не може перевищувати шість місяців, а в разі необхідності строк його виконання продовжується слідчим за погодженням з керівником органу досудового розслідування або прокурором на строк, який не перевищує строку досудового розслідування.

Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Негласне отримання зразків для порівняльного дослідження може бути здійснене лише у випадку, якщо їх отримання відповідно до статті 245 КПК неможливе без завдання значної шкоди для кримінального провадження.

Негласне отримання зразків здійснюється на підставі ухвали слідчого судді, постановленої за клопотанням прокурора, або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, у порядку, передбаченому статтями 246, 248, 249 КПК.

У клопотанні слідчого, прокурора про надання дозволу на негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження, та в ухвалі слідчого судді додатково зазначаються відомості про конкретні зразки, які планується отримати.

Повторне отримання зразків здійснюється відкрито згідно з правилами цього Кодексу, якщо втрачається необхідність зберігати таємницю щодо факту дослідження попередніх зразків, отриманих негласно.

Використання конфіденційного співробітництва. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених КПК.

Забороняється залучати до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів, якщо таке співробітництво буде пов'язане з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру.

Слідчий не може встановлювати конфіденційне співробітництво з особами, оскільки він не наділений таким правом чинним законодавством України.

Частина 2 ст. 275 КПК дублює положення ч. 4 ст. 11 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" та відповідного законодавства, що регламентує діяльність адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів щодо заборони їх залучення до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій, якщо таке співробітництво буде пов'язане з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру.

Наслідком недотримання такої заборони під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій є визнання отриманої в їх результаті фактичних даних недопустимими в доказуванні (ст. 87 КПК).

Тема 7. Повідомлення про підозру. Зупинення та відновлення досудового розслідування

1. Підстави та порядок повідомлення про підозру.
2. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
3. Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок. Розшук підозрюваного.
4. Відновлення досудового розслідування.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо порядку повідомлення особи про підозру та порядку зупинення та відновлення досудового розслідування.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. продемонструвати знання щодо змісту письмового повідомлення про підозру;
2. визначити особливості процедури повідомлення особі про підозру;

3. встановити умови та порядок зупинення та відновлення досудового розслідування.

Література: 2,16,63,64,68,75-82,142,171-174,178,190,191

Основний зміст

Повідомлення про підозру - це одне із важливіших процесуальних рішень, яке прокурор або слідчий за погодженням з прокурором (ч. 1 ст. 277 КПК) до закінчення розслідування у кримінальному провадженні. В цьому процесуальному рішенні на підставі зібраних під час досудового розслідування доказів певна особа набуває статусу підозрюваного. Саме з моменту повідомлення особи про підозру між слідчим, прокурором та підозрюваним виникають кримінально-процесуальні відносини, змістом яких є конкретні права та обов'язки сторін, що врегульовані Гл. 22 КПК.

ВП ВС зауважила, що виділяють кілька підходів до розуміння поняття «здійснення повідомлення про підозру». Перший підхід полягає у розумінні повідомлення про підозру як процесуального рішення, прийнятого уповноваженим на це органом/посадовою особою з підстав та в порядку, визначеному КПК України. Другий підхід передбачає сукупність ряду послідовних процесуальних дій, які охоплюють собою окремі етапи. Із системного аналізу норм глави 22 КПК України вбачається, що процедуру здійснення повідомлення про підозру особі можна умовно поділити на такі етапи: 1) етап прийняття рішення щодо необхідності здійснення особі повідомлення про підозру, який передбачає перевірку підстав здійснення такого повідомлення згідно з частиною першою статті 276 КПК України, дотримання процесуальних гарантій під час проведення тих чи інших слідчих або оперативно-розшукових дій або застосування запобіжних заходів, які вчинялись до моменту здійснення такого повідомлення. На цьому етапі відбувається формування волевиявлення уповноваженої посадової особи (слідчого або прокурора) про необхідність здійснення повідомлення про підозру. Потрібно також зауважити, що законодавство передбачає можливість (у разі необхідності) зміни волевиявлення щодо здійснення повідомлення про підозру у формі зміни раніше повідомленої або ж повідомлення нової підозри в порядку, визначеному статтею 279 КПК України; 2) етап об'єктивації/вираження сформованого внутрішнього волевиявлення уповноваженої посадової особи щодо прийнятого рішення в зовнішню форму шляхом складання тексту повідомлення про підозру відповідно до вимог, передбачених статтею 277 КПК України, та його підписання; 3) етап доведення інформації до відома адресата, щодо якого прийняте рішення про повідомлення про підозру, шляхом безпосереднього вручення його тексту особі згідно зі статтею 278 КПК України. На цьому етапі відбувається також повідомлення прав підозрюваному, а в разі якщо підозрюваний висловить відповідне прохання, то йому зобов'язані детально роз'яснити кожне із зазначених прав (частина третя статті 276 КПК України). (*Постанова Великої Палати Верховного Суду від 11 грудня 2019 р. у справі*

Акт повідомлення особи про підозру має важливе значення, оскільки він служить одним із засобів забезпечення невідворотності відповідальності осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, а в наступному, обґрунтована підозра дозволяє суду призначити таким особам справедливе покарання відповідно до характеру і тяжкості скоєного кримінального правопорушення.

Повідомлення особи про підозру є початковим моментом реалізації функції обвинувачення. Після цього акту процесуальне становище підозрюваної особи погіршується, оскільки слідчий, прокурор набувають права застосовувати до неї примусові заходи забезпечення кримінального провадження, передбаченими розділом другим КПК.

Юридичне значення акту повідомлення особи про підозру полягає також і в тому, що на стадії досудового розслідування настає певний етап, пов'язаний з тим, що в процесі розслідування зібрано достатньо доказів для підозри конкретної особи у вчиненні кримінального правопорушення. Ця підозра вперше чітко сформульована в офіційному документі - письмовому повідомленні особи про підозру. В ньому слідчий, прокурор викладає висновок про наявність і суть кримінального діяння, вчиненого конкретною особою. Прийняте рішення щодо повідомлення про підозру ще не означає, що мета розслідування досягнута і його можна завершити, оскільки потрібно ще допитати підозрюваного з приводу підозри, перевірити його показання, виконати інші слідчі і процесуальні дії, наслідком чого можлива також і зміна, доповнення повідомлення про підозру (ст. 279 КПК).

Відповідно до ч. 1 ст. 276 КПК, повідомлення про підозру обов'язково здійснюється у наступних випадках:

1) затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення. Це положення КПК означає, що слідчий, прокурор або інша уповноважена особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі, лише у випадках: а) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; б) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин (ч. 1 ст. 208 КПК);

2) у разі обрання до особи одного з передбачених КПК заходів: особисте зобов'язання; особиста порука; застава; домашній арешт; тримання під вартою (ч. 1 ст. 176 КПК);

3) при наявності достатніх доказів для підозри у вчиненні кримінального правопорушення. Під достатніми доказами стосовно рішення про повідомлення особи про підозру слід розуміти достовірні відомості, зібрані, перевірені і оцінені слідчим, прокурором у встановленому законом порядку, які в своїй сукупності приводять до єдиного висновку, що на даний момент розслідування конкретна особа вчинила кримінальне правопорушення (злочин або кримінальний проступок). При цьому важливо, щоб повідомлення особи про підозру

базувалося не на простій сумі доказів, а на їх системі. В разі, коли окремі докази винуватості не узгоджуються з іншими, то це означає, що приймати рішення щодо повідомлення особи про підозру немає підстав.

Важливу роль у вирішенні питання про наявність достатніх доказів для повідомлення особи про підозру має внутрішнє переконання слідчого, прокурора. Висновок названих осіб про наявність достатніх доказів для повідомлення особи про підозру уявляє собою результат об'єктивної оцінки зібраних фактичних даних. Ніякі докази для слідчого, прокурора не мають наперед встановленої сили. У кожному кримінальному провадженні питання про достовірність доказів для правильного висновку про винуватість особи потрібно вирішувати виходячи з конкретних обставин розслідування.

Таким чином, властивість достатності доказів у кримінальному судочинстві є вимогою, що виражається у наявності такої системи належних, допустимих, достовірних фактичних даних, що отримані в результаті всебічного, повного й об'єктивного дослідження обставин кримінального провадження, які відображають предмет доказування.

З метою реалізації прав підозрюваного, зокрема права на захист від обвинувачення, слідчий, прокурор та інша уповноважена службова особа зобов'язані невідкладно повідомити підозрюваному про його права, що передбачені статтею 42 КПК, та відповідним чином зафіксувати в матеріалах кримінального провадження факт ознайомлення підозрюваного з його правами. Названі службові особи на прохання підозрюваного зобов'язані також детально роз'яснити кожне із зазначених прав, а також допитати його з приводу повідомленої підозри.

Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.

Письмове повідомлення про підозру складається прокурором або слідчим за погодженням з прокурором.

Повідомлення має містити такі відомості:

- 1) прізвище та посаду слідчого, прокурора, який здійснює повідомлення;
- 2) анкетні відомості особи (прізвище, ім'я, по батькові, дату та місце народження, місце проживання, громадянство), яка повідомляється про підозру;
- 3) найменування (номер) кримінального провадження, у межах якого здійснюється повідомлення;
- 4) зміст підозри;
- 5) правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;
- 6) стислий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, у тому числі зазначення часу, місця його вчинення, а також інших суттєвих обставин, відомих на момент повідомлення про підозру;
- 7) права підозрюваного;
- 8) підпис слідчого, прокурора, який здійснив повідомлення.

Письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором, а у випадку неможливості такого вручення - у спосіб, передбачений КПК для вручення повідомлень.

Письмове повідомлення про підозру затриманій особі вручається не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту її затримання.

У разі якщо особі не вручено повідомлення про підозру після двадцяти чотирьох годин з моменту затримання, така особа підлягає негайному звільненню.

Дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність невідкладно вносяться слідчим, прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

У випадку виникнення підстав для повідомлення про нову підозру або зміну раніше повідомленої підозри слідчий, прокурор зобов'язаний виконати дії, передбачені статтею 278 КПК. Якщо повідомлення про підозру здійснив прокурор, повідомити про нову підозру або змінити раніше повідомлену підозру має право виключно прокурор.

Зупинення досудового розслідування — це вимушене тимчасове зупинення прокурором, слідчим процесуальної діяльності в кримінальному провадженні, яке викликане наявністю обставин, які не перешкоджають подальшому провадженню і закінченню досудового розслідування. Ці обставини визначені законом (ч. 1 ст. 280 КПК). Перерва триває до тих пір, поки ці обставини не будуть усунені або не щезнуть за об'єктивними причинами.

Перелік підстав для зупинення розслідування є вичерпним. Ніякі інші обставини, що перешкоджають закінченню слідства (наприклад, відсутність або хвороба свідка, неможливість їх явки до місця проведення розслідування, тривале проведення експертизи, від'їзд підозрюваного у відрядження або за кордон та ін., в тому числі надумані причини) не можуть слугувати підставою для зупинення провадження. В такому випадку досудове розслідування повинно тривати, а якщо при цьому закінчується строк досудового розслідування, то необхідно порушити клопотання про продовження досудового розслідування (§ 4 Гл.23 КПК).

Підстави для зупинення досудового розслідування.

1) Підозрюваний захворів на тяжку хворобу, яка перешкоджає його участі в кримінальному провадженні, за умови підтвердження цього відповідним медичним висновком.

2) Якщо оголошено в розшук підозрюваного. До зупинення розслідування слідчий, прокурор оголошує розшук підозрюваного місцезнаходження якого невідоме (ст. 281 КПК). Згідно з новими доповненнями до КПК з'явилася ще одна підстава, коли слідчий суддя відмовив у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування (п.2¹ ч.1 ст.280 КПК).

ККС ВС зазначив, що під ухиленням від слідства або суду з огляду на положення ч. 2 ст. 49 КК слід розуміти будь-які умисні дії, вчинені певною особою з метою уникнути кримінальної відповідальності за вчинений злочин, що змушує правоохоронні органи вживати заходів, спрямованих на розшук і

затримання правопорушника (нез'явлення без поважних причин за викликом до слідчого або суду, недотримання умов запобіжного заходу, зміна документів, які посвідчують особу, зміна зовнішності, перехід на нелегальне становище, імітація своєї смерті тощо). Відповідно до ч. 1 ст. 281 КПК, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або особа перебуває за межами України та не з'являється без поважних причин на виклик слідчого, прокурора за умови його належного повідомлення про такий виклик, то слідчий, прокурор оголошує його розшук. Причому підстава для оголошення розшуку під час досудового розслідування «місцезнаходження підозрюваного невідоме» може мати місце як у випадку, якщо підозрюваний ухиляється від слідства, так і з інших причин не встановлено його місцезнаходження. Саме тому зупинення досудового розслідування у зв'язку з розшуком підозрюваного саме по собі ще не може свідчити про ухилення останнього від слідства. (*Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду у справі № 346/883/15-к (провадження № 51-3255 км 18)*) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76673231>

3) слідчий суддя відмовив у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування;

4) наявна необхідність виконання процесуальних дій в межах міжнародного співробітництва, але обов'язковою умовою для зупинення досудового розслідування на цій підставі - це існування в матеріалах кримінального провадження запиту, який складений відповідно до ст. 552 КПК, і документів, що до нього додаються.

Рішення про зупинення досудового розслідування приймається вмотивованою постановою прокурора або слідчого за погодженням з прокурором, а відомості про прийняття такого рішення вносяться до ЄРДР. Копія постанови про зупинення досудового розслідування надсилається стороні захисту, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, які мають право її оскаржити слідчому судді.

Подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування не є підставою для зупинення досудового розслідування (ч. 1 ст. 305 КПК).

Зупинення досудового розслідування, коли не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, закон не передбачає. Тут мова йде про випадки, коли слідчий має достатньо доказів, що злочин мав місце, але хто його вчинив, встановити не уявляється можливим, тобто злочин залишився нерозкритим і слідчий, прокурор не виконав основного завдання стадії досудового розслідування. Слідчий, прокурор повинен продовжувати здійснювати всі можливі дії, спрямовані на розкриття злочину і встановлення особи, яка його скоїла.

При наявності відповідних даних зупинене кримінальне провадження може бути або закрито, або по ньому може бути порушено клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставах, передбачених ст. 284, § 2 Гл. 24 КПК.

Відновлення досудового розслідування.

Зупинене досудове розслідування відновлюється постановою слідчого, прокурора, якщо підстави для його зупинення перестали існувати (підозрюваний видужав, його місцезнаходження встановлено, завершено проведення процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва), а також у разі потреби проведення слідчих (розшукових) чи інших процесуальних дій. Копія постанови про відновлення досудового розслідування надсилається стороні захисту, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.

Зупинене досудове розслідування може бути відновлено і тоді, коли ці підстави продовжують існувати, але виникає нагальна необхідність у невідкладному проведенні окремих слідчих дій, які потрібні для збирання та перевірки доказів у справі, а зволікання з їх проведенням може призвести до втрати цінної доказової інформації. Особливого значення набувають слідчі дії, спрямовані на встановлення місця перебування підозрюваного. Якщо в результаті проведення цих дій підстави для зупинення досудового розслідування не усунуті, воно знову зупиняється постановою прокурора або слідчого за узгодженням з прокурором. Така ситуація може виникати неодноразово, і кожного разу має ретельно виконуватись процедура зупинення і відновлення досудового розслідування. Копія постанови про відновлення досудового розслідування (а також копії постанов про нове зупинення та відновлення) надсилається підозрюваному (якщо він не у розшуку), адвокату-захиснику та потерпілому.

Зупинене досудове розслідування також відновлюється у разі скасування слідчим суддею постанови про зупинення досудового розслідування.

Відомості про відновлення досудового розслідування слідчим, прокурором вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Рівною мірою всі відомості про факти відновлення розслідування для проведення необхідних слідчих дій і нового зупинення розслідування, незалежно від кількості цих акцій, кожного разу неодмінно вносяться до Єдиного реєстру.

Тема 8. Закінчення досудового розслідування

1. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.

2. Клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності.

3. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту. Відкриття матеріалів іншій стороні.

4. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.

5. Закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

6. Відкриття матеріалів іншій стороні. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, його структура та зміст.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо форм та порядку закінчення досудового розслідування та відкриття матеріалів досудового розслідування іншої сторони

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. встановити підстави та порядок закриття кримінального провадження;
2. оцінити особливості складання клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності;
3. продемонструвати знання щодо порядку відкриття матеріалів досудового розслідування іншої сторони;
4. визначити структуру обвинувального акта.

Література: 2,16,63,64,68,75-82,142,171-174,178,190,191

Основний зміст

Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.

Прокурор зобов'язаний у найкоротший строк після повідомлення особі про підозру здійснити одну з таких дій:

- 1) закрити кримінальне провадження;
- 2) звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності;
- 3) звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

3. Відомості про закінчення досудового розслідування вносяться прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Кримінальне провадження закривається в разі, якщо:

- 1) встановлена відсутність події кримінального правопорушення;
- 2) встановлена відсутність в діянні складу кримінального правопорушення;
- 3) не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати;

3¹) не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, крім випадків вчинення особливо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи або злочину, за який згідно із законом може бути призначено покарання у виді довічного позбавлення волі.

Учасники кримінального провадження мають право заявляти клопотання прокурору про закриття кримінального провадження за наявності передбачених цим пунктом підстав;

4) набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою;

5) помер підозрюваний, обвинувачений, крім випадків, якщо провадження є необхідним для реабілітації померлого;

6) існує вирок по тому самому обвинуваченню, що набрав законної сили, або постановлена ухвала суду про закриття кримінального провадження по тому самому обвинуваченню;

7) потерпілий, а у випадках, передбачених КПК, його представник відмовився від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення;

8) стосовно кримінального правопорушення, щодо якого не отримано згоди держави, яка видала особу;

9) стосовно податкових зобов'язань особи, яка вчинила дії, передбачені статтею 212 Кримінального кодексу України, досягнутий податковий компроміс відповідно до підрозділу 9² розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України.

9¹) існує не скасована постанова слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4, 9 цієї частини, у кримінальному провадженні щодо того самого діяння, що розслідувалося з дотриманням вимог щодо підслідності.

Кримінальне провадження закривається судом:

1) у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності;

1¹) якщо не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, крім випадків вчинення особливо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи або злочину, за який згідно із законом може бути призначено покарання у виді довічного позбавлення волі;

2) якщо прокурор відмовився від підтримання державного обвинувачення, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом;

3) досягнуто податковий компроміс у справах про кримінальні правопорушення, передбачені статтею 212 Кримінального кодексу України, відповідно до підрозділу 9² -розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України.

Провадження щодо юридичної особи підлягає закриттю у разі встановлення відсутності підстав для застосування до неї заходів кримінально-правового характеру, закриття кримінального провадження чи ухвалення виправдувального вироку щодо уповноваженої особи юридичної особи.

Про закриття провадження щодо юридичної особи прокурор приймає постанову, а суд зазначає про це у виправдувальному вирокі або постановляє ухвалу. Рішення про закриття провадження щодо юридичної особи може бути оскаржено в порядку, встановленому КПК.

Про закриття кримінального провадження слідчий, прокурор приймає постанову, яку може бути оскаржено у порядку, встановленому КПК.

Слідчий приймає постанову про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4, 9 частини першої ст. 284 КПК, якщо в цьому кримінальному провадженні жодній особі не повідомлялося про підозру.

Прокурор приймає постанову про закриття кримінального провадження щодо підозрюваного з підстав, передбачених частиною першою ст. 284 КПК.

Рішення прокурора про закриття кримінального провадження щодо підозрюваного не є перешкодою для продовження досудового розслідування щодо відповідного кримінального правопорушення.

Копія постанови слідчого про закриття кримінального провадження надсилається заявнику, потерпілому, прокурору. Прокурор протягом двадцяти днів з моменту отримання копії постанови має право її скасувати у зв'язку з незаконністю чи необґрунтованістю. Постанова слідчого про закриття кримінального провадження також може бути скасована прокурором за скаргою заявника, потерпілого, якщо така скарга подана протягом десяти днів з моменту отримання заявником, потерпілим копії постанови.

Копія постанови прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи надсилається заявнику, потерпілому, його представнику, підозрюваному, захиснику, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.

Якщо обставини, передбачені пунктами 1, 2 частини першої ст. 284 КПК, виявляються під час судового розгляду, суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок.

Якщо обставини, передбачені пунктами 5, 6, 7, 8, 9 частини першої ст. 284 КПК, виявляються під час судового провадження, а також у випадку, передбаченому пунктами 2, 3 частини другої ст. 284 КПК, суд постановляє ухвалу про закриття кримінального провадження.

Закриття кримінального провадження або ухвалення вироку з підстави, передбаченої пунктом 1 частини другої ст. 284 КПК, не допускається, якщо підозрюваний, обвинувачений проти цього заперечує. В цьому разі кримінальне провадження продовжується в загальному порядку, передбаченому КПК.

Ухвала суду про закриття кримінального провадження може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності.

Особа звільняється від кримінальної відповідальності у випадках, передбачених законом України про кримінальну відповідальність.

Особі, яка підозрюється, обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення та щодо якої передбачена можливість звільнення від кримінальної відповідальності у разі здійснення передбачених законом України про кримінальну відповідальність дій, роз'яснюється право на таке звільнення.

Підозрюваному, обвинуваченому, який може бути звільнений від кримінальної відповідальності, повинно бути роз'яснено суть підозри чи обвинувачення, підставу звільнення від кримінальної відповідальності і право заперечувати проти закриття кримінального провадження з цієї підстави. У разі якщо підозрюваний чи обвинувачений, щодо якого передбачене звільнення від

кримінальної відповідальності, заперечує проти цього, досудове розслідування та судове провадження проводяться в повному обсязі в загальному порядку.

Звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення здійснюється судом.

Встановивши на стадії досудового розслідування підстави для звільнення від кримінальної відповідальності та отримавши згоду підозрюваного на таке звільнення, прокурор складає клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності та без проведення досудового розслідування у повному обсязі надсилає його до суду.

Перед направленням клопотання до суду прокурор зобов'язаний ознайомити з ним потерпілого та з'ясувати його думку щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності.

Якщо під час здійснення судового провадження щодо провадження, яке надійшло до суду з обвинувальним актом, сторона кримінального провадження звернеться до суду з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності обвинуваченого, суд має невідкладно розглянути таке клопотання.

У клопотанні прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності вказуються:

- 1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;
- 2) анкетні відомості підозрюваного (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство);
- 3) прізвище, ім'я, по батькові та займана посада прокурора;
- 4) виклад фактичних обставин кримінального правопорушення та його правова кваліфікація з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність та формулювання підозри;
- 5) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, та відомості про її відшкодування;
- 6) докази, які підтверджують факт вчинення особою кримінального правопорушення;
- 7) наявність обставин, які свідчать, що особа підлягає звільненню від кримінальної відповідальності, та відповідна правова підстава;
- 8) відомості про ознайомлення з клопотанням потерпілого та його думка щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності;
- 9) дата та місце складення клопотання.

До клопотання прокурора повинна бути додана письмова згода особи на звільнення від кримінальної відповідальності.

Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту. Відкриття матеріалів іншій стороні. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.

Визнавши зібрані під час досудового розслідування докази достатніми для складання обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру прокурор або слідчий за його дорученням зобов'язаний повідомити підозрюваному, його захиснику, законному представнику та захиснику особи, стосовно якої передбачається

застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування.

Прокурор або слідчий за його дорученням зобов'язаний надати доступ до матеріалів досудового розслідування, які є в його розпорядженні, у тому числі будь-які докази, які самі по собі або в сукупності з іншими доказами можуть бути використані для доведення невинуватості або меншого ступеня винуватості обвинуваченого, або сприяти пом'якшенню покарання.

Прокурор або слідчий за його дорученням зобов'язаний надати доступ та можливість скопіювати або відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини, документи або копії з них, а також надати доступ до приміщення або місця, якщо вони знаходяться у володінні або під контролем держави, і прокурор має намір використати відомості, що містяться в них, як докази у суді.

Надання доступу до матеріалів включає в себе можливість робити копії або відображення матеріалів.

У документах, які надаються для ознайомлення, можуть бути видалені відомості, які не будуть розголошені під час судового розгляду. Видалення повинно бути чітко позначено. За клопотанням сторони кримінального провадження суд має право дозволити доступ до відомостей, які були видалені.

Сторона захисту за запитом прокурора зобов'язана надати доступ та можливість скопіювати або відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини, документи або копії з них, а також надати доступ до житла чи іншого володіння, якщо вони знаходяться у володінні або під контролем сторони захисту, якщо сторона захисту має намір використати відомості, що містяться в них, як докази у суді.

Сторона захисту має право не надавати прокурору доступ до будь-яких матеріалів, які можуть бути використані прокурором на підтвердження винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення. Вирішення питання про віднесення конкретних матеріалів до таких, що можуть бути використані прокурором на підтвердження винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення і, як наслідок, прийняття рішення про надання чи ненадання прокурору доступу до таких матеріалів, може бути відкладено до закінчення ознайомлення сторони захисту з матеріалами досудового розслідування.

Про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів прокурор або слідчий за його дорученням повідомляє потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, після чого останній має право ознайомитися з ними за правилами, викладеними в цій статті.

Про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів повідомляються цивільний позивач, його представник та законний представник, цивільний відповідач, його представник, після чого ці особи мають право ознайомитися з ними в тій частині, яка стосується цивільного позову, за правилами, викладеними в цій статті.

Сторони кримінального провадження зобов'язані письмово підтвердити протилежній стороні, а потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження - прокурору факт надання їм доступу до матеріалів із зазначенням найменування таких матеріалів.

При цьому закон не визначає певної форми процесуального документа, яким би підтверджувався факт надання доступу та ознайомлення з матеріалами провадження, а лише встановлює, що цей факт повинен бути письмово підтверджений самим учасником кримінального провадження, якому надано доступ. Такі письмові документи повинні додаватися до матеріалів кримінального провадження як підтвердження того, що кожна із сторін виконала свої обов'язки і не порушила прав учасників кримінального провадження (зокрема, права вимагати відкриття матеріалів провадження та права на ознайомлення з цими матеріалами).

Водночас ч. 10 [ст. 290 КПК](#) регламентовано спеціальний порядок встановлення факту надання протилежній стороні доступу до матеріалів кримінального провадження. Так, у разі зволікання при ознайомленні з матеріалами, до яких надано доступ, слідчий суддя за клопотанням сторони кримінального провадження з урахуванням обсягу, складності матеріалів та умов доступу до них зобов'язаний встановити строк для ознайомлення з матеріалами, після спливу якого сторона кримінального провадження або потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, вважаються такими, що реалізували своє право на доступ до матеріалів.

Таким чином, обмеження строку для ознайомлення з матеріалами, до яких надано доступ у порядку [ст. 290 КПК](#), допускається лише на підставі ухвали слідчого судді, якою встановлено певний строк для такого ознайомлення.

Іншого порядку підтвердження факту відкриття матеріалів стороною кримінального провадження протилежній стороні в разі зловживання нею своїми процесуальними правами (зволікання при ознайомленні з матеріалами або відмови у письмовому підтвердженні факту надання доступу до матеріалів) у [КПК](#) не передбачено. (Постанова ККС ВС/№ 279/1513/17 від 11.12.2019 // URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86435695>)

Сторонам кримінального провадження, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, надається достатній час для ознайомлення з матеріалами, до яких їм надано доступ. У разі зволікання при ознайомленні з матеріалами, до яких надано доступ, слідчий суддя за клопотанням сторони кримінального провадження з урахуванням обсягу, складності матеріалів та умов доступу до них зобов'язаний встановити строк для ознайомлення з матеріалами, після спливу якого сторона кримінального провадження або потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, вважаються такими, що реалізували своє право на доступ до матеріалів. Клопотання розглядається слідчим суддею місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, не пізніше п'яти днів з дня його надходження до суду з повідомленням сторін кримінального провадження. Неприбуття у судові засідання осіб, які були

належним чином повідомлені про місце та час проведення судового засідання, не перешкоджає розглядові клопотання.

Сторони кримінального провадження зобов'язані здійснювати відкриття одне одній додаткових матеріалів, отриманих до або під час судового розгляду.

Якщо сторона кримінального провадження не здійснить відкриття матеріалів відповідно до положень цієї статті, суд не має права допустити відомості, що містяться в них, як докази.

Обвинувальний акт складається слідчим, після чого затверджується прокурором. Обвинувальний акт може бути складений прокурором, зокрема якщо він не погодиться з обвинувальним актом, що був складений слідчим.

Обвинувальний акт має містити такі відомості:

1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;
2) анкетні відомості кожного обвинуваченого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство);

3) анкетні відомості кожного потерпілого (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство);

3⁻¹) анкетні відомості викривача (прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце проживання, громадянство);

4) прізвище, ім'я, по батькові та займана посада слідчого, прокурора;

5) виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, які прокурор вважає встановленими, правову кваліфікацію кримінального правопорушення з посиланням на положення закону і статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність та формулювання обвинувачення;

б) обставини, які обтяжують чи пом'якшують покарання;

7) розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням;

7¹) підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичної особи, які прокурор вважає встановленими;

8) розмір витрат на залучення експерта (у разі проведення експертизи під час досудового розслідування);

8-1) розмір пропонуваної винагороди викривачу;

9) дату та місце його складення та затвердження.

Обвинувальний акт підписується слідчим та прокурором, який його затвердив, або лише прокурором, якщо він склав його самостійно.

До обвинувального акта додається:

1) реєстр матеріалів досудового розслідування;

2) цивільний позов, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування;

3) розписка підозрюваного про отримання копії обвинувального акта, копії цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування, і реєстру матеріалів досудового розслідування (крім випадку, передбаченого частиною другою статті 297¹ КПК);

4) розписка або інший документ, що підтверджує отримання цивільним відповідачем копії цивільного позову, якщо він був пред'явлений під час досудового розслідування не до підозрюваного;

5) довідка про юридичну особу, щодо якої здійснюється провадження, у якій зазначаються: найменування юридичної особи, її юридична адреса, розрахунковий рахунок, ідентифікаційний код, дата і місце державної реєстрації.

Надання суду інших документів до початку судового розгляду забороняється.

Закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Відкриття матеріалів іншій стороні. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, його структура та зміст.

Клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру має відповідати вимогам статті 291 КПК, а також містити інформацію про захід виховного характеру, який пропонується застосувати.

Клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру має відповідати вимогам статті 291 КПК, а також містити інформацію про примусовий захід медичного характеру, який пропонується застосувати, та позицію щодо можливості забезпечення участі особи під час судового провадження за станом здоров'я.

Одночасно з переданням обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру до суду прокурор зобов'язаний під розписку надати їх копію та копію реєстру матеріалів досудового розслідування підозрюваному (крім випадку, передбаченого частиною другою статті 297¹- КПК), його захиснику, законному представнику, захиснику особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Якщо провадження здійснюється щодо юридичної особи, копії обвинувального акта та реєстру матеріалів досудового розслідування надаються також представнику такої юридичної особи.

Тема 9. Досудове розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування.

1. Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків.
2. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій та застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків.
3. Форми закінчення досудового розслідування кримінальних проступків.
4. Загальні положення спеціального досудового розслідування.
5. Вимоги, які ставляться до клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо особливостей розслідування кримінальних проступків та порядку здійснення спеціального досудового розслідування.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. продемонструвати знання щодо особливостей розслідування кримінальних проступків;
2. визначити порядок здійснення спеціального досудового розслідування.

Література: 13,23,28,29,37,68,75-82,85,86,87,91,101,103,106,118,136,175,177,187

Основний зміст

Дізнання, тобто досудове розслідування кримінальних проступків здійснюється за правилами розслідування злочинів, але з урахуванням деяких особливостей, що стосуються запобіжних заходів, засобів отримання і перевірки фактичних даних, строків розслідування (дізнання) та специфіки закінчення досудового розслідування кримінальних проступків.

Особливість розслідування кримінальних проступків полягає ще й у тому, що дізнання щодо них здійснює слідчий. Тобто, на слідчого покладаються не властиві йому процесуальні функції - функція дізнавача, що виглядає не зовсім коректно. Слідчий повинен вести слідство, а не дізнання. Створення органів дізнання і доручення їм розслідування кримінальних проступків значною мірою розвантажили б слідчий апарат і дали б змогу слідчим зосередитися на розслідуванні більш тяжких кримінальних діянь, що безперечно відіб'ється на якості їх розслідування.

Наявність цих та деяких інших процесуальних особливостей дає підставу для висновку щодо існування відносно самостійної, відмінної від розслідування злочинів, процесуальної форми - дізнання. А відтак закономірно постає питання, як діяти під час реалізації завдань стадії досудового розслідування у випадках, коли одна й та сама особа (група осіб) вчинила і злочини і кримінальні проступки. Маються на увазі ситуації, пов'язані з початком розслідування, об'єднання і виділення матеріалів досудового провадження, повідомлення особи про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, продовження строків розслідування, складання підсумкових процесуальних документів досудового провадження, тощо. Очевидно, що існування особливої процесуальної форми - дізнання відіб'ється і на специфіці судового розгляду цих проваджень, на прийнятті остаточних рішень, наприклад, на вироку суду з призначенням покарання винній особі та деякі інші.

Проведення досудового розслідування кримінальних проступків здійснюється у більш простій формі, а тому застосування таких складних в процесуальному і тактичному плані способів збирання, дослідження і перевірки фактичних даних, як негласні слідчі (розшукові) дії, при розслідуванні проступків законом не передбачено. Це положення конкретизується і в Главі 21

КПК (негласні слідчі (розшукові) дії), в якій вказується, що такі дії є засобом збирання доказів лише при розслідуванні злочинів, а не кримінальних проступків.

Під час досудового розслідування кримінальних проступків не допускається застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, застави або тримання під вартою.

Оскільки мова йде про розслідування кримінальних проступків у формі дізнання, тобто щодо кримінальних правопорушень, що відносяться до невеликої або середньої тяжкості, то закон забороняє застосовувати до осіб, які підозрюються у вчиненні кримінальних проступків під час досудового розслідування таких запобіжних заходів як застава, тримання під вартою і домашній арешт.

В КПК прямо не вказано чи може застосовуватися тимчасовий запобіжний захід у вигляді затримання особи у вчиненні кримінального проступку, але аналіз ст. 207 КПК (затримання особи без ухвали слідчого судді) вказує на те, що затримання особи допускається. Це випливає з положення п. 1 ч. 2 ст. 207 КПК, де прямо вказано, що кожен має право затримати без ухвали слідчого судді, суду будь-яку особу при вчиненні або замаху на вчинення кримінального правопорушення, тобто злочину або кримінального проступку. І це цілком виправдано, оскільки на момент затримання особи ще не ясно, що вона скоїла: проступок чи злочин. Такі обставини будуть з'ясовані тільки під час подальшого досудового розслідування кримінального правопорушення.

Слідчий зобов'язаний у найкоротший строк, але не пізніше двадцяти п'яти днів після повідомлення особі про підозру, подати на затвердження прокурору один із зазначених підсумкових процесуальних документів (ч. 2 ст. 301 КПК) або скласти клопотання про продовження строку досудового розслідування.

На відміну від закінчення досудового розслідування злочинів, слідчий подає прокурору проект рішення про закриття кримінального провадження та клопотання про звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності.

Прокурор після отримання від слідчого вказаних процесуальних документів і до спливу тридцятиденного терміну після повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку повинен здійснити одну з дій, передбачених п.п. 1-4 ч. 3 ст. 301 КПК.

У разі необхідності прокурор має право і самостійно оформити зазначені процесуальні документи.

Спеціальне досудове розслідування (*in absentia*) в Україні – це одна з форм спрощеного кримінального провадження, що здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні особою злочинів, зазначених у ч. 1 ст. 297¹ КПК України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук. Здійснення спеціального досудового розслідування щодо інших злочинів не допускається, крім випадків, коли злочини вчинені особами, які переховуються від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності або оголошені у міждержавний та/або міжнародний розшук, та вони розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними

вище, а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

Якщо є підстави для здійснення спеціального досудового розслідування слідчий (прокурор) забезпечує його проведення. Слідчий складає клопотання про здійснення такого розслідування відповідно до вимог ст. 297² КПК України та погоджує його з прокурором. Вимоги до змісту клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування передбачено в ст. 297² КПК України. Клопотання передаються слідчому судді суду, визначеного відповідно до ст. 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» для прийняття відповідного рішення. Клопотання розглядають за участі особи, яка подала клопотання (слідчого або прокурора), та захисника. Якщо підозрюваний не залучив захисника, то слідчий суддя вживає необхідних заходів для залучення захисника. Відповідно до п. 8 ч. 2 ст. 52 КПК України, щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження, участь захисника є обов'язковою з моменту прийняття відповідного процесуального рішення. Порядок розгляду клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування визначений ст.297³-297⁵ КПК. Повторне звернення з клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається, крім випадків наявності нових обставин, які підтверджують, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у розшук. Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому, захиснику.

Тема 10. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

1. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування
2. Порядок оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
3. Порядок оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.
4. Оскарження недотримання розумних строків.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. встановити вичерпний перелік рішень, дій та бездіяльності слідчого та прокурора, які можуть бути оскаржені до слідчого судді;
2. встановити порядок оскарження рішень, дій та бездіяльності слідчого та прокурора;
3. визначити особливості оскарження недотримання розумних строків у досудовому розслідуванні

Література: 32,51,56,68,74-82,107,110,124,127,128

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

КПК встановлює такі порядки розгляду та вирішення скарг:

- слідчим суддею (ст. 306 КПК);
- судом першої інстанції у підготовчому провадженні (ч. 2 ст. 303 КПК);
- прокурором (скарги на постанову слідчого про закриття кримінального провадження – ч. 5 ст. 284 КПК);
- прокурором вищого рівня (оскарження недотримання розумних строків – ст. 308 КПК);
- прокурором вищого рівня (при оскарженні рішень, дій чи бездіяльності прокурора слідчим – ст. 313 КПК);
- судом апеляційної інстанції;
- судом касаційної інстанції.

Скарга в кримінальному провадженні — це засноване на законі звернення суб'єктів кримінального процесу до органу державної влади або посадової, службової особи, уповноваженої на її прийом і вирішення, із приводу передбачуваного або дійсного порушення прав або законних інтересів, обмеження свобод, допущеного в процесі кримінального провадження, із вимогою про його усунення. Предметом скарги в досудовому провадженні є незаконні й (або) необґрунтовані дії, бездіяльність, рішення суб'єктів, які наділені владними повноваженнями у кримінальному провадженні.

У досудовому провадженні розглядаються на вирішуються слідчим суддею скарги на такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора:

1) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неповерненні тимчасово вилученого майна, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений цим Кодексом

строк; оскаржується заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, володільцем тимчасово вилученого майна, іншою особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування;

2) рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування; оскаржується потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

3) рішення слідчого про закриття кримінального провадження; оскаржується заявником, потерпілим, його представником чи законним представником;

4) рішення прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи; оскаржується заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

5) рішення прокурора, слідчого про відмову у визнанні потерпілим; оскаржується особою, якій відмовлено у визнанні потерпілою;

6) рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки; оскаржується особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені законом;

7) рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій; оскаржується особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником;

8) рішення слідчого, прокурора про зміну порядку досудового розслідування та продовження його згідно з правилами, передбаченими главою 39 КПК; оскаржується підозрюваним, його захисником чи законним представником, потерпілим, його представником чи законним представником;

10) рішення прокурора вищого рівня про відмову в задоволенні скарги на недотримання розумних строків слідчим, прокурором під час досудового розслідування; оскаржується особою, якій відмовлено у задоволенні скарги, її представником, законним представником чи захисником;

11) повідомлення слідчого, прокурора про підозру після спливу одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину, але не пізніше закриття прокурором кримінального провадження або звернення до суду із обвинувальним актом; оскаржується підозрюваним, його захисником чи законним представником;

12) відмова слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктом 9⁻¹ ч. 1 ст. 284 КПК; оскаржується стороною захисту, іншою особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, її представником.

Скарги можуть бути подані особою протягом десяти днів з моменту прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності. При оскарженні

бездіяльності обчислення строку оскарження починається із дня, що настає після останнього дня, який відведено КПК для вчинення слідчим або прокурором відповідної дії (п. 5 Інформаційного листа ВССУ "Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування" від 09.11.2012 р.). Якщо рішення слідчого чи прокурора оформлюється постановою, строк подання скарги починається з дня отримання особою її копії.

Скарга подається до місцевого суду. У Інформаційному листі "Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження" зазначено, що беручи до уваги, що законодавець у більшості випадків прямо зазначає, що судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні під час досудового розслідування здійснюється слідчим суддею суду першої інстанції, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування (ч. 7 ст. 100, ч. 2 ст. 132, ч. 1 ст. 184, ч. 1 ст. 192, ч. 2 ст. 199, ч. 1 ст. 201, ч. 3 ст. 244, ч. 10 ст. 290 КПК), з урахуванням положень ч. 6 ст. 9 КПК правильним є застосування зазначеного правила й до розгляду клопотань, територіальна підсудність щодо яких прямо не визначена процесуальним законом (наприклад, ч. 1 ст. 306, ч. 3 ст. 234 КПК тощо). Тобто скарги мають подаватися до суду першої інстанції, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - до Вищого антикорупційного суду.

Слідчий суддя, отримавши скаргу і вивчивши її, уповноважений винести ухвалу про повернення скарги, у випадках, якщо: 1) скаргу подала особа, яка немає права подавати скаргу (тобто особа, не зазначена у ч. 1 ст. 303 КПК); 2) скарга не підлягає розгляду в цьому суді (тобто скаргу подано із порушенням правил підсудності); 3) скарга подана після закінчення строку, передбаченого ч.1 коментованої статті, і скаржник не порушує питання про поновлення цього строку; 4) скарга подана після закінчення строку, передбаченого ч.1 коментованої статті, і слідчий суддя за заявою скаржника не знайшов підстав для його поновлення. Копія ухвали про повернення скарги, скарга та додатки повинні бути невідкладно направлені скаржнику. Повернення скарги не позбавляє права повторного звернення до слідчого судді.

Слідчий суддя, отримавши скаргу і вивчивши її, уповноважений винести ухвалу про відмову у відкритті провадження у випадку, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, прокурора, що не зазначені у ч. 1 ст. 303 КПК. Копія ухвали про відмову у відкритті провадження, скарга та додатки невідкладно надсилаються скаржнику.

Якщо скарга відповідає вимогам закону, суддя відкриває провадження та постановляє ухвалу про призначення скарги до розгляду (п. 7 Листа ВССУ «Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування» від 09.11.2012 р. № 1640/0/4-12).

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора розглядаються слідчим суддею місцевого суду, а в кримінальних провадженнях щодо злочинів,

віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - слідчим суддею Вищого антикорупційного суду згідно з правилами судового розгляду, передбаченими статтями 318-380 КПК, з урахуванням положень глави 26.

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування розглядаються не пізніше сімдесяти двох годин з моменту надходження відповідної скарги. Скарги на рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги.

Розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та слідчого чи прокурора, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується. Відсутність слідчого чи прокурора не є перешкодою для розгляду скарги. У Інформаційному листі ВССУ "Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування" від 19.11.2012 р. (п. 11) додатково наголошується, що розгляд скарги не може відбуватись за відсутності особи, яка подала скаргу, або її захисника, представника.

За результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора постановляється ухвала.

Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування може бути про:

- 1) скасування рішення слідчого чи прокурора;
- 2) скасування повідомлення про підозру;
- 3) зобов'язання припинити дію;
- 4) зобов'язання вчинити певну дію;
- 5) відмову у задоволенні скарги.

Порядок оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.

Під час досудового розслідування можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про:

- 1) відмову у наданні дозволу на затримання;
- 2) застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні;
- 3) продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні;
- 4) застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні;
- 5) застосування запобіжного заходу у вигляді застави або про відмову в застосуванні такого заходу;
- 6) продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні;
- 7) поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні;
- 8) продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні;
- 9) направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні;
- 10) арешт майна або відмову у ньому;

11) тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа - підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність;

12) відсторонення від посади або відмову у ньому;

13) продовження відсторонення від посади;

14) відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування.

15) закриття кримінального провадження на підставі ч. 9 ст. 284 КПК;

16) відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження;

17) повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора;

18) відмову у відкритті провадження по скарзі на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора;

19) про поновлення чи відмову у поновленні процесуального строку (ч. 2 ст. 117 КПК);

20) про відмову у задоволенні скарги на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі [пункту 9¹](#) ч. 1 ст. 284 КПК;

21) про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру;

22) про застосування чи відмову у застосуванні тимчасового арешту (ч. 7 ст. 583 КПК, крім ухвал слідчого судді про затвердження згоди особи на її видачу (екстрадицію) та застосування екстрадиційного арешту, про затвердження згоди особи на її видачу (екстрадицію), відмови особи від застосування спеціального правила щодо меж кримінальної відповідальності та застосування екстрадиційного арешту, які оскарженню не підлягають);

23) про застосування чи відмову в застосуванні екстрадиційного арешту (ч. 9 ст. 584 КПК,) крім ухвал слідчого судді про затвердження згоди особи на її видачу (екстрадицію) та застосування екстрадиційного арешту, про затвердження згоди особи на її видачу (екстрадицію), відмови особи від застосування спеціального правила щодо меж кримінальної відповідальності та застосування екстрадиційного арешту, які оскарженню не підлягають;

24) про продовження екстрадиційного арешту чи відмову в його продовженні (ч.6 ст. 584 КПК);

25) про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту для забезпечення видачі особи на запит іноземної держави або відмову в його обранні, а також продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні (ст. 585 КПК);

26) про застосування тримання під вартою особи до отримання запиту про перейняття кримінального провадження, або про відмову в обранні даного заходу (ст. 597 КПК);

27) про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або домашнього арешту до вирішення питання про виконання вироку суду іноземної держави (ч.9 ст. 602 КПК);

28) про задоволення чи залишення без задоволення скарги на рішення про видачу (екстрадицію) особи (ч. 6 ст. 591 КПК).

Скарги подаються безпосередньо до суду апеляційної інстанції протягом п'яти днів з дня оголошення ухвали.

Оскарження недотримання розумних строків

Підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи законні інтереси яких обмежуються під час досудового розслідування, мають право оскаржити прокурору вищого рівня недотримання розумних строків слідчим, прокурором під час досудового розслідування.

Прокурором вищого рівня є: 1) для прокурорів, керівників та заступників керівників підрозділів окружної прокуратури - керівник окружної прокуратури чи його перший заступник або заступник відповідно до розподілу обов'язків; 2) для прокурорів, керівників та заступників керівників підрозділів обласної прокуратури - керівник обласної прокуратури чи його перший заступник або заступник відповідно до розподілу обов'язків; 3) для керівника окружної прокуратури, його першого заступника та заступників - керівник відповідної обласної прокуратури чи його перший заступник або заступник відповідно до розподілу обов'язків; 4) для керівника обласної прокуратури, його першого заступника та заступників, керівника та заступника керівника підрозділу, прокурора Офісу Генерального прокурора - Генеральний прокурор чи його перший заступник або заступник відповідно до розподілу обов'язків; 5) для першого заступника та заступника Генерального прокурора - Генеральний прокурор (ст. 17 Закону України «Про прокуратуру»).

Прокурор вищого рівня зобов'язаний розглянути скаргу протягом трьох днів після її подання. За результатами розгляду скарги прокурор вищого рівня може прийняти рішення про відмову у задоволенні скарги або про задоволення скарги. Ці рішення викладаються у формі постанови. Задовольнивши скаргу, прокурор вищого рівня уповноважений надати відповідному прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій (у тому числі слідчих (розшукових) дій) або прийняття процесуальних рішень (наприклад, про скасування постанови про зупинення досудового розслідування) Особа, яка подала скаргу, невідкладно письмово повідомляється про результати її розгляду.

Тема 11. Міжнародне співробітництво під час досудового розслідування.

1. Поняття та загальні ознаки міжнародного співробітництва під час досудового розслідування.
2. Процесуальний порядок надання міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій.
3. Видача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (екстрадиція)
4. Кримінальне провадження у порядку перейняття

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань студентів щодо порядку та процедур здійснення міжнародного співробітництва під час досудового розслідування.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. продемонструвати знання щодо особливостей здійснення міжнародного співробітництва під час досудового розслідування;
2. визначити порядок надання міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій;
3. встановити особливості екстрадиції;
4. визначити здійснення кримінального провадження в порядку перейняття.

Література : 26,40,67,68,72,73,75-82,129,146,168,179

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження охоплює декілька форм такого співробітництва:

- міжнародна правова допомога при провадженні окремих процесуальних дій (міжнародна правова допомога у вузькому, конкретному розумінні) – проведення компетентними органами однієї держави окремих процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду в іншій державі або міжнародній судовій установі;

- видача особи (екстрадиція) – видача особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку;

- перейняття кримінального провадження – здійснення компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави, за її запитом;

- передача засуджених осіб;

- визнання та виконання вироків іноземних держав.

Слід звернути увагу на те, що міжнародне співробітництво під час кримінального провадження є комплексним правовим інститутом і охоплює як норми кримінального процесуального законодавства (розділ IX Кодексу), що регламентують власне кримінальні провадження у зв'язку з таким співробітництвом, так і норми міжнародного права (що регулюють міждержавні відносини або відносини між Україною та відповідним міжнародним судовим органом (міжнародно-правові відносини) з питань кримінального провадження, а також адміністративно-правові норми, що визначають порядок організації в Україні міжнародного співробітництва у кримінально-правовій сфері та управління таким співробітництвом, що позначається на колі правових джерел

цього інституту.

Правовою підставою для міжнародного співробітництва є:

1. двосторонні та багатосторонні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
2. за відсутності міжнародного договору України міжнародну правову допомогу чи інше співробітництво може бути надано на підставі запиту іншої держави чи запитано на засадах взаємності (ч. 1 ст. 544 КПК України).

Суд, прокурор або слідчий за погодженням з прокурором надсилає до уповноваженого (центрального) органу України запит про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні, яке він здійснює.

Уповноважений (центральный) орган України розглядає запит на предмет обґрунтованості і відповідності вимогам законів та міжнародних договорів України. У разі прийняття рішення про направлення запиту уповноважений (центральный) орган України протягом 10 днів надсилає запит уповноваженому (центральному) органу запитуваної сторони безпосередньо або дипломатичним шляхом (ст. 551 КПК України). У разі прийняття рішення про задоволення запиту уповноважений (центральный) орган України надсилає запит компетентному органу України для виконання. Запит про правову допомогу надсилається іноземній державі на підставі міжнародного договору України, а у випадку, якщо Україна не є суб'єктом договірних відносин з цією іноземною державою, то на підставі принципу взаємності (ч. 3 ст. 544 КПК).

Цей принцип означає, що уповноважений (центральный) орган України, направляючи до такої держави запит, письмово гарантує запитуваній стороні розглянути в майбутньому її запит про надання такого ж виду міжнародної правової допомоги.

У свою чергу, уповноважений (центральный) орган України розглядає запит іноземної держави лише за наявності письмової гарантії запитуючої сторони прийняти і розглянути в майбутньому запит України на засадах взаємності.

За відсутності міжнародного договору з відповідною державою уповноважений (центральный) орган України надсилає запит про надання міжнародної правової допомоги до Міністерства закордонних справ України для подальшого передання його компетентному органу запитуваної сторони дипломатичним шляхом.

Міжнародними договорами та ст. 552 КПК докладно передбачено зміст та правову форму запиту про правову допомогу, що складається у письмовому вигляді.

До запиту про допит особи як свідка, потерпілого, експерта, підозрюваного або обвинуваченого додається належним чином засвідчений витяг відповідних статей КПК України з метою роз'яснення особі її процесуальних прав і обов'язків. До запиту також додається перелік питань, які слід поставити особі, або відомості, які необхідно отримати від особи.

До запиту про проведення обшуку, огляду місця події, вилучення, арешту чи конфіскації майна або інших процесуальних дій, дозвіл на проведення яких

надається слідчим суддею згідно з КПК України, то додається інформація про докази, які обґрунтовують потребу у відповідних заходах.

КПК України регламентує проведення таких процесуальних дій у рамках надання міжнародної правової допомоги: вручення документів (ст. 564 КПК України); тимчасова передача (ст. 565 КПК України); виклик особи, яка перебуває за межами України (ст. 566 КПК України); допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції (ст. 567 КПК України); розшук, арешт і конфіскація майна (ст. 568 КПК України); контрольована поставка (ст. 569 КПК України). Перелік та підстави застосування інших процесуальних дій, які можливі під час провадження за запитом детально регламентовано главою 43 КПК.

У разі задоволення запиту уповноважений (центральний) орган України зобов'язаний забезпечити передання уповноваженому (центральному) органу запитуючої сторони матеріалів, одержаних у результаті виконання запиту. В разі відмови у задоволенні запиту уповноважений (центральний) орган України повідомляє запитуючій стороні причини відмови, а також умови, за яких запит може бути розглянутий повторно, і повертає запит (ст. 555 КПК України).

Видача особи (екстрадиція) – видача особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку.

Екстрадиція включає: офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати, та видачу такої особи; перевірку обставин, що можуть перешкоджати видачі; прийняття рішення за запитом; фактичну передачу такої особи під юрисдикцію запитуючої держави (п. 2 ч. 1 ст. 541 КПК України).

Запит про видачу особи (екстрадицію) направляється за умови: якщо за законом України хоча б за один із злочинів, у зв'язку з якими запитується видача, передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на максимальний строк не менше 1 року; особу засуджено до покарання у вигляді позбавлення волі і невідбутий строк становить не менше 4 місяців (ч. 1 ст. 573 КПК України).

Переїняття кримінального провадження – здійснення компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави, за її запитом (п. 3 ч. 1 ст. 541 КПК України).

Кримінальне провадження, в якому судовими органами іноземної держави не було ухвалено вирок, може бути переїняте Україною за таких умов: 1) особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, є громадянином України і перебуває на її території; 2) особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, є іноземцем або особою без громадянства і перебуває на території України, а її видача згідно із КПК України або міжнародним договором України неможлива або у видачі відмовлено; 3) запитуюча держава надала гарантії, що у разі ухвалення вироку в Україні особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, не піддаватиметься у запитуючій державі державному обвинуваченню за те ж кримінальне правопорушення; 4) діяння,

якого стосується запит, є кримінальним правопорушенням за законом України про кримінальну відповідальність.

Приводом для перейняття кримінального провадження є клопотання компетентних органів інших держав (ст. 597 КПК іменує його запитом). Це клопотання розглядається ГПУ (щодо досудових розслідувань), якщо чинним міжнародним договором України не передбачено інший порядок зносин. Строк розгляду клопотання складає двадцяти днів з дня його надходження. Слід зазначити, що КПК не регламентує порядку розгляду клопотання, однак слід враховувати положення ст. 17 Європейської конвенції про передачу провадження у кримінальних справах, що держава інформує підозрювану особу про отримання клопотання про порушення кримінального переслідування, для того щоб така особа могла подати свої аргументи до прийняття цією державою рішення стосовно клопотання. За результатами розгляду клопотання приймається постанова про задоволення клопотання та перейняття кримінального провадження або постанова про відмову у його задоволенні. У разі перейняття кримінального провадження ГПУ в порядку, передбаченому КПК, доручає здійснення досудового розслідування відповідному прокурору, про що повідомляє державу, яка надіслала запит.

Стаття 596 КПК передбачає ряд обставин, що виключають перейняття кримінального провадження.

Кримінальне провадження починається з моменту внесення відомостей до ЄРДР. Прокурор доручає розслідування відповідному слідчому підрозділу. Під час розслідування слідчому, прокурору дозволяється проводити всі процесуальні дії, що передбачені КПК України. Необхідно зазначити, що за клопотанням компетентного органу іншої держави особа, щодо якої буде направлений запит про перейняття кримінального провадження, може триматися під вартою на території України не більше ніж сорок діб. Тримання під вартою особи здійснюється в порядку та згідно з правилами, передбаченими ст. 583 КПК. Якщо після закінчення передбаченого частиною першою цієї статті строку запит про перейняття кримінального провадження не надійде, зазначена особа звільняється з-під варти. Стаття 598 КПК передбачає, що перейняте провадження здійснюється у відповідності до кримінального процесуального законодавства України, однак із певними особливостями щодо допустимості доказів та можливості суду призначати покарання.

Провадження, яке було перейняте з іноземної держави, необхідно починати зі стадії досудового розслідування.

Стаття 599 КПК передбачає порядок та умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Підставою для передання кримінального провадження є перебування підозрюваного(обвинуваченого) на території запитуваної держави, а видача його Україні неможлива або у видачі його відмовлено. Крім того, до складання клопотання необхідно зібрати докази, що свідчать про наявність у діях підозрюваних (обвинувачених) складу злочину, та виконати у повному обсязі всі слідчі дії, проведення яких можливе на території України.

Для передання незакінченого кримінального провадження компетентному органу іноземної держави слідчий складає клопотання та погоджує його із прокурором, прокурор, суд складають клопотання, зміст та форма якого повинні відповідати вимогам ст. 600 КПК. Клопотання направляється до ГПУ (щодо досудових розслідувань). Це клопотання має бути розглянуте протягом двадцяти днів з моменту надходження. При розгляді клопотання перевіряється наявність у діях підозрюваних (обвинувачених) складу злочину, виконання у повному обсязі всіх слідчих дій, проведення яких можливе на території України, належне оформлення клопотання, наявність підстав і відсутність перешкод для передання кримінального провадження.

Зміст та форма клопотання про передання кримінального провадження повинні відповідати вимогам КПК та відповідних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Якщо підозрюваний тримається під вартою, то його передача здійснюється у порядку, передбаченому для здійснення екстрадиційної процедури.

Після перейняття компетентним органом іншої держави кримінального провадження, орган досудового слідства, прокурор, суддя та суд, які здійснювали розслідування, можуть здійснювати процесуальні дії по цьому провадженню не інакше як на підставі отримання запиту про надання міжнародної правової допомоги з боку держави, яка перейняла кримінальне провадження.

Тема 12. Особливості оформлення процесуальних дій та складання процесуальних рішень на стадії досудового розслідування

1. Поняття, сутність і значення кримінальних процесуальних актів.
2. Механізм прийняття кримінальних процесуальних рішень
3. Види кримінальних процесуальних документів
4. Загальні вимоги до кримінальних процесуальних документів
5. Загальна характеристика процесуальних документів, які складаються на початковому етапі досудового розслідування.
6. Клопотання слідчого, прокурора про застосування заходів забезпечення кримінального провадження та запобіжних заходів.
7. Клопотання слідчого, прокурора про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.
8. Інші документи, які складаються на стадії досудового розслідування.

Мета вивчення

Метою вивчення є систематизація знань щодо особливостей оформлення процесуальних дій під час досудового розслідування та визначення порядку складання процесуальних документів.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде спроможний:

1. продемонструвати знання щодо порядку складання протоколів слідчих та інших процесуальних дій;
2. самостійно складати проекти процесуальних рішень.

Література: 1,4-7,11,17,18,22,38,75-82,99,100,104,111,154,158,181

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Загальна характеристика процесуальних документів, які складаються на початковому етапі досудового розслідування.

Процесуальні акти це окремі процесуальні дії, так і процесуальні документи, що складаються під час кримінального провадження.

Процесуальна дія - це вольовий акт суб'єкта кримінального провадження, який направлений на реалізації його повноважень, прав та виконання обов'язків. Слід відмітити, що процесуальні дії можуть вчиняти як особи, які ведуть кримінальне провадження, так і інші суб'єкти кримінального процесу (наприклад, захисник, подаючи документи слідчому, заявляючи відвід тощо).

Кожна з процесуальних дій має бути належним чином оформлена. Для владних процесуальних дій передбачено їх протоколювання, а також фіксація за допомогою технічних засобів (аудіо-, відеозапису). Для процесуальних дій учасників провадження це можуть бути різні клопотання, заяви тощо.

Всі процесуальні документи у кримінальному провадженні поділяються на два види: протоколи та процесуальні рішення. Протоколи процесуальних дій - це інформаційно-посвідчувальні акти, закріплюють факт проведення, зміст та результати певних процесуальних дій. Виділяють протоколи слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій. Протоколи процесуальних дій як різновиди документів розглядаються законом як одне з джерело доказів у кримінальному процесі (ч. 2 ст. 99 КПК). Процесуальні рішення - це прийняті у встановленому порядку акти, викладені у встановленій законом формі, спрямовані на настання певних юридичних наслідків. *(Детальніше див. Прийняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України : навч.-метод. посібник / Ю. П. Аленін, В. Г. Пожар, І. В. Гловюк та ін. Одеса : Фенікс, 2012. 138 с).*

Види процесуальних рішень, що приймаються в стадії досудового розслідування:

- 1) рішення, направлені на збирання та перевірку доказів:
 - про провадження слідчих (розшукових) дій;
 - про провадження негласних слідчих (розшукових) дій;
 - інші процесуальні рішення, направлені на збирання та перевірку доказів.
- 2) рішення, які визначають процесуальне становище учасників процесу:
 - про затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення;
 - про визнання осіб потерпілими або про відмову у цьому;

- про залучення захисника у порядку ст. 49 КПК для здійснення захисту за призначенням;

- про залучення законних представників та ін.;

3) рішення про застосування заходів забезпечення кримінального провадження:

- про застосування запобіжних заходів;

- про зміну та скасування запобіжних заходів;

- про застосування інших заходів забезпечення кримінального провадження;

- рішення за результатами оскарження заходів забезпечення кримінального провадження.

4) Рішення, направлені на рух кримінального провадження та вирішення інших поточних питань у ході провадження:

- про прийняття кримінального провадження до свого провадження;

- про об'єднання та виділення кримінальних проваджень;

- про оголошення розшуку підозрюваного;

- про вирішення заявлених відводів та клопотань; тощо.

- про ознайомлення учасників провадження з матеріалами досудового розслідування та ін.;

5) рішення про зупинення досудового розслідування, про його відновлення та рішення за результатами оскарження постанови про зупинення досудового розслідування;

б) рішення, якими закінчується досудове розслідування (підсумкові рішення досудового розслідування):

- обвинувальний акт;

- постанова про закриття кримінального провадження;

- клопотання про направлення справи до суду для застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

- клопотання про направлення справи до суду для звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Прийняття заяв (повідомлень) незалежно від місця і часу їх учинення, повноти отриманих даних, особи заявника здійснює цілодобово, безперервно та невідкладно орган (підрозділ) поліції, до якого надійшла така інформація.

Заяви (повідомлення) можуть бути усні або письмові: усні заяви (повідомлення) від осіб уповноважена службова особа органу (підрозділу) поліції або інший поліцейський, до повноважень якого це належить, вносить до протоколу прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію; під час особистого звернення заявника до органу (підрозділу) поліції із письмовою заявою (повідомленням) уповноважена службова особа органу (підрозділу) поліції її (його) приймає і реєструє. Усні заяви про кримінальні правопорушення заносяться до протоколу прийняття заяви про кримінальне правопорушення чи іншу подію. Цей протокол підписують заявник та службова особа органу (підрозділу) поліції, яка прийняла заяву.

Особу, яка подає заяву чи повідомляє про кримінальне правопорушення, попереджають про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбачену [статтею 383](#) Кримінального

кодексу України, що вона засвідчує власним підписом, крім випадків надходження заяви або повідомлення поштою чи зв'язком іншого виду. (Див. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затверджено Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 року № 100 / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>)

Клопотання слідчого, прокурора про застосування заходів забезпечення кримінального провадження та запобіжних заходів.

Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжного заходу подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, і повинно містити:

1) короткий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, в якому підозрюється або обвинувачується особа;

2) правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати, обвинувачувати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини;

4) посилання на один або кілька ризиків, зазначених у статті 177 КПК;

5) виклад обставин, на підставі яких слідчий, прокурор дійшов висновку про наявність одного або кількох ризиків, зазначених у його клопотанні, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини;

6) обґрунтування неможливості запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні, шляхом застосування більш м'яких запобіжних заходів;

7) обґрунтування необхідності покладення на підозрюваного, обвинуваченого конкретних обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК.

Копія клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надається підозрюваному, обвинуваченому не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання.

До клопотання додаються:

1) копії матеріалів, якими слідчий, прокурор обґрунтовує доводи клопотання;

2) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час судового розгляду щодо запобіжного заходу;

3) підтвердження того, що підозрюваному, обвинуваченому надані копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу.

Застосування запобіжного заходу до кожної особи потребує внесення окремого клопотання.

Клопотання учасників кримінального провадження про проведення слідчих (розшукових) дій.

У разі необхідності провести обшук слідчий за погодженням з прокурором або прокурор звертається до слідчого судді з відповідним клопотанням, яке

повинно містити відомості про: найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер; короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з розслідуванням якого подається клопотання; правову кваліфікацію кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; підстави для обшуку; житло чи інше володіння особи або частину житла чи іншого володіння особи, де планується проведення обшуку; особу, якій належить житло чи інше володіння, та особу, у фактичному володінні якої воно знаходиться; індивідуальні або родові ознаки речей, документів, іншого майна або осіб, яких планується відшукати, а також їхній зв'язок із вчиненим кримінальним правопорушенням; обґрунтування того, що доступ до речей, документів або відомостей, які можуть у них міститися, неможливо отримати органом досудового розслідування у добровільному порядку шляхом витребування речей, документів, відомостей відповідно до частини другої статті 93 цього Кодексу, або за допомогою інших слідчих дій, передбачених цим Кодексом, а доступ до осіб, яких планується відшукати, - за допомогою інших слідчих дій, передбачених цим Кодексом. Зазначена вимога не поширюється на випадки проведення обшуку з метою відшукування знаряддя кримінального правопорушення, предметів і документів, вилучених з обігу.

До клопотання також мають бути додані оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий обґрунтовує доводи клопотання, а також витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, в рамках якого подається клопотання.

Клопотання про обшук розглядається у суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора.

Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про обшук, якщо прокурор, слідчий не доведе наявності достатніх підстав вважати, що: було вчинено кримінальне правопорушення; відшукувані речі і документи мають значення для досудового розслідування; відомості, які містяться у відшукуваних речах і документах, можуть бути доказами під час судового розгляду; відшукувані речі, документи або особи знаходяться у зазначеному в клопотанні житлі чи іншому володінні особи; за встановлених обставин обшук є найбільш доцільним та ефективним способом відшукування та вилучення речей і документів, які мають значення для досудового розслідування, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб, а також заходом, пропорційним втручанням в особисте і сімейне життя особи.

У разі відмови у задоволенні клопотання про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи слідчий, прокурор не має права повторно звертатися до слідчого судді з клопотанням про дозвіл на обшук того самого житла чи іншого володіння особи, якщо у клопотанні не зазначені нові обставини, які не розглядалися слідчим суддею.

У разі відмови слідчого, прокурора в задоволенні клопотання сторони захисту про залучення експерта особа, що заявила відповідне клопотання, має право звернутися з клопотанням про залучення експерта до слідчого судді.

У клопотанні зазначається:короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;виклад обставин, якими обґрунтовуються доводи клопотання;експерт, якого необхідно залучити, або експертна установа, якій необхідно доручити проведення експертизи; вид експертного дослідження, що необхідно провести, та перелік запитань, які необхідно поставити перед експертом.

До клопотання також додаються:копії матеріалів, якими обґрунтовуються доводи клопотання; копії документів, які підтверджують неможливість самостійного залучення експерта стороною захисту.

Слідчий суддя зобов'язаний розглянути клопотання про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії протягом шести годин з моменту його отримання. Розгляд клопотання здійснюється за участю особи, яка подала клопотання.

У клопотанні зазначаються:найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер;короткий виклад обставин злочину, у зв'язку з розслідуванням якого подається клопотання; правова кваліфікація злочину із зазначенням статті (частини статті) Кримінального кодексу України;відомості про особу (осіб), місце або річ, щодо яких необхідно провести негласну слідчу (розшукову) дію; обставини, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні злочину; вид негласної слідчої (розшукової) дії та обґрунтування строку її проведення; обґрунтування неможливості отримання відомостей про злочин та особу, яка його вчинила, в інший спосіб;відомості залежно від виду негласної слідчої дії про ідентифікаційні ознаки, які дозволять унікально ідентифікувати абонента спостереження, телекомунікаційну мережу, кінцеве обладнання тощо;обґрунтування можливості отримання під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії доказів, які самостійно або в сукупності з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин злочину або встановлення осіб, які його вчинили.

До клопотання слідчого, прокурора додається витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого подається клопотання.

Слідчий суддя постановляє ухвалу про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, якщо прокурор, слідчий доведе наявність достатніх підстав вважати, що:

- 1) вчинений злочин відповідної тяжкості;
- 2) під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії можуть бути отримані докази, які самостійно або в сукупності з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин злочину або встановлення осіб, які вчинили злочин.

Сторона захисту має право звернутися до слідчого судді з клопотанням про проведення експертизи у разі, якщо:1) для вирішення питань, що мають істотне значення для кримінального провадження, необхідне залучення експерта, проте сторона обвинувачення не залучила його або для вирішення залученим стороною

обвинувачення експертом поставлені запитання, що не дозволяють дати повний та належний висновок з питань, для з'ясування яких необхідне проведення експертизи, або існують достатні підстави вважати, що залучений стороною обвинувачення експерт внаслідок відсутності у нього необхідних знань, упередженості чи з інших причин надасть або надав неповний чи неправильний висновок; 2) сторона захисту не може залучити експерта самостійно через відсутність коштів чи з інших об'єктивних причин.

У клопотанні зазначаються: короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання; правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; виклад обставин, якими обґрунтовуються доводи клопотання; експерт, якого необхідно залучити, або експертна установа, якій необхідно доручити проведення експертизи; вид експертного дослідження, що необхідно провести, та перелік запитань, які необхідно поставити перед експертом. До клопотання також додаються: копії матеріалів, якими обґрунтовуються доводи клопотання; копії документів, що підтверджують неможливість самостійного залучення експерта стороною захисту.

Слідчий суддя за результатами розгляду клопотання має право своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам, якщо особа, яка звернулася з клопотанням, доведе наявність підстав, визначених ч. 1 ст.244 КПК.

До ухвали слідчого судді про доручення проведення експертизи включаються запитання, поставлені перед експертом особою, яка звернулася з відповідним клопотанням. Слідчий суддя має право не включити до ухвали запитання, поставлені особою, яка звернулася з відповідним клопотанням, якщо відповіді на них не стосуються кримінального провадження або не мають значення для судового розгляду, обґрунтувавши таке рішення в ухвалі.

При задоволенні клопотання про залучення експерта слідчий суддя у разі необхідності має право за клопотанням особи, яка звернулася з клопотанням про залучення експерта, вирішити питання про отримання зразків для експертизи відповідно до [ст. 245](#) КПК. Висновок експерта, залученого слідчим суддею, надається особі, за клопотанням якої він залучений.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття, значення, завдання стадії досудового розслідування.

Питання заняття

1. Поняття та ознаки стадій кримінального провадження.
2. Поняття, зміст, особливості стадії досудового розслідування.
3. Етапи досудового провадження.
4. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків.
5. Реалізація засад кримінального провадження під час досудового розслідування.

Література:

12,19,30,42,67,68,75,76-82,89,90,95,131,150,151,163,191

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Петров звернувся до поліції з заявою про те, що його сусід Васильєв, на ґрунті неприязних відносин побив його, в результаті побиття у нього був струс мозку і зламані два ребра. Перевіряючи заяву Петрова, слідчий запропонував Васильєву дати пояснення за обставинами, викладеними в заяві Петрова. Васильєв заявив, що будь-які пояснення чи показання він буде давати тільки в присутності адвоката, якого бажає запросити для захисту своїх інтересів. Слідчий пояснив, що кримінальне провадження ще не розпочате, Васильєв не є підозрюваним, тому захисник не може бути допущений до участі у кримінальному провадженні. *Чи відповідає закону роз'яснення слідчого? З якого моменту виникає кримінальний процес? Чи має місце у даному випадку порушення засад кримінального провадження?*

Задача 2

За фактом виявлення трупа Сидоренко з ознаками насильницької смерті органами досудового розслідування було відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 115 КК. В ході проведення досудового розслідування було встановлено, що Сидоренко страждав на шизофренію, кілька разів робив замах на самогубство. Були зібрані докази, які підтверджують, що Сидоренко покінчив життя самогубством, кинувшись під поїзд який, підходив до станції. Вдарившись об металеву підніжку вагона, він отримав смертельне пошкодження черепа і був відкинутий на насип. *Яке рішення повинен прийняти слідчий у зв'язку з встановленими обставинами?*

Тема 2. Загальні умови досудового розслідування.

Питання заняття

1. Визначення та система загальних умов досудового провадження.
2. Підслідність кримінальних проваджень.
3. Процесуальна самостійність і відповідальність слідчого.
4. Особливості здійснення розслідування групою слідчих. Проблеми нормативної регламентації діяльності слідчих та слідчо-оперативних груп.
5. Форми та способи взаємодії слідчого з оперативними підрозділами, проблеми нормативної регламентації взаємодії.
6. Порядок створення і діяльність слідчо-оперативних груп. Повноваження слідчого в складі слідчо-оперативної групи.
7. Строки досудового розслідування, їх продовження.
8. Забезпечення прав учасників досудового розслідування.
9. Відомчий контроль, прокурорський нагляд та судовий контроль за здійсненням досудового розслідування.

Література: 8,9,12,20,30,33,34,35,41,44,45,46,57,58,59,67,68,75,76-82,89,90,94, 96, 97,113,120,133,143,145,147,155,167,169,170,180,192

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1.

Громадянин Попов звернувся до Суворовського районного відділу поліції із заявою про викрадення в нього велосипеда. Слідчий районного відділу поліції, після ознайомлення з заявою громадянина Демко, не прийняв та не зареєстрував заяву з мотиву відсутності документів, які засвідчують право власності громадянина Попов на викрадений велосипед. Не погоджуючись з рішенням слідчого, громадянин Попов вирішив його оскаржити.

В якому порядку (передбаченому якими нормами) можливе оскарження громадянином Попов прийнятого рішення? Чи почалося досудове розслідування? З якого моменту обчислюється строк досудового розслідування?

Задача 2.

Під час провадження досудового слідства в офісному приміщенні ТОВ «Нова Будова» на підставі постанови слідчого було проведено огляд. В результаті проведення огляду були вилучені документи, печатки підприємства. Директор підприємства оскаржив проведену слідчу (розшукову) дію прокурору та слідчому судді. В своїй скарзі він послався на незаконність слідчої (розшукової) дії на підставі того, що вона була проведена без ухвали слідчого

судді про дозвіл на огляд. Розглянувши через місяць після подання скаргу директора підприємства «Нова Будова», прокурор відмовив у її задоволенні, пославшись на те, що діючим законодавством винятково огляд в житлі чи іншому володінні особи проводиться на підставі ухвали слідчого судді. Крім того, зазначав прокурор, кримінально-процесуальним законодавством не встановлено чіткого переліку невідкладних випадків. Слідчий суддя, посилаючись на ч. 2 ст. 303 КПК України, відмовив у відкритті провадження, зазначивши на несвоєчасність її подання.

Оцініть доводи, викладені у скарзі, та мотиви відмови прокурором у її задоволенні. Чи є законним рішення слідчого судді?

Тема 3 Початок досудового розслідування.

Питання заняття

1. Проблеми інституціоналізації початку кримінального провадження.
2. Єдиний реєстр досудових розслідувань.
3. Проблеми автоматичного початку досудового розслідування.
4. Повноваження учасників кримінального провадження у зв'язку із початком досудового розслідування.

Література: 3,41,43,46,47,48,67,68,75,76-

82,90,92,166,117,120,122,131,144,145,149,153,159,185,186

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Звернулися батьки жінки, чоловік заподіяв їй тілесні ушкодження середньої тяжкості (ч.2 ст. 122 КК), з метою залякування. Потерпіла в лікарні, заяву не подає, в депресії. *Що робити?*

Задача 2

За заявою гр. Прокопенко слідчим було почато досудове розслідування за ознаками злочину, передбаченого ч. 2 ст. 194 КК (умисне знищення чужого майна шляхом підпалу). У скоєнні цього злочину був запідозрений Козак, раніше погрожував Прокопенко підпалом. Розслідуванням встановлено, що будинок Прокопенко згорів в результаті дій самого Прокопенко. *Яке рішення повинен прийняти слідчий?*

Тема 4. Заходи забезпечення кримінального провадження на стадії досудового розслідування.

Питання заняття

Заняття 1

1. Поняття, види заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
3. Заходи забезпечення кримінального провадження, які не потребують рішення слідчого судді (виклик слідчим прокурором; судовий виклик; тимчасове вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом, у затриманої особи; тимчасове вилучення майна), підстави та порядок їх застосування.
4. Заходи забезпечення кримінального провадження, які потребують рішення слідчого судді Порядок звернення до слідчого судді та розгляду клопотання слідчим суддею.
5. Підстави та порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження, що потребують рішення слідчого судді: привід; накладення грошового стягнення; тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; відсторонення від посади; тимчасовий доступ до речей і документів; арешт майна.
6. Підстави та порядок продовження застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження. Підстави та порядок скасування арешту майна.

Література: 14,21,27,31,39,50,67,68,75,76-82,120

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

До слідчого судді надійшло клопотання слідчого про відсторонення від посади директора автомобільної школи Сидорова І.І., підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за вчинення за якого передбачена частиною 3 статті 368 Кримінального кодексу України. Клопотання мотивоване тим, що досудовим розслідуванням встановлено, що 05.03.2013 в період часу з 17:00 до 18:00 год. директор автомобільної школи, діючи на підставі Наказу Голови обласної організації, знаходячись за місцем роботи, маючи статус службової особи та діючи всупереч інтересам служби, з корисливих мотивів висловив ОСОБА_4 вимогу про передачу хабара у сумі 7 000 грн. за сприяння у зарахуванні останнього до автомобільної школи та не створення перешкод при проходженні курсів підготовки водія категорій «С», «СЕ». Після чого, знаходячись 07.03.2013 за місцем роботи в приміщенні автомобільної школи, розташованої по, отримав від ОСОБА_4 частину хабара у розмірі 2 000 грн. 11.03.2013 в період часу з 16:00 до 17:00 год. ОСОБА_2 отримав від ОСОБА_4 залишок суми хабара у розмірі 5 000 грн. В судовому

засіданні прокурор підтримав клопотання слідчого, просив відсторонити підозрюваного від займаної посади, посилаючись на те, що останній, обіймаючи вказану посаду має доступ до фінансово-господарських документів та може негативно впливати на хід досудового розслідування та судового розгляду, шляхом знищення та підроблення документів і речей, які мають значення для досудового розслідування, а також впливу на підлеглих співробітників, які можуть бути свідками у кримінальному провадженні.

Запропонуйте алгоритм дій захисника. Які повноваження має слідчий суддя для перевірки тверджень прокурора, слідчого, підозрюваного? Яке рішення має прийняти слідчий суддя? Дайте оцінку обґрунтованості клопотання та доводів прокурора.

Задача 2

При проведенні обшуку слідчим та співробітниками оперативного підрозділу в офісі ПП "Бурштин" до участі в проведенні обшуку було допущено адвоката К., який працює у юридичній компанії "Лекс", з якою у ПП "Бурштин" укладено договір про надання юридичних послуг. По закінченню обшуку слідчий намагався вручити адвокату К. повістки про виклик та допит у кримінальному провадженні директора ПП "Бурштин" та головного бухгалтера ПП "Бурштин". Адвокат К. категорично відмовився прийняти повістки. Слідчий вказав, що зафіксує факт відмови за допомогою відеозапису.

Оцініть законність дій слідчого та доцільність дій адвоката К.

Задача 3

До слідчого судді надійшло клопотання про відсторонення підозрюваного від посади. Фактичні обставини: 20.12.2015 близько 12 години 40 хвилин, ОСОБА_1, 1977 року народження, знаходячись біля домоволодіння, яке розташовано за адресою: АДРЕСА_Х на ґрунті раптово виниклих особистих неприязних відносин, діючи умисно, усвідомлюючи суспільно - небезпечний характер свого діяння, передбачаючи суспільно - небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, наніс удар рукою в обличчя ОСОБА_3, чим спричинив останній перелом першого зуба верхньої щелепи зліва, крововилив слизової оболонки верхньої губи, які відповідно до висновку експерта № 135 від 04.02.2016 відносяться до категорії легких тілесних ушкоджень, що спричинили короткочасний розлад здоров'я.

22.02.2016 ОСОБА_1, було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 [ст. 125 КК України](#).

Орган розслідування посилається на те, що підозра підтверджується показами потерпілої ОСОБА_3 та показами свідків ОСОБА_4, ОСОБА_5, ОСОБА_6, ОСОБА_7, ОСОБА_8, ОСОБА_9, ОСОБА_10, які підтвердили факт сутички між ОСОБА_1 та ОСОБА_3 та скарги останньої на отриманні тілесні ушкодження.

Також, у ході проведення досудового розслідування встановлено, що ОСОБА_1 у відповідності до наказу № 1 о/с від 07.11.2015 призначений на посаду начальника сектору відділення поліції відділу поліції Головного

управління Національної поліції в Одеській області та має спеціальне звання майор поліції, а тому не дивлячись на те, що він підозрюється у вчиненні злочину невеликої тяжкості, однак являється працівником правоохоронного органу, а тому перебуваючи на вказаній посаді може негативно впливати на хід досудового розслідування та судового розгляду шляхом знищення та підробленням ним документів і речей, які мають значення для досудового розслідування, а також він може впливати на свідків у кримінальному провадженні шляхом умовляння, підкупу, погроз, схиляння їх до зміни чи дачі завідомо неправдивих показань під час здійснення досудового розслідування існує необхідність у застосуванні до останнього відсторонення від посади.

Чи є доцільним застосування відсторонення підозрюваного від посади в даному випадку? Яке рішення слід прийняти слідчому судді? Побудуйте правову позицію щодо спростування положень клопотання.

Задача 4

Слідчий звернувся з клопотанням про надання дозволу на тимчасовий доступ до документів (в тому числі електронних), які перебувають у володінні операторів телекомунікації (мобільного зв'язку) ПрАТ «Київстар», розташованого за адресою: ... а, електронна пошта ... , та зобов'язати надати копії про вхідні та вихідні дзвінки, текстові повідомлення (без розкриття змісту повідомлень) терміналу мобільного зв'язку: ІМЕІ НОМЕР_1 типи дзвінків (вих., вх.. вих. СМС - повідомлення, вх. СМС - повідомлення, пере адресація без розшифровки змісту повідомлень), дата, час, тривалість, ІМЕІ мобільного терміналу та прив'язку до базових станцій в період часу з 01.04.2013 до 10.07.2013 р. співбесідників по терміналу мобільного ІМЕІ НОМЕР_1 розшукуваного гр.. ОСОБА_1 із зазначенням наступних даних: зв'язки абонентського номеру, типи дзвінків (вих., вх., вих.. СМС - повідомлення, СМС- повідомлення, пере адресація без розшифровки змісту повідомлень), дата , час , тривалість, ІМЕІ мобільного терміналу та прив'язку до базових станцій в період часу з 01.04.2013 до 10.07.2013р.

Клопотання мотивоване тим, що 06.07.2013 року о 16.00 годині до чергової частини Заводського РВ Дніпродзержинського МУ ГУ МВС України в Дніпропетровській області надійшло повідомлення від гр.. ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_2 р.н., яка мешкає за адресою. : АДРЕСА_1, про те, що 01.07.2013 р. її чоловік гр.. ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, який мешкає АДРЕСА_1 пішов з дому та до теперішнього часу не повернувся.

Дане кримінальне правопорушення 09.07.2013 було зареєстровано в Єдиному реєстрі досудових розслідувань під № 12013040800002493, правова кваліфікація правопорушення - ч.1 ст. 115 КК України. Під час проведення розшукових заходів спрямованих на встановлення місця знаходження розшукуваного інформації про його місце перебування отримано не було. На теперішній час гр.. ОСОБА_1 оголошений у державний розшук як особа безвісно зниклий.

Перед безвісним зникнення ОСОБА_1 користувався мобільним телефоном ІМЕІ НОМЕР_1.

Оскільки роздруківка телефонних розмов безвісно зниклого має істотне значення для встановлення місця знаходження безвісно зниклого і полягає у тому, що безвісно зниклий телефонував комусь з друзів та зараз знаходиться у них в гостях.

Оскільки вказана інформація перебуває в електронних документах оператора телекомунікації (мобільного зв'язку «Київстар») та відповідно до положень п.7 ч.1 ст.162 КПК України відноситься до охоронюваної законом таємниці, але без отримання доступу до вказаної інформації іншими способами не виявляється можливим встановити місцезнаходження безвісно зниклого гр.. ОСОБА_1, просить надати тимчасовий доступ до документів.

Яке рішення повинен прийняти слідчий суддя? Чи повинен слідчий суддя повідомити / викликати представника ПрАТ «Київстар» для участі у розгляді клопотання? Чи обов'язкова участь у розгляді клопотання представника ПрАТ «Київстар»? Які наслідки його неявки?

Заняття 2

Питання заняття

1.Поняття, значення запобіжних заходів. Мета застосування запобіжних заходів. Система та види запобіжних заходів.

2.Підстави та умови застосування запобіжних заходів; обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.

2.Особливості застосування неізоляційних запобіжних заходів під час досудового розслідування. Обов'язки, які можуть покладатися у разі застосування неізоляційних запобіжних заходів

3.Тримання під вартою як запобіжний захід, умови застосування, строки тримання під вартою на досудовому розслідуванні; підстави та порядок продовження строку тримання під вартою на досудовому розслідуванні.

4.Запобіжні заходи, які застосовуються до неповнолітніх підозрюваних. Запобіжні заходи, що застосовуються до осіб, відносно яких здійснюється провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

5.Процесуальний порядок застосування запобіжних заходів. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів, порядок його розгляду слідчим суддею.. Ухвала про застосування запобіжних заходів.

6.Зміна та скасування запобіжних заходів.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Вирішуючи клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою гр. П.А. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 3 ст. 190 КК України, слідчий суддя, мотивуючи встановлення наявності ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК, ОСОБА_3 обґрунтовано підозрюється у вчиненні тяжкого злочину за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад 5 років, також є достатні підстави вважати, що вона може переховуватися від слідства та суду, оскільки більше чим півтора року по даний час переховувалась від потерпілих, слідства, в даний час не має постійного місця проживання, роботи та джерела прибутку.

Чи відповідає таке мотивування практики Європейського суду з прав людини за ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

Задача 2

Слідчий вернувся до слідчого судді з клопотанням про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою відносно ОСОБА_3, мотивуючи це тим, що ОСОБА_3 раніше судимий 28.02.2011 року за ч. 3 ст. 185, ст. 118 КК України, на підставі ст. 70 КК України за сукупністю злочинів шляхом часткового складання призначення покарання, остаточно було визначено покарання у вигляді 5 (п'яти) років позбавлення волі. ОСОБА_3 на шлях виправлення не став та, маючи непогашену судимість, вчинив новий злочин, передбачений ч. 2 ст. 185, ст. 359 КК України, який внесений до ЄРДР та направлений до прокуратури для затвердження обвинувального акту. Також 27.09.2013 року близько 19 год. 40 хв. в АДРЕСА_1 гр.. ОСОБА_3 незаконно заволодів транспортним засобом – мотоциклом, який належить ОСОБА_4. У вчиненні даного кримінального правопорушення підозрюється ОСОБА_3 за ч. 1 ст. 289 КК. Слідчий зазначив, що ОСОБА_3 неодноразово порушував правила адміністративного нагляду, за що притягувався до суду. Слідчий просив суд клопотання задовольнити. В ухвалі слідчий суддя зазначив, що ОСОБА_3 обґрунтовано підозрюється у вчиненні злочину середньої тяжкості за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років, також є достатні підстави вважати, що він може здійснювати тиск на потерпілих, переховуватися від досудового розслідування та суду, вчиняти інші кримінальні правопорушення, так як неодноразово порушував правила адміннагляду, в даний час не має постійного місця роботи та джерела прибутку, а також те, що застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні є недостатнім, клопотання слід задовольнити, та установити строк дії ухвали 60 днів, з моменту затримання ОСОБА_3, тобто з 28.09.2013 року з 03-00 години.

Складіть фрагмент апеляційної скарги захисника щодо наявності обґрунтованої підозри та ризиків, передбачений ч. 1 ст. 177 КПК.

Задача 3

Слідчий звернувся до слідчого судді з клопотанням про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у відношенні ОСОБА_2, підозрюваного у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України, - мотивуючи клопотання тим, що він скоїв вказане кримінальне правопорушення, перебуваючи під запобіжним заходом - особисте зобов'язання, яке йому було обрано за вчинення кримінального правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 289 КК України. Враховуючи, що підозрюваний ОСОБА_2 не має постійного місця роботи, може скоїти новий злочин, а також з метою недопущення можливості переховуватися від органу досудового розслідування, слідчий просить застосувати найбільш суворий запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Захисник -адвокат ОСОБА_1 просив слідчого суддю відмовити в задоволенні клопотання слідчого, вважаючи, що слідчим та прокурором допущено ряд процесуальних порушень, які не дають підстави слідчому судді обрати запобіжний захід у вигляді тримання під вартою його підзахисному.

В ухвалі слідчий суддя стосовно доводі захисника вказав наступне. Так, відповідно до матеріалів провадження відомості про вчинене кримінальне правопорушення передбачене ч. 1 ст. 185 КК України у ЄРДР відповідно до ч. 1 ст. 214 КПК України внесено 11.01.2013 року, тобто в день скоєння злочину. Таким чином, проведені наступні процесуальні дії, а саме допит підозрюваного, свідків; повідомлення про підозру; затримання та інш., виконанні відповідно до вимог КПК України, оскільки виконанні теж в день внесення відповідних відомостей до ЄРДР /11.01.2013 року/.

Щодо посилення захисника на ст. 89 КПК України, та необхідності визнання доказів по кримінальному провадженню недопустимим, слідчий суддя вважає, що вказане питання є виключною компетенцією суду, при розгляді кримінального провадження по суті. На стадії судового контролю за досудовим розслідуванням, вказане питання не входить в компетенцію слідчого судді, та у випадку очевидної недопустимості доказу, може бути враховано при прийнятті процесуального рішення. Однак у даному випадку доказів які є недопустимим слідчим суддею не встановлено, а стороною захисту не доведено.

Дайте оцінку мотивуванню ухвали. Чи є слідчий суддя суб'єктом доказування? Чи має він повноваження на визнання доказів недопустимими?

Тема 5. Слідчі (розшукові) дії Питання заняття

Заняття 1

1. Поняття, види слідчих (розшукових) дій як основного способу збирання доказів у досудовому провадженні.
2. Підстави і умови провадження слідчих (розшукових) дій.

3. Суб'єкти, уповноважені проводити слідчі (розшукові) дії. Особи, що залучаються до участі у провадженні слідчих (розшукових) дій. Гарантії прав особи при провадженні слідчих дій.
4. Порядок провадження і оформлення слідчих (розшукових) дій. Порядок складання і підписання протоколу слідчої (розшукової) дії.
5. Використання технічних засобів при провадженні слідчих (розшукових) дій. Особливості провадження слідчих (розшукових) дій у зв'язку із забезпеченням безпеки осіб, що беруть участь в них.
6. Система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій.
7. Допит свідка, потерпілого, підозрюваного. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.
8. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Проведення допиту у режимі відеоконференції.
9. Пред'явлення для впізнання, поняття, види, порядок провадження. Особи, що беруть участь в впізнанні. Проведення впізнання у режимі відеоконференції. Протокол пред'явлення для впізнання.

Література: 36, 53-55, 60-62, 65-69, 75-82, 84, 102, 111, 114, 120, 121, 137, 138, 155-157, 160, 161

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

До слідчого звернувся потерпілий та попередив, сказав, що йому неодноразово телефонував брат підозрюваного і пропонував гроші за те, що він змінить у суді показання. Потерпілий сказав, що він боїться брата підозрюваного, адже він має звязки у злочинному світі.

Як повинен діяти слідчий в цієї ситуації? Чи є підстави для депонування показань?

Задача 2

10.09.2016 року, приблизно о 22.15 год., ОСОБА_2, маючи намір на спричинення тілесних ушкоджень, знаходячись біля буд.8 в по вул. Складській у м. МИКОЛАЇВ, діючи групою з ОСОБА_1, спричинили ОСОБА_3 тілесні ушкодження за наступних обставин: У вказаний час ОСОБА_2 і ОСОБА_1, знаходячись по вул. Складській у м. МИКОЛАЇВ, побачивши потерпілого ОСОБА_3 прискорили ходу і біля буд.8 в по вищезазначеній вулиці, скориставшись тим, що потерпілий зупинився, підійшли до останнього, після чого ОСОБА_2 наніс йому один боковий удар кулаком лівої руки в область щелепи, від якого ОСОБА_3 впав на землю і знаходився у положенні сидячи. В цей час ОСОБА_1, котрий діяв у групі з ОСОБА_2 наніс потерпілому ОСОБА_3 два прямих удари кулаком правої руки в обличчя.

Не зупинившись на скоєному, ОСОБА_2 дістав із лівого карману, надітої на ньому спортивної кофти складний ніж, взяв який у ліву руку наніс потерпілому

ОСОБА_3 два удари, один з яких потрапив у задню частину гомілки, а інший у задню частину стегна, в результаті чого спричинили смерть останнього, та з корисливих мотивів заволоділи його мобільним телефоном моделі Nokia. На камерах зовнішнього огляду по вул. Складській м. МИКОЛАЇВ за 10.09.2013 року, міститься інформація, на яких о годині 22:13:50 з'являються ОСОБА_2 та ОСОБА_1, на годині 22:14:23 - ОСОБА_4, ОСОБА_5 та ОСОБА_3, які йдуть у бік вул. Жасмінній м. МИКОЛАЇВ. На годині 22:24:43 ОСОБА_2 та ОСОБА_1 йдуть у протилежному напрямку, у бік вул. Космічній м. МИКОЛАЇВ. Показами свідка ОСОБА_5, яка зазначила, що 10.09.2016 року о 22 год. 00 хв. вона разом із своїм знайомим ОСОБА_4 йшли по вул. Складській у бік вул. Жасмінній м. МИКОЛАЇВ. У цей час вони побачили раніше не знайомого ОСОБА_3, який був одягнений у камуфляжний одяг. Під час руху, приблизно за 50-60 метрів ОСОБА_5 оглянулася та побачила, як один з двох хлопців, які вони бачили раніше, бив ОСОБА_3. Також, був допитаний свідок ОСОБА_6 який зазначив, що 10.09.2016 року близько 22:15 год. він вийшов з гаражного кооперативу Космос-2, що по вул. Складській м.МИКОЛАЇВ та на зупинці тролейбусу по тієї ж вулиці побачив ОСОБА_2 та ОСОБА_1.

Слідчий провів такі слідчі (розшукові) дії:

- Допит Особа_4 ,Особа_5
- огляд CD-диску, який містить інформацію з камер зовнішнього огляду
- огляд трупа, судово-медичної експертизи трупа ОСОБА_3
- Допит ОСОБА_6
- Пред'явлення для впізнання ОСОБИ_6 ОСОБУ 2
- Пред'явлення для впізнання ОСОБИ_6 ОСОБУ 1

Чи потребують вищезазначені слідчі (розшукові) дії винесення постанови слідчого? За участю яких осіб проводяться зазначені слідчі(розшукові) дії? Яким чином оформлюються результати проведених слідчих (розшукових) дій?

Заняття 3

1. Поняття обшуку, підстави і умови проведення. Порядок провадження і оформлення обшуку. Проблемні питання, що виникають під час здійснення обшуку житла чи іншого володіння особи.
2. Поняття і види огляду. Підстави і порядок проведення огляду. Огляд в житлі або іншому володінні особи. Протокол огляду. Огляд трупа, пов'язаний з експертизою. Проблемні питання, що виникають під час здійснення огляду житла чи іншого володіння особи.
3. Поняття, підстави, порядок проведення слідчого експерименту. Гарантії прав особи при проведенні слідчого експерименту. Протокол слідчого експерименту.
4. Сутність та особливості процесуальної регламентації проведення освідування.
5. Підстави і порядок провадження експертизи. Випадки обов'язкового залучення експерта. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Отримання зразків для експертизи.
6. Особливості провадження окремих процесуальних дій за участю потерпілого під час досудового розслідування.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Коваленко у невстановлений досудовим розслідуванням час, місці і спосіб незаконно придбав два датчиками типу РІО-3 та став зберігати їх при собі без передбаченого законом дозволу. 28 листопада 2017 року Коваленко на власному автомобілі перевіз придбані ним прилади з метою збуту за встановленою адресою, де був затриманий працівниками Служби безпеки України. Згодом на місце затримання прибув слідчий, який за згодою Коваленко оглянув автомобіль та виявив пакунок з датчиками РІО-3, що згідно висновку експертизи Інституту ядерних досліджень НАН України є джерелами іонізуючого випромінювання, придбання, зберігання та збут яких підлягає контролю. В результаті проведеного огляду автомобіля був складений протокол в присутності двох понятих та підписаний Коваленко. На наступний день після огляду до ЄРДР були внесені відомості про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст.265 КК, а саме незаконне придбання, носіння, зберігання радіоактивних матеріалів без передбаченого законом дозволу. *Оцініть законність дій слідчого.*

Задача 2

Слідчий 15.02.2018 року звернувся в суд з клопотанням, у якому просить надати дозвіл на проведення огляду місця події. В його обґрунтування зазначив, що в період часу з 19.00 год. 13.02.2018 року по 13.00 год. 14.02.2018 року невідома особа, шляхом підбору ключа до входних дверей, проникла у приміщення квартири АДРЕСА_1, де проживає ОСОБА_2, звідки таємно викрала ноутбук марки «HP», гроші в сумі 70 євро та продукти харчування, чим спричинила матеріальну шкоду на загальну суму 10000 грн.. 14.02.2018 року в період часу з 13.50 год. до 15.20 год. без ухвали слідчого судді за письмовою згодою ОСОБА_2 було здійснено вхід у приміщення вказаної квартири та проведено огляд місця події, під час якого виявлено один слід руки на дверях тумбочки у кімнаті спальні та один слід руки на міжкімнатних дверях, що ведуть у зал. Вказані сліди рук відкопійовані на відрізки клейкої стрічки, перенесені на таблицю до протоколу огляду місця події №1, поміщені у спецпакет та з місця події вилучені. З метою фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення та закріплення виявлених та вилучених слідів, отриманих в ході проведення огляду місця події у даному кримінальному провадженні просить клопотання задовольнити. *Оцініть законність дій слідчого. Яке рішення повинен прийняти слідчий суддя?*

Вироком Суворовського районного суду м. Одеси від 21 січня 2016 року ОСОБА_2 засуджено за частиною 1 [статті 309 КК України](#) до покарання у виді позбавлення волі на строк 2 роки. Згідно з вироком засудженого визнано винуватим у тому, що він наприкінці вересня 2014 року в лісосмузі, придбав

(зірвав) кущ рослини коноплі, з якого шляхом відокремлення верхівок від рослин та подальшого їх висушування та подрібнення умисно незаконно виготовив особливо небезпечний наркотичний засіб - канабіс, обіг якого заборонено, який без передбаченого законом дозволу зберігав за місцем свого тимчасового проживання у приміщенні сторожки на земельній ділянці, яку він орендував, не переслідуючи мети збуту, до моменту виявлення та вилучення його працівниками міліції 05 червня 2015 року. Ухвалою Апеляційного суду Одеської області від 16 травня 2016 року вирок місцевого суду залишено без змін.

Захисник Волков М. П. подав касаційну скаргу і просить скасувати ухвалу Апеляційного суду Одеської області від 16 травня 2016 року та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність.

Однією із підстав він вказує на те, що без уваги апеляційного суду залишився довід сторони захисту про недопустимість ряду доказів, на яких суд першої інстанції ґрунтував свої висновки. Зокрема, в апеляційній скарзі захисник вказував на недопустимість протоколу огляду від 5 червня 2015 року. Під виглядом огляду місця події 5 червня 2015 року у володінні обвинуваченого фактично було проведено обшук. Цей висновок випливає з того, що жодної події, яка давала підстави для проведення невідкладного огляду місця події у значенні ч. 3 [статті 214 КПК](#), не сталося, а слідча дія відбувалася виключно з метою виявлення наркотичних засобів, та під час цієї слідчої дії здійснювалося проникнення до місць, недоступних для звичайного спостереження. Проведення слідчої дії 5 червня 2015 року відбувалось без ухвали слідчого судді. Ухвала слідчого судді була постановлена через 4 дні після завершення слідчої дії 9 червня 2015 року. *Чи порушенні у даному випадку вимоги КПК? Чи є підстави для задоволення скарги захисника?*

Тема 6. Негласні слідчі (розшукові) дії.

Питання заняття

Заняття 1.

1. Поняття та система негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

2. Суб'єкти прийняття рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді.

3. Процесуальне оформлення рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

4. Вимоги до клопотання, постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

5. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Порядок засекречування та розсекречування матеріальних носіїв інформації щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

6. Напрями використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

7. Підстави та порядок втручання у приватне спілкування. Аудіо-, відеоконтроль особи.

8. Арешт, огляд і виїмка кореспонденції.

9. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.

10. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Література: 10, 24, 48, 68, 70, 75-82,

88, 108, 109, 111, 120, 123, 125, 126, 134, 135, 141, 162, 164-166, 182, 183, 189

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

В суді прокурор посилається на результати контролю за вчиненням злочину як на доказ. Захисник просить прокурора надати ухвали слідчого судді, якою було погоджено проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дій, для того, щоб перевірити законність та мотивованість відповідної ухвали. Прокурор відмовляє, пояснюючи, що всі ухвали слідчого судді засекречуються та зберігаються в суді апеляційної інстанції, а процедура розсекречення таких ухвали наразі чинним законодавством не передбачена. У відповідь на це захисник просить суд визнати результати відповідної негласної слідчої (розшукової) дії недопустимими, адже перевірити законність отримання дозволу на її проведення неможливо. *Яке рішення повинен прийняти суд?*

Задача 2

Під час досудового розслідування у слідчого виникла необхідність дізнатися, хто та в який час дзвонив на телефон потерпілого. *В рамках якої процесуальної дії можна отримати таку інформацію?*

Заняття 2

Питання заняття

1. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
2. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.
3. Спостереження за особою, річчю або місцем.
4. Моніторинг банківських рахунків.
5. Аудіо-, відеоконтроль місця.

6. Контроль за вчиненням злочину 1) контрольована поставка; 2) контрольована та оперативна закупка; 3) спеціальний слідчий експеримент; 4) імітування обстановки злочину).

7. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

8. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

9. Використання конфіденційного співробітництва. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

В рамках розслідування умисного вбивства проводилась така негласна слідча (розшукова) дія, як відеоконтроль особи. Проте, під час проведення такого відеоконтролю працівники оперативних підрозділів випадково зафіксували бійку, в якій одній з осіб були нанесені тяжкі тілесні ушкодження. За фактом нанесення тілесних ушкоджень було розпочато інше кримінальне провадження, і призначений слідчий бажає використати матеріали відеозйомки для підтвердження факту нанесення тілесних ушкоджень.

Чи можна використати результати негласних слідчих (розшукових) дій в іншому кримінальному провадженні?

Задача 2

Під час досудового розслідування у слідчого виникла необхідність негласно отримати інформацію в веб сайту, доступ до якого не обмежений.

В рамках якої процесуальної дії можна отримати такі відомості та чий дозвіл не це потребується?

Тема 7. Повідомлення про підозру. Зупинення та відновлення досудового розслідування **Питання заняття**

1. Підстави та порядок повідомлення про підозру.
2. Зміст письмового повідомлення про підозру.
3. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна та доповнення повідомлення про підозру.
4. Особливості повідомлення про підозру окремої категорії осіб.
5. Допит підозрюваного.
6. Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок.
7. Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку підозрюваного.
8. Відновлення досудового розслідування.

Література: 66,68,75-82,120,121,130,132,139,140

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Під час розслідування злочину, що полягає у незаконному обігу наркотичних засобів, слідчим була зібрана достатня сукупність доказів для повідомлення особі про підозру. Проте повістку про виклик такій особі вручено не було. Працівником оперативного підрозділу, якому було доручено вручити повістку про виклик для повідомлення про підозру, було встановлено, що особа, якій повинні повідомити про підозру, достатньо давно не проживає у своїй оселі та, на думку сусідів, переховується від слідства. *Як в такій ситуації повинен діяти слідчий?*

Задача 2

Під час досудового розслідування у підозрюваного стався психічний розлад, і його було відправлено на стаціонарне лікування до психіатричної лікарні. Слідчий вважає, що це є підставою для зупинення досудового розслідування. Захисник, в свою чергу, наполягає на продовженні досудового розслідування та складанні клопотання про застосування до особи примусових заходів медичного характеру. *Яке рішення повинен прийняти слідчий? Які додаткові процесуальні дії повинен провести слідчий для того, щоб винести правильне рішення?*

Тема 8. Закінчення досудового розслідування Питання заняття

Заняття 1

1. Форми закінчення досудового розслідування.
2. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.
3. Постанова прокурора та слідчого про закриття кримінального провадження
4. Звільнення від кримінальної відповідальності.
5. Клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності.

Література: 2,16,63,64,68,75-82,142,171-174,178,190,191

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

У кримінальному провадженні після повідомлення особі про підозру слідчий дійшов висновку, що в даному провадженні відсутня подія кримінального правопорушення і воно підлягає закриттю.

Хто в даному випадку приймає рішення про закриття кримінального провадження? Рішення обґрунтуйте.

Задача 2

Під час розслідування кримінального правопорушення підозрюваний потрапив у автомобільну аварію, в наслідок якої його повністю паралізувало. Прокурор, зважаючи на фізичний стан підозрюваного та отримавши його згоду, приймає рішення про складання клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Проте з таким рішенням категорично не погоджується потерпілий, про що він у письмовому вигляді повідомив прокурора.

Яке рішення повинен прийняти прокурор?

Заняття 2

Питання заняття

1. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту.
2. Відкриття матеріалів іншої стороні.
3. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.
4. Закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру.
5. Закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру.
6. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, його структура та зміст.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Климов був затриманий громадянами під час вчинення дій, які були розцінені як замах на умисне вбивство Дмитренко. Під час проведення досудового розслідування у слідчого виникли сумніви щодо стану осудності Климова. Слідчий звернувся до експерта для проведення щодо підозрюваного психіатричної експертизи; з одержаного висновку експерта вбачається, що Климов на момент вчинення дій страждає хронічним душевним захворюванням - параноїдальною шизофренією, параноїдальний синдром з вираженою емоційно - вольовою нестійкістю, порушеннями поведінки потребуючими вжиття лікувальних заходів. В період вчинення діяння, що інкримінуються, за своїм психічним станом не був здатний усвідомлювати свої дії та керувати ними. Яке рішення повинен буде ухвалити слідчий в зв'язку з одержанням зазначеного висновку експертизи? Складіть проект рішення.

Задача 2

Слідчий поліції почав досудове розслідування за фактом вчинення хуліганських дій за ч. 1 ст. 296 КК. В ході розслідування з'ясувалося, що дії підозрюваного підпадають під ознаки ст. 126 ч. 1 КК.

Яке рішення повинен прийняти слідчий?

Тема 9. Досудове розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування

Питання заняття

1. Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків.
2. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків.
3. Особливості застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування кримінальних проступків.
4. Форми закінчення досудового розслідування кримінальних проступків.
5. Загальні положення спеціального досудового розслідування.
6. Вимоги, які ставляться до клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Література: 13,23,28,29,37,68,75-82,85,86,87,91,101,103,106, 118,136,175,177,187

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Завдання 1. Слідчий звернувся з клопотанням про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування стосовно Колоколова, який підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України. Слідчий суддя відмовив у задоволенні клопотання. *Чи може слідчий повторно звернутися з таким клопотанням? Чи підлягає оскарженню ухвала слідчого судді?*

Завдання 2 Досудовим розслідуванням встановлено, що у період квітня 2013 - вересня 2014 року Дмитренко, у складі створеної злочинної організації, зловживаючи службовим становищем, діючи з корисливих мотивів, шляхом реалізації розробленого злочинного плану та злочинної схеми заволодів коштами державного бюджету України на загальну суму 3 млн грн., тобто в особливо великому розмірі, які було розподілено між учасниками злочинної організації.

15.08.2017 року у даному кримінальному провадженні складено повідомлення про підозру Дмитренко у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. [255](#), ч. 4 ст. [28](#), ч. 5 ст. [191](#), ч. 4 ст. [28](#), ч. 1 ст. [366 КК України](#), а саме в участі у злочинній організації з метою вчинення особливо тяжкого злочину, а також у злочинах, вчинюваних такою організацією, заволодінні чужим майном шляхом

зловживання службовою особою своїм службовим становищем, вчиненому в особливо великих розмірах злочинною організацією, організації та безпосередньому вчиненні службового підроблення, тобто складанні, видачі службовою особою завідомо неправдивих відомостей, іншому підробленні офіційних документів, вчиненого злочинною організацією.

Відсутність інформації про фактичне місце перебування підозрюваного Дмитренко позбавило орган досудового розслідування можливості вручити йому письмове повідомлення про підозру від 15.08.2017 року у день його складання, а тому зазначене повідомлення про підозру відповідно до вимог ч. 1 ст. [278](#), ст.ст. [111](#), [135 КПК України](#) 16.08.2017 року направлено у спосіб, передбачений для вручення повідомлень, а саме шляхом його надіслання поштою за адресою відомого місця проживання та реєстрації Дмитренко та вручено його захиснику - адвокату Ляшенку В.

Під час проведення досудового розслідування Дмитренко викликався до слідчого шляхом відправлення письмових повідомлень засобом поштового зв'язку за останніми відомими місцями його реєстрації та проживання. Разом з тим, на неодноразові виклики слідчих, підозрюваний Дмитренко до органу досудового розслідування не з'явився. У зв'язку з не встановленням місцезнаходження підозрюваного Дмитренко, останнього 29.08.2017 року оголошено у розшук та матеріали направлено до Робочого апарату Укрбюро Інтерполу для оголошення його в міжнародний розшук.

З вказаних обставин прокурор просить слідчого суддю надати дозвіл на проведення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні стосовно Дмитренко, підозрюваного у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. [255](#), ч. 4 ст. [28](#), ч. 5 ст. [191](#), ч. 4 ст. [28](#), ч. 1 ст. [366 КК України](#).
Складіть проект клопотання на здійснення спеціального досудового розслідування.

Тема 10.

Оскарження рішень, дії чи бездіяльності під час досудового розслідування Питання заняття

1. Поняття та значення інституту оскарження рішень, дії чи бездіяльності під час досудового розслідування.
2. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування.
3. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження.
4. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування.
5. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування.
6. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування.

7. Порядок оскарження ухвал слідчого судді.
8. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим.
9. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора.

Література: 32,51,56,68,74-82,107,110,124,127,128

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Представник, ОСОБА_1, діючий на підставі довіреності від 02 серпня 2012 року, в інтересах ОСОБА_2 звернувся до суду з даною скаргою, в якій просить скасувати постанову прокурора прокуратури Обухівського району Київської області від 02 квітня 2013 року про закриття кримінального провадження, так як вона винесена передчасно, без з'ясування всіх обставин справи. З поданих до суду матеріалів встановлюється, що представник, ОСОБА_1, діючий на підставі довіреності від 02 серпня 2012 року, звернувся із цією скаргою в інтересах ОСОБА_2, який в кримінальному провадженні № 0000000, має процесуальний статус заявника, оскільки оскаржувана постанова містить дані про те, що заявник здійснив перерахування коштів через банківську установу на користь іншої фізичної особи, яка заявнику кошти не повертає. Таким чином, скарга подана особою, яка посилається на наявність повноважень представника заявника по кримінальному провадженню згідно довіреності.

Чи справі слідчий суддя розглядати скаргу по суті? Складіть проект ухвали слідчого судді.

Задача 2

ОСОБА_1 звернувся зі скаргою на бездіяльність Генерального прокурора України щодо невнесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей по його заяві про кримінальне правопорушення від 27.12.2012. В судове засідання з розгляду скарги від 28.01.2013 ОСОБА_1, повідомлений належним чином, не з'явився, про причини неявки суд не повідомив. Прокурор проти задоволення заяви ОСОБА_1 не заперечувала, вважаючи неможливим розгляд скарги у зв'язку з відмовою від скарги.

Яке рішення має або може прийняти слідчий суддя?

Задача 3

ОСОБА_1 звернувся до суду із скаргою на бездіяльність слідчого та прокурора. В судове засідання ОСОБА_1 не з'явився, в скарзі зазначив, що направляє на розгляд суду заяву подану до прокуратури області 19.03.2013 року. 20.03.2013 року дана заява доправлена до прокуратури району з рекомендаціями адресату, про що його повідомлено. Вважає, що бездіяльність слідчого, прокурора полягає у не внесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру після отримання даних про правопорушення. Слідчий ОСОБА_3 в судовому засіданні скаргу не

визнав та суду пояснив, що всі передбачені чинним законодавством дії, ним виконано у повному обсязі. На його думку жодних процесуальних порушень при вирішенні питання про порушення кримінальної справи щодо ОСОБА_1 та ОСОБА_2 ним допущено не було. Якщо скаржник звернувся до прокуратури, то на рішення чи дії прокуратури він не має жодного впливу і відповідальності за дії прокуратури він не може нести. Просить в задоволенні скарги відмовити. Прокурор в судове засідання не з'явився.

Чи має право слідчий суддя розглянути скаргу за відсутності скаржника та прокурора?

Тема 11. Міжнародне співробітництво під час досудового розслідування

Питання заняття

1. Поняття та загальні ознаки міжнародного співробітництва під час досудового розслідування.
2. Особливості надання міжнародної правової допомоги при проведенні процесуальних дій.
3. Запит про надання міжнародної правової допомоги.
4. Видача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (екстрадиція).
5. Клопотання про видачу особи
6. Кримінальне провадження у порядку перейняття.

Література : 26,40,67,68,72,73,75-82,129,146,168,179

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

На території Одеської області було затримано громадянина Грузії, який розшукується за вчинення умисних злочинів правоохоронними органами Грузії. *Які процесуальні дії зобов'язана вчинити уповноважена службова особа у зв'язку із здійсненням такого затримання? В чому особливості затримання осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за межами території України?*

Задача 2

Під час досудового розслідування в рамках надання міжнародної правової допомоги за запитом України та території іншої країни було проведено певні слідчі дії, результати яких було зафіксовано у процесуальних документах, перекладено на українську мову та надано Україні. В суді захисник заявив клопотання про визнання таких доказів недопустимими, адже відповідні слідчі дії були проведені не згідно з кримінальним процесуальним законодавством України, а згідно з кримінальним процесуальним законодавством іншої держави.

Яким повинно бути рішення суду? Складіть проект такого рішення.

Тема 12. Особливості оформлення процесуальних дій та процесуальних рішень на стадії досудового розслідування
Питання заняття

Заняття 1

1. Поняття, сутність і значення кримінальних процесуальних актів.
2. Співвідношення процесуальних актів, процесуальних рішень та процесуальних документів.
3. Механізм прийняття кримінальних процесуальних рішень.
4. Види кримінальних процесуальних документів.
5. Загальні вимоги до кримінальних процесуальних документів.

Заняття 2

1. Загальна характеристика процесуальних документів, які складаються на початковому етапі досудового розслідування.
2. Клопотання слідчого, прокурора про застосування заходів забезпечення кримінального провадження та запобіжних заходів.
3. Клопотання слідчого, прокурора про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.
4. Інші документи, які складаються на стадії досудового розслідування.

Література: 1,4-7,11,17,18,22,38,75-82,99,100,104,111,154,158,181

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

Під час розслідування злочину, що полягає у незаконному обігу наркотичних засобів, слідчим була зібрана достатня сукупність доказів для повідомлення особі про підозру. Проте повістку про виклик такій особі вручено не було. Працівником оперативного підрозділу, якому було доручено вручити повістку про виклик для повідомлення про підозру, було встановлено, що особа, якій повинні повідомити про підозру, достатньо давно не проживає у своїй оселі та, на думку сусідів, переховується від слідства.

Як в такій ситуації повинен діяти слідчий? Складіть проект письмового повідомлення про підозру.

Задача 2

До слідчого звернулися громадянка Новикова із заявою про те, що її сестру б'є чоловік, через що вона постійно з'являється на роботу в синцях. Проте сама сестра не наважується звернутися до поліції, адже чоловік погрожує їй, що забере сина, і вона його ніколи не побачить.

Яке рішення повинен прийняти слідчий? Складіть заяву про кримінальне правопорушення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

До теми 1. Поняття, значення, завдання стадії досудового розслідування.

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Історичний розвиток стадії досудового розслідування.
2. Досудове розслідування за законодавством зарубіжних країн.
3. Основні напрями реформування органів досудового розслідування.
4. Організаційні і процесуальні проблеми вдосконалення кримінальної процесуальної діяльності органів досудового розслідування в контексті європейських стандартів.
5. Актуальні питання забезпечення прав і законних інтересів людини при здійсненні кримінальної процесуальної діяльності органами досудового розслідування

До теми 2. Загальні умови досудового розслідування.

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Співвідношення загальних умов досудового розслідування та специфічних принципів досудового розслідування.
2. Генеза розвитку судового контролю на досудовому розслідуванні.
3. Процесуальна самостійність слідчого у кримінальному провадженні
4. Функціональна спрямованість керівника органу досудового розслідування

Завдання 1. Оформити процесуально клопотання про об'єднання матеріалів кримінального провадження.

Завдання 2. Скласти клопотання про продовження строків досудового розслідування.

Тема 3 Початок досудового розслідування.

ЗМІСТ ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання для СРС

1. Питання удосконалення нормативної регламентації початку кримінального провадження: законопроектні та доктринальні пропозиції.

2. Початок досудового розслідування у кримінальному процесі інших країн.
3. Особливості затримання окремої категорії осіб.
4. Нагляд прокурора за додержанням вимог закону на початку досудового розслідування.

Завдання 1. Скласти повідомлення прокурору про початок досудового розслідування.

Завдання 2 . До поліції звернувся Дмитренко з заявою про порушення його авторського права таким собі Головащенко (ч. 1 ст. 176 КК). Заявник стверджував, що Головащенко захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а також видав наукову монографію, майже 70 відсотків тексту і дисертації і монографії відтворюють його наукову працю, яку було опубліковано раніше. Заяву внесено до ЄРДР, розпочато досудове розслідування, Головащенко повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 176 КК. Через тиждень після цього Дмитренко звернувся з заявою, в якій просив закрити провадження оскільки він відмовляється від підтримання обвинувачення. Слідчий повідомив Головащенко про подання цієї заяви та пояснив йому, що кримінальне провадження буде закрито, оскільки здійснювалось у формі приватного обвинувачення. Головащенко заперечує проти закриття провадження, наполягає на судовому розгляді і ухваленні судом виправдувального вироку з метою повної його реабілітації. Яке рішення слід ухвалити в даному провадженні?

До теми 4. Заходи забезпечення кримінального провадження на стадії досудового розслідування.

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Реалізація засад кримінального провадження під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування.
2. Реалізація принципу пропорційності під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
3. Законне затримання та затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному провадженні: підстави та процесуальний порядок здійснення.
4. Надання правової допомоги підозрюваному під час вирішення питання про застосування запобіжного заходу.
5. Судовий контроль, прокурорський нагляд та відомчий контроль при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування.
6. Обґрунтована підозра як підстава для обрання запобіжного заходу: практика ЄСПЛ.

До теми 5. Слідчі (розшукові) дії

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Система слідчих (розшукових) дій в зарубіжних країнах.
2. Перевірочні слідчі (розшукові) дії.
3. Особистий обшук особи: проблемні питання.
4. Перехресний допит під час досудового розслідування.

Задача 1.

Слідчий, одержавши відповідну ухвалу слідчого судді, проводив обшук в оселі підозрюваного Якубенко. Під час проведення обшуку у слідчого виникли обґрунтовані припущення, що документи, які має намір відшукати слідчий, Якубенко ховає при собі, під сорочкою. Що повинен зробити слідчий?

Задача 2 Слідчий розпочав кримінальне провадження у зв'язку з зв'язку з заподіянням тяжких тілесних ушкоджень Іванову. Під час проведення досудового розслідування зібрав докази, на підставі яких повідомив про підозру Антоненко. Антоненко винним себе не визнавав. Потерпілий під час дачі показань заявив, що запам'ятав людину, яка на нього напала, слідчий звернувся до слідчого судді з клопотанням про проведення пред'явлення для впізнання потерпілому підозрюваного. Яким повинно бути рішення слідчого судді? Складіть проект такого рішення.

До теми 6. Негласні слідчі (розшукові) дії.

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Дотримання прав людини під час оперативної закупівлі: практика ЄСПЛ.
2. Судовий контроль при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій.

Задача 1

До правоохоронних органів звернувся громадянин Н. і повідомив, що на нього готується замах на вбивство. Після внесення відомостей до ЄРДР слідчий провів невідкладні процесуальні дії, які підтвердити факт готування до злочину, проте встановити організатора злочину неможливо. Громадянин Н. запропонував слідчому здійснити імітацію злочину. Так, знаючи точне місце і час, де буде скоєно замах на вбивство, громадянин Н. готовий надягти бронежилет та після пострілу вдавати вбитого. Одночасно після цього, на думку громадянина Н., правоохоронці зможуть затримати вбивцю та встановити організатора злочину. При цьому громадянин Н. повністю розуміє ризики такої операції та готовий

прийняти у ній участь.

Яким повинно бути рішення слідчого? Свою позицію обґрунтуйте.

Задача 2

Слідчий, який здійснює досудове розслідування, отримав оперативну інформацію про те, що особи, які, як є підстави вважати, причетні до вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 307 КК (незаконне виробництво наркотичних засобів), для спілкування використовують поштові відправлення. Слідчий вважає, що є підстави для накладення арешту на поштову кореспонденцію з наступною її виїмкою та оглядом.

Докладно опишіть, яким чином повинен діяти слідчий, хто вирішує клопотання слідчого про проведення даної дії.

До теми 7. Повідомлення про підозру. Зупинення та відновлення досудового розслідування

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Стандарт доказування «обрунтована підозра»: практика ЄСПЛ.
2. Специфіка провадження досудового розслідування у кримінальних справах щодо окремих категорій осіб.
3. Аналіз практики слідчих суддів щодо розгляду скарг про скасування повідомлення про підозру.
4. Прокурорський нагляд за додержанням вимог закону щодо підстав та порядку повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

До теми 8. Закінчення досудового розслідування

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Відкриття матеріалів протилежній стороні: проблемні питання.
2. Реалізація повноважень прокурора щодо нагляду за додержанням законів у формі процесуального керівництва під час закінчення досудового розслідування.
3. Проблеми застосування особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.

Задача 1

Захисник підозрюваного, ознайомлюючись із матеріалами досудового розслідування, заявив клопотання слідчому про надання йому можливості зробити копію окремих документи, а також надати доступ до приміщення органу досудового розслідування де зберігаються речові докази. Яке має бути рішення слідчого? Який процесуальний порядок відкриття матеріалів іншій стороні?

Задача 2

Слідчий по закінченню досудового розслідування склав обвинувальний акт. Не погодившись із обвинувальним актом на тій підставі, що у ньому не вказано обставин, які обтяжують чи пом'якшують покарання, прокурор дав усну вказівку слідчому усунути зазначений недолік у триденний строк. Чи відповідає таке рішення нормам КПК? Який зміст та значення обвинувального акту?

Тема 9. Досудове розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Дотримання засад кримінального провадження під час здійснення дізнання кримінальних проступків.
2. Заочне кримінальне провадження : зарубіжний досвід.
3. Особливості доказування у спеціальному досудовому розслідуванні.
4. Дотримання принципу верховенства права під час спеціального досудового розслідування.

Завдання 1 .Сизарев вчинив особливо тяжкий злочин, що передбачений ч. 4 ст. [368 КК України](#), щодо якого, відповідно до вимог [ст. 297-1 КПК України](#), передбачено можливість здійснення спеціального досудового розслідування. Сизарев знав про розпочате кримінальне провадження стосовно нього, на даний час переховується від органів досудового розслідування та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності, слідчий Бердянського відділу поліції Запорізької області подав клопотання до слідчого судді про здійснення спеціального досудового розслідування щодо Сизарева. Складіть проект клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Тема 10. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування Зміст завдання самостійної роботи

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності як загальна засада кримінального провадження та гарантія судового захисту прав і свобод людини.
2. Доступність судового захисту під час досудового розслідування.
3. Судовий контроль при розгляді скарг на дії та бездіяльність слідчого та прокурора.
4. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування.
5. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
6. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.
7. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.
8. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

Завдання 1 : закінчити речення

1. На досудовому провадженні можуть бути оскаржені такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора:
2. Скарги на рішення дії та бездіяльність слідчого чи прокурора, можуть бути подані протягом:
3. Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого і прокурора розглядаються:
4. Прокурору вищого рівня мають право оскаржити недотримання розумних строків слідчим, прокурором:
5. Скарга слідчого на рішення, дії чи бездіяльність прокурора повинна подаватися:
6. Прокурор вищого рівня, до якого надійшли скарги чи рішення на дії чи бездіяльність прокурора, зобов'язаний розглянути скаргу протягом:
7. Скарги на рішення, дії чи бездіяльність судді або прокурора:
8. Під час підготовчого засідання можуть бути оскаржені рішення, дії чи бездіяльність:
9. Якщо рішення судді чи прокурора оформлюється постановою, строк подання скарги починається з:

Повернення скарги:

Тема 11. Міжнародне співробітництво під час досудового розслідування

Зміст завдання самостійної роботи

Питання для СРС

1. Особливості проведення допиту за міжнародним запитом шляхом проведення відео- або телефонної конференції.
2. Актуальні питання створення і діяльності спільних слідчих груп.

Задача 1

Слідчий здійснює провадження за фактом скоєння умисного вбивства (ч.1 ст. 115 КК України). Із показань свідка Абрамова було встановлено, що неподалік від місця скоєння злочину знаходилися Іванов, Петров, Сідоров, які можуть надати важливу інформацію щодо цього правопорушення. Однак вони не були допитані і через три дні виїхали з країни до Польщі, оскільки працюють там за контрактом. Слідчий вважає за необхідно допитати Іванова, Петрова і Сідорова в якості свідків. Чи є така можливість у слідчого? Які процесуальні дії необхідно вчинити слідчому для досягнення поставленої задачі?

Тема 12. Особливості оформлення процесуальних дій та складання процесуальних рішень на стадії досудового розслідування

Зміст завдання самостійної роботи

- 1.Складіть клопотання про проведення обшуку житла.
- 2.Складіть проект клопотання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. (на вибір)
- 3.Складіть проект зміни повідомлення про підозру з ч.1 ст.187 КК на ч.2 ст. 186 КК
- 4.Складіть проект письмового повідомлення особі про підозру у вчинені злочину передбаченого ч.1 ст.185 КК

Критерії оцінювання під час поточного контролю

У відповідності до визначених критеріїв поточний контроль здійснюється за визначеною силабусом (робочою навчальною програмою) системою.

Таблиця 1. Шкала оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою силабусу	Кількість набраних балів	Критерії оцінювання
A	90-100	виявив високу теоретичну підготовку, вміння аналізувати літературу, логічно та послідовно викладати фактичний матеріал, робити висновки. У процесі виконання практичної роботи чи аналізу поставлених завдань студент показує вміння планувати, ставити та інтерпретувати отримані результати відповідно до досягнень науки
B	82-89	виявив високий рівень теоретичних знань програмного матеріалу, вміння послідовно його викласти та застосувати засвоєні знання у процесі постановки і виконання практичної роботи, але допускає несуттєві неточності у відповідях, невеликі помилки у застосуванні теоретичних знань при виконанні практичних завдань
C	74-81	в основному вірно висвітлив питання, але допускає несуттєві помилки у ході розв'язання завдань і показує задовільні знання теоретичного матеріалу
D	64-73	в основному вірно висвітлив питання, але допускає суттєві помилки у ході розв'язання завдань і показує задовільні знання теоретичного матеріалу
E	60-63	правильна, але неповна відповідь, яка свідчить про те, що студент вивчав матеріал, але не може логічно та повно висловити свою думку та застосувати його при виконанні практичних завдань
F _x	35-59	надав відповідь, яка є неправильною та неповною, свідчить про те, що студент не розуміє значення основних понять, не може ними апелювати
F	0-34	надав відповідь, яка є неправильною, свідчить про те, що студент не розуміє значення основних понять, не може ними апелювати та потребує повторного вивчення матеріалу

Питання на залік
з навчальної дисципліни “Досудове розслідування”

1. Поняття, зміст, особливості стадії досудового розслідування.
2. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків.
3. Підслідність
4. Об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування.
5. Місце проведення досудового розслідування.
6. Строки проведення досудового розслідування
7. Особливості здійснення розслідування групою слідчих.
8. Проблеми нормативної регламентації діяльності слідчих та слідчо-оперативних груп.
9. Забезпечення прав учасників досудового розслідування.
10. Відомчий контроль, прокурорський нагляд та судовий контроль за здійсненням досудового розслідування.
11. Підстави початку досудового розслідування. Джерела, з яких можуть бути виявлені обставини, що свідчать про кримінальне правопорушення.
12. Реєстрація заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення. Рапорт про виявлення кримінального правопорушення.
13. Порядок внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.
14. Єдиний реєстр досудових розслідувань: порядок формування та ведення
15. Повноваження керівника органу досудового розслідування при реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення та на початку досудового розслідування.
16. Прокурорський нагляд на початку досудового розслідування.
17. Поняття, види заходів забезпечення кримінального провадження,
18. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
19. Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Наслідки неприбуття на виклик.
20. Привід. Клопотання про здійснення приводу, його розгляд слідчим суддею. Виконання ухвали про здійснення приводу.
21. Накладення грошового стягнення. Клопотання про накладення грошового стягнення, його розгляд. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.
22. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, його розгляд. Продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
23. Відсторонення від посади. Клопотання про відсторонення від посади, його розгляд слідчим суддею. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування.
24. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя.
25. Тимчасовий доступ до речей і документів.

26. Тимчасове вилучення майна. Підстави та порядок тимчасового вилучення майна.
27. Арешт майна. Скасування арешту майна.
28. Система та види запобіжних заходів.
29. Підстави застосування запобіжних заходів і обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.
30. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів.
31. Розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу.
32. Особисте зобов'язання.
33. Особиста порука.
34. Застава.
35. Домашній арешт.
36. Тримання під вартою.
37. Затримання особи.
38. Гарантії прав затриманої особи.

ПИТАННЯ НА ІСПИТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ”

1. Поняття, зміст, особливості стадії досудового розслідування.
2. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків.
3. Підслідність
4. Об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування.
5. Місце проведення досудового розслідування. Строки проведення досудового розслідування
6. Особливості здійснення розслідування групою слідчих. Проблеми нормативної регламентації діяльності слідчих та слідчо-оперативних груп.
7. Забезпечення прав учасників досудового розслідування. Відомчий контроль, прокурорський нагляд та судовий контроль за здійсненням досудового розслідування.
8. Підстави початку досудового розслідування. Джерела, з яких можуть бути виявлені обставини, що свідчать про кримінальне правопорушення.
9. Реєстрація заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення. Рапорт про виявлення кримінального правопорушення.
10. Порядок внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.
11. Єдиний реєстр досудових розслідувань: порядок формування та ведення
12. Повноваження керівника органу досудового розслідування при реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення та на початку досудового розслідування.
13. Прокурорський нагляд на початку досудового розслідування.
14. Поняття, види заходів забезпечення кримінального провадження, загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
15. Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Наслідки неприбуття на виклик.
16. Привід. Клопотання про здійснення приводу, його розгляд слідчим суддею. Виконання ухвали про здійснення приводу.
17. Накладення грошового стягнення. Клопотання про накладення грошового стягнення, його розгляд. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.
18. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, його розгляд. Продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
19. Відсторонення від посади. Клопотання про відсторонення від посади, його розгляд слідчим суддею. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування.
20. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя
21. Тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна. Підстави та порядок тимчасового вилучення майна.
22. Арешт майна. Скасування арешту майна.

23. Система та види запобіжних заходів. Підстави застосування запобіжних заходів і обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.
24. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу.
25. Особисте зобов'язання.
26. Особиста порука.
27. Застава.
28. Домашній арешт;
29. Тримання під вартою.
30. Затримання особи. Гарантії прав затриманої особи.
31. Поняття, види слідчих (розшукових) дій як основного способу збирання доказів у досудовому провадженні.
32. Підстави і умови провадження слідчих (розшукових) дій.
33. Суб'єкти, уповноважені проводити слідчі (розшукові) дії. Особи, що залучаються до участі у провадженні слідчих (розшукових) дій. Гарантії прав особи при провадженні слідчих дій.
34. Порядок провадження і оформлення слідчих (розшукових) дій. Порядок складання і підписання протоколу слідчої (розшукової) дії.
35. Система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій.
36. Допит свідка, потерпілого, підозрюваного.
37. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.
38. Пред'явлення для впізнання, поняття, види, порядок провадження.
39. Поняття обшуку, підстави і умови проведення. Порядок провадження і оформлення обшуку.
40. Поняття і види огляду. Підстави і порядок проведення огляду.
41. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією.
42. Поняття, підстави, порядок проведення слідчого експерименту.
43. Поняття, підстави, порядок проведення освідування.
44. Підстави і порядок провадження експертизи. Випадки обов'язкового залучення експерта. Порядок залучення експерта.
45. Поняття та система негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
46. Суб'єкти прийняття рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді.
47. Вимоги до клопотання, постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
48. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Порядок засекречування та розсекречування матеріальних носіїв інформації щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
49. Підстави та порядок втручання у приватне спілкування. Аудіо-, відеоконтроль особи.
50. Арешт, огляд і виїмка кореспонденції.

- 51.Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.
- 52.Зняття інформації з електронних інформаційних систем.
- 53.Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
- 54.Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.
- 55.Спостереження за особою, річчю або місцем.
- 56.Моніторинг банківських рахунків.
- 57.Аудіо-, відеоконтроль місця.
- 58.Контроль за вчиненням злочину.
- 59.Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
- 60.Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.
- 61.Підстави та порядок повідомлення про підозру.
- 62.Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
- 63.Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок. Розшук підозрюваного.
- 64.Відновлення досудового розслідування.
- 65.Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.
- 66.Постанова прокурора та слідчого про закриття кримінального провадження
- 67.Звільнення від кримінальної відповідальності. Клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності.
- 68.Відкриття матеріалів іншій стороні.
- 69.Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.
- 70.Закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, його структура та зміст.
- 71.Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування.
- 72.Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування.
- 73.Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді.
- 74.Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора.
- 75.Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків.
- 76.Загальні положення спеціального досудового розслідування.
- 77.Поняття та загальні ознаки міжнародного співробітництва під час досудового розслідування.
- 78.Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій
- 79.Видача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (екстрадиція)
- 80.Кримінальне провадження у порядку перейняття

81. Поняття, сутність і значення кримінальних процесуальних актів. Співвідношення процесуальних актів, процесуальних рішень та процесуальних документів.
82. Механізм прийняття кримінальних процесуальних рішень
83. Види кримінальних процесуальних документів
84. Загальні вимоги до кримінальних процесуальних документів
85. Загальна характеристика процесуальних документів, які складаються на початковому етапі досудового розслідування.
86. Клопотання слідчого, прокурора про застосування заходів забезпечення кримінального провадження та запобіжних заходів.
87. Клопотання слідчого, прокурора про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.
88. Письмове повідомлення про підозру.
89. Обвинувальний акт.
90. Інші документи, які складаються на стадії досудового розслідування.
91. Використання інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.
92. Використання інформаційних технологій при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.
93. Практика використання відеофіксації та відеоконференції у кримінальному провадженні.
94. Використання інформаційних технологій при проведенні інших процесуальних дій під час досудового розслідування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Азаров Д.С. Злочини у сфері комп'ютерної інформації (кримінально-правове дослідження): моногр. / Д.С. Азаров. К.: Атіка, 2007. 304 с.
2. Аленін Ю. П. Особливості відкриття матеріалів іншій стороні за новим КПК України: здобутки та прорахунки // Юридичний вісник. 2013. № 4.
3. Аленін Ю.П. Початок досудового розслідування за КПК України 2012 року // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1(5).
4. Аленін, Ю.П. Прийняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України : навч.-метод. посібник / Ю.П. Аленін, В.Г. Пожар, Гловюк ; НУ "ОЮА". Одеса : Фенікс, 2012. 138 с.
5. Амелін О. Визначення кіберзлочинів у національному законодавстві / Олександр Амелін. // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2016. №3. С. 1–10.
6. Ахтирська Н.М. До питання доказової сили кіберінформації в аспекті міжнародного співробітництва під час кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2016. Вип. 36.С. 123-125.
7. Ахтирська Н.М. Застосування відеоконференції у кримінальному судочинстві скрізь призму практики Європейського суду з прав людини // Судова апеляція. 2013. №2 (31).
8. Багрій М. Взаємодія слідчого з працівниками підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2013. Вип. 57.
9. Банах С., Штогун С. Особливості повноважень слідчого судді щодо захисту прав людини // Вісник Національної академії прокуратури України . 2013. № 4.
10. Бараненко Б.І. Негласні слідчі (розшукові) дії та особливості їх проведення оперативними підрозділами органів внутрішніх справ МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. - Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014.
11. Басиста І.В. Прийняття і виконання процесуальних рішень слідчого на стадії досудового розслідування: теоретичні і практичні проблеми: монографія / І.В. Басиста. – Львів: ЛьвДУВС, 2013.
12. Басиста І.В., Щур Б.В. Процесуальна самостійність слідчого в світлі вимог чинного КПК: проблеми та перспективи // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2015. № 11. С. 141-147.
13. Баулін О. Спеціальне кримінальне провадження у контексті верховенства права // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 1-7.

14. Безрукавая А. Ограничивающие условия домашнего ареста // Закон и жизнь. 2013. №10(2).
15. Бельський Ю. Щодо визначення поняття кіберзлочину / Ю. Бельський // Юридичний вісник. 2014. № 6. С. 414–418.
16. Боржецька Н.Л. Форми закінчення досудового розслідування: правові, теоретичні та прикладні проблеми: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.99. Острог, 2016. 252 с.
17. Бутузов В. Протидія комп'ютерній злочинності в Україні (системно-структурний аналіз): моногр. / В. Бутузов. К.: КИТ, 2010. 148 с.
18. Водько Н. О некоторых терминах новых уголовно-процессуальных правовых актов Украины // Юридичний вісник. 2014. №1.
19. Волошина В.К. Право на свободу та особисту недоторканність як засіб забезпечення ефективності досудового розслідування // Юридичний вісник. 2016. №4. С. 198-204.
20. Волошина В.К. Прокурор як суб'єкт забезпечення принципу розумності строків у кримінальному провадженні//Порівняльно-аналітичне право. №3. 2019 URL: http://www.pap.in.ua/3_2019/55.pdf
21. Волошина В.К. Щодо окремих аспектів реалізації принципу пропорційності під час застосування запобіжних заходів в кримінальному провадженні// Юридичний науковий електронний журнал.№5,2019 URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>
22. Гиляка О. С. Основні вимоги до юридичного документа. Право і суспільство. 2017. № 4. С. 3–8.
23. Гловюк І. Кримінальне провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого (in absentia) у системі кримінального провадження України. Право України. 2015. № 7. С. 16–25.
24. Григоренко О.І. Сучасний стан правового регулювання залучення громадян до конфіденційного співробітництва з органами внутрішніх справ // Південноукраїнський правничий часопис. 2014. №2.
25. Грицюк І. В. Запобіжні заходи в системі заходів процесуального забезпечення участі осіб у досудовому розслідуванні. Право.ua. 2015. № 3. С. 84–87.
26. Грищук Г. М. Кримінально-процесуальний порядок здійснення екстрадиційного провадження. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2015. № 2. С. 83–88.
27. Даль А. Л. Тримання під вартою як запобіжний захід у кримінальному провадженні: монографія. /За заг. ред. О. О. Юхна. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС. Панов, 2017. 238 с.
28. Демидова Л. М. Кримінальний проступок як кримінальнопроцесуальна новела і кримінально-правова проблема. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія. /За заг. ред. Ю. П. Аленіна, відпов. за вип. І. В. Гловюк. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 1071–1
29. Дмитрук М. Кримінальний проступок: правова природа та ознаки: монографія. Одеса: Юрид. л-ра, 2014. 221 с.

30. Добровольський С. В. Окремі проблеми правового положення слідчого за Кримінальним процесуальним кодексом України // Юрист України. 2012. № 4.
31. Дояр Є. В. Затримання особи у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Національна академія внутрішніх справ, Київ. 2018. 191 с. 120.
32. Драган О. Оскарження прокурором у судовому порядку рішень, дій або бездіяльності посадових осіб державної виконавчої служби. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 1. С. 229–234.
33. Дуброва Р. Екскурс в історію правової бази й розвитку оперативно-розшукових і слідчих підрозділів в Україні // Jurnalul juridic national: teorie și practică. 2015. № 6 (16). С. 219-223.
34. Законодавче забезпечення оперативно-розшукової діяльності в Україні: Науково-практичний коментар до Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" та Глави 21 Кримінального процесуального кодексу України (негласні слідчі (розшукові) дії) // За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., академіка Національної академії правових наук України Ківалова С.В. . – К.: ВД "Дакор", 2014.
35. Захарко А.В. Доктринальне тлумачення регламентації дій слідчого в разі ігнорування його викликів деякими учасниками кримінального провадження // Актуальні питання досудового розслідування та сучасні тенденції розвитку криміналістики : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Харків, 5 грудня 2014 р. – Харків : ХНУВС, 2014. С.63-65.
36. Захарко А.В. Підстави проведення слідчим ОВС у кримінальному процесі огляду транспортного засобу, що перебуває у володінні особи // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. №2.
37. Захарченко О. В. Деякі аспекти заочного судового провадження у кримінальному процесі України. Право і суспільство. 2015. № 2. С. 264–268.
38. Збірник візріців процесуальних документів та коментарі до них: [С.М. Алфьоров, С.М. Міщенко, О.Ю. Татаров, В.І.Фаринник та ін.]; за заг. ред. В.І. Сліпченка. – Київ: ТОВ «АРТ-Дизайн», 2012.
39. Зеленська М. І. Гарантії прав і свобод особи під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: монографія. К.: Алерта, 2016. 2012 с. 152.
40. Зуєв В. Процесуальний порядок видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція), як гарантія забезпечення прав особи. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2014. Випуск 24. Т. 4. С. 91. URL: http://www.visnykjuris.uzhnu.uz.ua/file/visnuk_24%20t.%204
41. Іващенко, О. В. Інформування учасників кримінального провадження : 12.00.09 : автореф. дис. ... канд. юрид. наук ; НУ "ОЮА" . Одеса, 2013 . 20 с.

42. Ігнатенко Є. В. Пахомов В. В. Актуальні питання впровадження інституту кримінального проступку в Україні. Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 21-22 травня 2015 року). /За ред. А. М. Куліша, М.М. Бурбики, О. М. Резніка. Суми: СумДУ, 2015. С. 248–251. 157.

43. Інструкція про єдиний облік злочинів: підписана Генеральною прокуратурою України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Державною податковою адміністрацією України, Міністерством юстиції України 26 березня 2002 року за № 20/84/293/126/18/5 (зі змін. і доп.). URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0020900-02>.

44. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затв. наказом МВС України від 7 липня 2017 року № 575. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE30805.html

45. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні від **31 липня 2017 р. за № 937/30805** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>

46. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування національної поліції України від 22 червня 2016 р. за № 884/29014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16>

47. Інструкція з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затверджена наказом МВС України від 16.02.2018 № 111. URL: [:https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua).

48. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5/URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>

49. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затверджена наказом МВС № 1377 від 06.11.2015, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 01.12.2015 за № 1498/27943. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15>

50. Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ "Про деякі питання порядку

застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України" від 04.04.2013 р.

51. Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ "Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування" від 09.11.2012 р.

52. Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ "Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження" від 05.04.2013 р.

53. Калюжна Л.Є. Щодо можливості проведення перевірки показань на місці за новим КПК України // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. - №3 (16). URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/265>

54. Капліна О.В. Проблеми вдосконалення нормативного регулювання проведення слідчих (розшукових) дій // Вісник кримінального судочинства. 2015.№ 1. С. 40-48.

55. Капліна О.В. Збирання доказів сторонами кримінального провадження // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції "Актуальні проблеми доказування у кримінальному провадженні" (27 листопада 2013 р., м. Одеса). – Одеса: Юрид. літ, 2013.

56. Касумова А.Б. Право особи на скаргу в кримінальному процесі [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2014

57. Керевич О.В. Організація взаємодії слідчого з оперативними підрозділами в діяльності щодо розкриття та розслідування кримінальних правопорушень // Університетські наукові записки. 2012.№4(44).

58. Кицан Ю.І. Підслідність кримінальних справ 12.00.09 : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.09. Київ, 2012.

59. Климчук М.П., Дружук А.А. Виконання доручень як форма взаємодії слідчих та оперативних підрозділів у кримінальному провадженні // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. - №5. URL: http://pap.in.ua/5_2014/108.pdf

60. Клочуряк С. Мета і завдання проведення освідування за КПК України // Закон и жизнь. 2013. №3.

61. Клочуряк С.С. Межі процесуального примусу при проведенні освідування у кримінальному провадженні // Форум права. – 2012. -№4. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_4_76.pdf

62. Книженко С. О. Особливості фіксації дистанційного досудового розслідування / С. О. Книженко, Т. П. Матюшкова. // Журнал східноєвропейського права. 2014. №2. С. 42–47.

63. Кобернюк В.М. Закриття кримінального провадження зі звільненням особи від кримінальної відповідальності : 12.00.09 : автореф. дис. ... канд. юрид. наук ; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2014.

64. Ковальчук С.О. Процесуальний порядок відкриття матеріалів кримінального провадження // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. №2.
65. Колесник В.А. Деякі проблемні питання пред'явлення особи та речей для впізнання за чинним КПК України // Вісник Академії адвокатури України. 2013. №1(26).
66. Колесник Ю.В. Особи, що підлягають допиту, та предмет допиту за чинним КПК України // Вісник Академії прокуратури України. 2014. № 1(29). Том 11.
67. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року [Електронний ресурс] // URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004
68. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
69. Копіца О.В. Актуальні питання розгляду слідчими суддями клопотань про надання дозволу на проведення обшуків житла чи іншого володіння особи на прикладах судів Одеської області // Південноукраїнський правничий часопис. 2013. №3.
70. Корнієнко М. В., Тертишник В. М. Доктринальні проблеми інституту негласних слідчих (розшукових) дій. Міжнародний науковий журнал «Верховенство права». 2017. № 1. С. 95–101.
71. Корнякова Т. В. та інші. Кримінологічна характеристика злочинності в історії людства: монографія /Т. В. Корнякова, Б. В. Шуба, О. Л. Соколенко, В. В. Фінчук, К. А. Марков, І. Є. Словська. Д.: ЛПРА, 2015. 388
72. Коровайко О. І. Міжнародні стандарти кримінального судочинства в судовому провадженні України: монографія. Х.: Панов, 2016. 492 с.
73. Коровайко О. І. Реалізація міжнародних стандартів кримінального судочинства в судовому провадженні України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2017. 400 с.
74. Крикливець Д.Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2016. 321 с.
75. Кримінальний кодекс України (із змінами та доповненнями від 13.04.2012 р.)
76. Кримінальний процес [Текст]: підручник./ За заг. ред. В.В.Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. – К. : «Центр учбової літератури», 2013.
77. Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х.: Право, 2013.
78. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія. /За заг. ред. Ю.П. Аленіна. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 1148 с.

79. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х.: Право, 2012.
80. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 2 / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х.: Право, 2012.
81. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. С.В. Ківалова, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченка. – Х.: Одіссей, 2013.
82. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012.
83. Крицька І.О. Речові докази та цифрова інформація: поняття та співвідношення // Часопис Київського університету права. 2016. № 1. С. 301–305.
84. Крицька І. О. Речові докази та цифрова інформація: поняття та співвідношення / І. О. Крицька. // Часопис Київського університету права. 2016. №1. С. 301–305.
85. Кучинська О., Черниченко І. Спеціальне досудове розслідування і судове провадження (in absentia) та відеоконференція: порівняльний аналіз. Право України. 2015. № 7. С. 43–50.
86. Лазукова О. В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: монографія. /За ред. О. В. Капліна. Харків: Право, 2018. 280 с.
87. Лебедь Н. Учимся «заочно»: несколько слов об осуждении in absentia. URL: <http://zakonua.com/publications/ukraine/uchimsja>.
88. Левендаренко О. О., Іващенко Д. В. Негласні слідчі дії в контексті захисту конституційних прав і свобод учасників кримінального провадження. Форум права. 2012. № 4. С. 567–571. URL: <http://arhive.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2012-4/12looukr>.
89. Лисенкова К.Є. Принцип змагальності сторін удосудовому кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2016. С.184.
90. Лисецький О. О. Слідчий як суб'єкт кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2018. 244 с
91. Лобойко Л. Науково-практичний коментар до глави 25 Кримінального процесуального кодексу України // Слово Національної школи суддів України. 2012. №1(1).
92. Лобойко Л.М. Підстави і момент початку досудового розслідування // Питання боротьби зі злочинністю. 2014. Вип.27.
93. Локтионов И. Проблемы осуществления некоторых полномочий руководителем органов досудебного расследования // Закон и жизнь. 2013.№12/4.

94. Локтіонов І. Ю. Проблемні питання визначення повноважень керівника органу досудового розслідування в кримінальному процесі // Митна справа. 2013. № 5 (89).

95. Лоскутов Т. К вопросу об отнесении некоторых правоотношений (деятельности) к предмету уголовного процессуального регулирования // Закон и жизнь. 2013. №11/2.

96. Ляш А.О. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2013. №1(7). URL: <http://www.lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13laovdr.pdf>

97. Макаров М.А. Судовий контроль у кримінальному провадженні [Монографія]. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 340 с.

98. Маринів В. Проблеми оскарження судових рішень, прийнятих у заочному (спеціальному) кримінальному провадженні. Право України. 2015. № 7. С. 75–81.

99. Марочкін, О. І. Класифікація рішень слідчого при провадженні досудового розслідування // Питання боротьби зі злочинністю. 2012. Вип. 24.

100. Марочкін, О. І. Мотивування процесуальних рішень слідчого : 12.00.09 : автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2014.

101. Мисливий В. А. Кримінальний проступок: новела чи реформація. Юридична Україна. 2017. № 9-10. С. 83–84.

102. Молдован А. В., Молдован В. В. Слідчі (розшукові) дії: навчальнопрактичний посібник. К.: Алерта, 2018. 310 с.

103. Мудрецька Г. В. Правове регулювання застосування інституту спеціального досудового розслідування в межах кримінального провадження. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. № 3. С. 103–107.

104. Мурадов В. В. Електронні докази: криміналістичний аспект використання / В. В. Мурадов. // Порівняльно-аналітичне право. 2013. №3. С. 313–315.

105. Нагачевський С.В. Функції слідчого судді під час здійснення досудового розслідування // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична : зб. наук. праць. 2015. Вип. 3. С. 301-310.

106. Нагорнюк-Данилюк О. О. Поняття, сутність і значення інституту спеціального провадження в кримінальному процесі України. Право і Безпека. 2015. № 2(57). URL: <http://oaji.net/articles/2016/2258-1452250729>.

107. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / За ред. О.А. Банчука, Р.О. Куйбіди, М.І. Хавронюка. – Х.: Фактор, 2013.

108. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навчальнопрактичний посібник. / С. С. Кудінов, Р. М. Шехавцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко. Х.: «Оберіг», 2013. 344 с.

109. Негласні слідчі (розшукові) дії: навчальн.-наоч. посібник /Севрук Ю. Г., Шамара О. В. Столітній А. Н. та ін. К. Національна академія прокуратури України, 2017. 110 с

110. Нор В.Т., Крикливець Д.Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів: Видавництво ТзОВ "Колір ПРО", 2017. 376 с.

111. Організаційно-правове забезпечення протидії кримінальним правопорушенням, що вчиняються з використанням інформаційних технологій: наук.-практ. посіб. / [В.М. Болгов, Н.М. Гадіон, О.З. Гладун та ін.]. – К.: Національна академія прокуратури України, 2015. 202 с.

112. Орлов Ю. Ю. Електронне відображення як джерело доказів у кримінальному провадженні / Ю. Ю. Орлов, С. С. Чернявський. // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2017. №1. С. 12–23.

113. Пати́к А. А. Підслідність злочинів на досудовому розслідуванні за новим Кримінальним процесуальним кодексом України // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2014. №2.

114. Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2015. 432 с

115. Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України від 27 липня 2017 р. за № 918/30786 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17>

116. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене наказом Генерального Прокурора від 17 серпня 2012 р. № 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

117. Положення про порядок застосування електронних засобів контролю, затверджене наказом МВС України від 09.08.2012 р. № 696. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

118. Попелюшко В. О. Провадження in absentia у кримінальному процесі Німеччини. Право України. 2015. С. 34–42.

119. Попелюшко В.О. Оскарження захисником рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування та прокурора // Адвокат. 2012. №10 (145).

120. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

121. Про затвердження Інструкції про порядок проведення процесуальних дій під час кримінального провадження на морському чи річковому судні України, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні: Наказ Генерального прокурора України від 14.11.2012 р.

122. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>

123. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Інструкція, затверджена спільним наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, 408 Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

124. Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування: Узагальнення ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 січня 2017 року. 19 с. URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html

125. Проценко О.О. Актуальні питання розголошення таємниці при підготовці та проведенні спостереження за особою, річчю або місцем// Юридичний науковий електронний журнал. 2014 №3. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2014/41.pdf

126. Процесуальне керівництво прокурором негласними слідчими (розшуковими) діями: наук.-практ. посіб. /Блажівський Є. М., Козьяков І. М., Мухін В. В. та ін. К.: Національна академія прокуратури України, 2014. 304 с.

127. Пшенічко С.О. Повноваження слідчого судді з розгляду та вирішення скарг у досудовому провадженні : 12.00.09: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Пшенічко Станіслав Олексійович; НУ "ОЮА". Одеса, 2014.

128. Пшенічко С.О. Порядок розгляду та вирішення скарг слідчим суддею // Митна справа. 2012. №6. . Ч. 2. Кн. 2.

129. Пшенічко С.О. Розгляд слідчим суддею скарги на видачу особи (екстрадицію) // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право. 2012. Вип. 20. Ч. II. Т. 3.

130. Рогатюк І.В. Повідомлення про підозру: значення інституту та проблеми правозастосування // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 115-124.

131. Рокунь С. В. Юридична визначеність повноважень та процедури діяльності детектива в кримінальному провадженні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. № 2. Т. 2. С. 98–102.

132. Савицький Д. О., Шульга О. В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному провадженні: монографія. Київ. Видавничий центр «Кафедра». 2017. 216 с.

133. Сакал В.М. Правовий статус керівника органу досудового розслідування // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 2. С. 182-192.

134. Сачко О. В. , Тертишник В. М., Уваров В. Г. Контроль за вчиненням злочину: зміст, форма та юридична визначеність. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. № 4. С. 136–139.

135. Сачко О. В. Дослідча перевірка фактів незаконного обігу наркотичних засобів: тактико-криміналістичний аспект. Право і суспільство. 2014. № 5. С. 234–240.

136. Сачко О. В. Правова визначеність щодо інституту кримінальних проступків та процесуальної форми дізнання. Актуальні проблеми держави і права. 2018. № 81.

137. Сачко О. В. Процесуальні й тактичні проблеми проведення слідчих дій під час розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків. Право і суспільство. 2015. № 3. Ч. 1. С. 213–218.

138. Свириденко С. В. Досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо осіб, які користуються недоторканністю: дис. ... канд. 415 юрид. наук: 12.00.09. Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь, 2018. 222 с.

139. Свириденко С. В. Особливості повідомлення про підозру особам, які користуються недоторканністю. Науковий вісник публічного та приватного права. 2017. Випуск 6. С. 151–159.

140. Сербулов В. А. Проблемні питання повідомлення про підозру в КПК України. Проблемні питання застосування КПК України в сучасних умовах: матеріали круглого столу (Київ, 4 квітня 2014 року). К.: ФОП Ліпкан О. С., 2014. С. 77–82.

141. Сергєєва Д.Б. Терміни провадження негласних слідчих (розшукових) дій за новим КПК України // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2013. Вип.3. Том 2.

142. Сисоєнко Г.І. Закінчення досудового розслідування // Вісник системі права // Visegrad journal on human rights. 2016. С. 168-173.

143. Стащак М.В. Нове кримінально процесуальне законодавство та оперативно-розшукова діяльність // Актуальні проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі: м-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 жовт. 2012 р.) / МВС України; Харк. нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. – Х.: ХНУВС, 2012.

144. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины // LEGEA SI VIATA (Республика Молдова). 2015. № 4/2 (280). С. 94-98.

145. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Вип. 31, Т. 3. С. 101-104.

146. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова). 2015. Вип. № 6 (16). С. 241-243.

147. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 1, Т. 4. С. 100-103.

148. Столітній А.В. Автоматизований кримінальний процесуальний контроль // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 89-94.

149. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. № 5, Т. 4. С. 95-99.

150. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. (м. Харків, 5-6 лютого 2016 року). Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 85-88.

151. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 36, Т. 2. С. 151-154.

152. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування // Право і суспільство. 2015. № 3, Ч. 2. С. 186-190.

153. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Кошеце, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 року). Кошеце: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015. С. 176-179.

154. Столітній А. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права / Антон Столітній. // Visegrad Journal on Human Rights. 2016. №3. С. 168–173.

155. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні як форма здійснення процесуального керівництва // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 126-127.

156. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини // Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року). У 2-х ч. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015. Ч. II. С. 81-83.

157. Столітній А.В. Обшук та огляд: сучасні реалії, європейський досвід // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. Вип. 16, Т. 2 С. 96-99.

158. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-

американській правовій системі // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 94

159. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду // Право і суспільство. 2015. № 4, Ч. 3. С. 200-205.

160. Стратонов В. М., Стратонова О. В. Окремі проблеми слідчих (розшукових) дій. Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: «Юридична». 2015. № 1. С. 174–186.

161. Сокиран М.Ф. Історичні аспекти використання техніки звуко, відеозапису у кримінальному провадженні // Криміналістика и судебная экспертиза. 2015. Вип. 60. С. 308-322.

162. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному судочинстві України: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2015. 440 с.

163. Татаров О. Особливості досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року // Слово національної школи суддів України. 2013. №4(5).

164. Татаров О. Ю. Інститут негласних слідчих (розшукових) дій: проблеми протидії злочинності. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 25–32.

165. Татаров О. Ю. Проведення негласних слідчих (розшукових) дій стосовно окремих категорій осіб. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Юридичні науки». 2015. Випуск 2-3. Т. 1. С. 205–208.

166. Татаров О. Ю. Як удосконалити правову регламентацію негласної слідчої діяльності задля ефективної боротьби з корупцією та кіберзлочинністю. Закон і бізнес. URL: <http://zib.com.ua/ua/119240>.

167. Тищенко В.В. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів у світлі нового кримінального процесуального законодавства // Шляхи удосконалення кримінального процесуального законодавства : матер. регіонального круглого столу (19 квітня 2013 р.) / відп. за випуск д.ю.н., проф. Ю.П. Аленін ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Юридична література, 2013.

168. Толочко О. Гуманізація процедури екстрадиції осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Вісник Національної академії прокуратури України. 2013. № 2. С. 50–55

169. Топчій В. В. Принципи взаємодії слідчого й оперативного працівника органів внутрішніх справ під час розкриття й розслідування злочинів. Право і суспільство. 2015. № 3(2). С. 191–196

170. Топчій В.В. Загальна характеристика кримінальних процесуальних форм взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами // Митна справа.- 2013. - №6(90).-Ч.2.-Кн.1

171. Торбас О.О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України: моногр. Одеса: Юридична література, 2015. 168 с.

172. Торбас А. Определение и анализ структуры обвинительного акта согласно УПК Украины 2012 г. // Закон и жизнь. 2014. №4/3.

173. Торбас О.О. Повноваження прокурора на стадії досудового розслідування при затвердженні обвинувального акту // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2013. Вип.4. Том 2.

174. Торбас О.О. Характеристика окремих положень відкриття матеріалів іншої сторони кримінального провадження за Кримінальним процесуальним Кодексом 2012 р. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право: Науково-фаховий журнал. 2012. Вип. 19. Т. 4.

175. Удалова Л. Д., Письменний Д. П. Здійснення кримінального провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого. Право України: Юридичний журнал. 2015. № 7. С. 51–57.

176. Фараон О.В. Процесуальна форма письмового повідомлення про підозру у кримінальному провадженні // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. Вип.1. Том 3.

177. Фаринник В.І. Деякі особливості досудового провадження в спрощеному порядку // Право і безпека. 2012. №3(45).

178. Фомін С. Б. Відкриття матеріалів іншої сторони кримінального провадження для ознайомлення: чи вирішить новий процесуальний інститут старі проблеми? // Адвокат. 2012. №7 (142)

179. Фрич В. І. Проблемні питання міжнародного співробітництва під час видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції). Наше право. 2015. № 1. С. 80–84.

180. Функція судового контролю у кримінальному процесі: монографія / Л.Д. Удалова, Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, Т.Г. Ільєва. К.: Центр учбової літератури, 2015.

181. Хижняк С. Є. Особливості огляду електронних документів під час розслідування кримінальних правопорушень / С. Є. Хижняк. // Держава та регіони. 2017. №4. С. 80–85.

182. Ховавко С.М. Процесуальний порядок прийняття рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій // Південноукраїнський правничий часопис. 2013. №4.

183. Холостенко А.В. Шляхи оптимізації порядку розгляду клопотань про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів у сфері одержання неправомірної вигоди // Форум права. 2013. №4. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_4_74.pdf

184. Черніченко І.В. Застосування відеоконференції у кримінальному провадженні України 12.00.09 : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2014. 20 с.

185. Чурікова І. В. Початок досудового розслідування у кримінальному процесі України // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. №2.

186. Шевчишен А. В. Деякі особливості початку досудового розслідування щодо осіб, зазначених у статті 480 КПК України, у разі вчинення ними корупційного злочину. Наше право. 2017. № 1. С. 114–121.

187. Шевчишен А. В. Поняття спеціального досудового розслідування (in absentia) та його функціональне призначення у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Вісник кримінального судочинства. 2017. № 2. С. 132. 600.

188. Шехавцов Р. М., Банчук О. А. Спеціальне досудове розслідування. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства. /За ред. М. І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2016. 496 с.

189. Шило А.В. Використання в кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2019.

190. Шилова Д.В. Захист прав та законних інтересів учасників кримінального провадження при його закритті на стадії досудового розслідування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2014.

191. Юхно О. О. Актуальні питання досудового розслідування та тенденції розвитку криміналістичної методики: тези доп. всеукр. наук.- практ. конф. (м. Харків, 21 листопада 2018 року). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018.

192. Якубова А.З. Загальні положення інституту підслідності у кримінальному провадженні // Митна справа. №2(86). 2013. Ч.1. Кн.1.

1.Офіційна база даних Європейського суду з прав людини «HUDOC» на сайті Суду – www.echr.coe.int

2. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://reyestr.court.gov.ua/>

4.Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України - <http://www.mvs.gov.ua>.

5.Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокуратура - <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> .

ЗМІСТ

Вступ	4
Тематичний план навчальної дисципліни.....	5
Навчальний контент.....	6
Плани практичних занять	90
Завдання для самостійної роботи	112
Критерії оцінювання під час поточного контролю.....	119
Питання для підсумкового контролю знань і вмінь студентів.....	120
Література.....	126